

Genomströmning och avhopp på ämneslärarprogrammen vid Uppsala universitet

Statistisk analys

Emil Bertilsson, André Bryntesson,
Joakim Olsson & Mikael Börjesson

HERO
CENTRUM FÖR HÖGRE UTBILDNING
OCH FORSKNING SOM STUDIEOBJEKT

UPPSALA
UNIVERSITET

HERO-RAPPORTER 2022:2

HERO Centrum för högre utbildning och forskning som studieobjekt
Higher education and research as objects of study
Uppsala universitet

URL www.idehist.uu.se/hero/

Postadr. Centrum för högre utbildning och forskning som studieobjekt
Institutionen för idé- och lärdomshistoria
Box 629
751 26 Uppsala

Redaktörer för serien HERO-rapporter är Johan Boberg och Mikael Börjesson

Den här rapporten har skrivits av Emil Bertilsson, André Bryntesson, Joakim Olsson och Mikael Börjesson vid Uppsala universitet, på uppdrag av Fakulteten för utbildningsvetenskaper riktat till Centrum för högre utbildning och forskning som studieobjekt (HERO).

Emil Bertilsson, André Bryntesson, Joakim Olsson & Mikael Börjesson
Genomströmning och avhopp på ämneslärarprogrammen vid Uppsala universitet:

Statistisk analys

HERO-rapporter 2022:2

September 2022

© Författarna och Centrum för högre utbildning och forskning som studieobjekt, 2022

Innehåll

INLEDNING	5
Mått på avhopp och genomströmning.....	6
Avhopp och genomströmning från lärarprogrammen – resultat från tidigare studier.....	7
Vilka studenter lämnade lärarprogrammen enligt tidigare studier?.....	9
Vad säger tidigare studier om vad studenterna gjorde efter sitt avhopp?.....	12
Ämneslärarprogrammet vid Uppsala universitet.....	14
DEL I. KVARVARO, AVHOPP OCH KURSGENOMSTRÖMNING	17
NÄR HOPPAR STUDENTERNA AV, HUR MÅNGA TAR EXAMEN OCH VILKA KURSER HAR STUDENTERNA SVÅRIGHETER MED?	19
Avhoppet är störst i början men fortsätter programmet igenom	19
Biologi, Spanska, Geografi, Fysik och Matematik hade störst avhopp.....	23
Resultaten visar på större avhopp i högre åldersgrupper.....	26
En tredjedel tog examen, fler bland kvinnor och höstterminsstudenter	28
Inledande ämnesstudier sällar inför den utbildningsvetenskapliga kärnan	32
Sammanfattning och slutsatser, Del I.....	48
DEL II. STUDENTERNA SOM AVBRYTER SINA STUDIER.....	53
VILKA ÄR STUDENTERNA SOM AVBRYTER SINA STUDIER TIDIGT, OCH VAD GÖR DE ISTÄLLET?	55
Populationen och bakgrundsdata.....	55
Beskrivande data lärarstudentpopulationen	56
Vilka är studenterna som gör ett tidigt avbrott?	61
Vilka faktorer påverkar ett tidigt avhopp från ämneslärarprogrammet?	66
Variationer mellan inriktningar.....	72
Vad gör studenterna som avslutar sina studier på ämneslärarprogrammet?	74
Sammanfattning och slutsatser, Del II	80
DISKUSSION	83
REFERENSER.....	87
APPENDIX – DEL I.....	89
APPENDIX – DEL II	103

Inledning

Ämneslärarprogrammen i Sverige har många avhopp, avbrott och studenter som inte tar ut sin examen.¹ Avhoppet är betydligt större än på många andra yrkesprogram och de är särskilt problematiska mot bakgrund av den stora och bestående lärarbristen i landet.² Uppsala universitets ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i gymnasieskolan, som inte utgör något undantag från den gängse bilden, står i fokus för ett utredningsprojekt, initierat av Fakulteten för utbildningsvetenskaper vid Uppsala universitet och tilldelat Centrum för högre utbildning och forskning som studieobjekt (HERO) vid nämnda lärosäte. Forskningsprojektet Lärarna och skolmarknaden³, lett av Emil Bertilsson, har involverats i utredningen eftersom projektet fokuserar lärarutbildning och lärare. Utredningsprojektet vilar på två större studier, en statistisk med syfte att ge en mer generell bild av avhopp och genomströmning vid ämneslärarprogrammen vid Uppsala universitet, och en intervjubaserad som ämnar ge nycklar till hur avhopp och avbrott kan förstås från studenternas håll och från utbildningens perspektiv. Det är den första studien som redovisas i denna rapport.

Föreliggande rapport bygger på två typer av statistiska material. I rapportens inledande del nyttjar vi data på aggregerad nivå från Ladok och GLIS⁴ med syfte att analysera hur genomströmningen och kvarvaron sett ut över tid, per ämnesinriktning, åldersgrupp och mellan könen, samt hur studenternas examinationsgrad och genomströmning på kursnivå förändrats. I rapportens andra del använder vi oss av individbaserade och avidentifierade uppgifter från Statistiska centralbyrån och analyserar vilka studenter som

---

¹ Universitetskanslersämbetet, *Tidiga avhopp från högskolan*, s. 5.

² Skolverket, *Lärarprognos 2021*. Det bör dock tilläggas att Skolverket i sin senaste analys av lärarbehovet konstaterar att just för ämneslärare i allmänna ämnen i gymnasieskolan så ser examinationsprognosen ut att täcka det behov av gymnasielärare som spås fram till 2035.

³ UVK, dnr 2016-03907.

⁴ Uppsala universitets ledningsinformations- och beslutsstödsystem.

hoppar av, vilka faktorer som påverkar ett tidigt avbrott från ämneslärarytbildningen och var de studenter som gör ett avbrott tar vägen efteråt. Rapporten omfattar samtliga studenter som påbörjat en ämneslärarytbildning med inriktning mot arbete i gymnasieskolan vid Uppsala universitet från höstterminen 2011 (dvs. efter introduktionen av den ”nya” lärarytbildningen) fram till och med vårterminen 2021.

Innan rapportens två empiriska delar presenteras går vi igenom definitioner av olika begrepp och sammanfattar kunskapsläget när det gäller i huvudsak avhopp och genomströmning från lärarytprogrammen i Sverige. Närmare beskrivning av data och analysmetoder görs inom respektive empiriska delar.

Mått på avhopp och genomströmning

I studier av avhopp och genomströmning används, beroende på tillgänglig data och syfte med studierna, olika typer av mått.⁵ De vanligaste förekommande är:

- **prestationsgrad**, där avklarade högskolepoäng på kurser som studenter varit registrerade på räknas,
- **examensfrekvens**, som mäter hur många som faktiskt tar ut sin examen inom programmets nominella tid, det vill säga programtiden plus tre år,
- **studietid**, som liksom examensfrekvens mäter hur många som har tagit ut examen, men som till skillnad från examensfrekvens mäter en termin efter programtidens avslut, samt
- **tidiga avhopp** eller **kvarvaro**, som mäter hur många studenter som är registrerade vid varje termin i förhållande till antalet studenter som var registrerade då programmet startade. De som inte är registrerade en kommande termin räknas som tidiga avhopp, medan de som är registrerade räknas som kvarvaro.

Dessa olika mått har skilda styrkor och svagheter. Examensfrekvens och studietid ger konkreta siffror på hur många som faktiskt tar ut en examen utifrån de som har registrerat sig på ett program. Det finns dock många studier som visar att en stor andel av studenterna faktiskt fullföljer sina studier men väljer att inte ta ut en examen, alternativt tar ut en examen långt efter studiernas avslutande.

---

⁵ Se Universitetskanslersämbetet, *Tidiga avhopp från högskolan*, ss. 7–8; Carlhed, *Vid den normala studietaktens utkanter*, ss. 25–27.

Det finns vidare stora skillnader mellan utbildningsprogram där yrkesprogram som leder mot yrken med legitimation generellt har en högre examensfrekvens än andra program och fristående kurs.⁶

I denna rapport studeras i huvudsak kvarvaro och tidiga avhopp, men även prestationer (på kursnivå) och examensfrekvens används i rapportens inledande del.

Avhopp och genomströmning från lärarprogrammen – resultat från tidigare studier

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) publicerade 2017 en rapport om tidiga avhopp i högskolan baserat på studenter som registrerat sig på 10 olika yrkesutbildningsprogram under åren 2012–2014, däribland ämneslärarutbildningen (alla program som ledde till en ämneslärarexamen). UKÄ använde där två variabler för att mäta avhopp, det ena kallat *tidiga avhopp* och det andra kallat *kvarvaro termin 1 till 6*. Båda mått mäter registreringsbortfall. Skillnaden är att det första måttet baseras på registreringsbortfall mellan termin 3 och 4 bland studenter som var registrerade termin 1, medan det andra måttet kartlägger, som benämningen antyder, kvarvaro varje termin 1–6.

Bland de yrkesutbildningsprogram som undersöktes i UKÄ:s studie var avhoppsfrekvensen för tidiga avhopp högst inom ämneslärarutbildningen där 35 procent av studenterna som ursprungligen var registrerade på programmet inte längre var kvar termin 3–4. Vi finner ett gap på 9 procentenheter till utbildningen med näst högst avhopp (grundskollärarutbildningen) och 14 procentenheter till den med tredje högst (högskoleingenjörsutbildningen). Genomsnittet för de undersökta programmen låg på 20 procent, men det var då ett snitt som sju av dessa tio utbildningar befann sig under.

Vad gäller kvarvaro termin 6 kan vi se att just ämneslärarutbildningen låg långt efter de flesta andra utbildningarna då endast 47 procent av studenterna som inledde sina studier första terminen var kvar den sjätte. Näst sist kom grundlärarutbildningen på strax över 60 procent. I topp var läkarutbildningen på 84 procent. Övriga sju utbildningar låg mellan 69 och 75 procent.

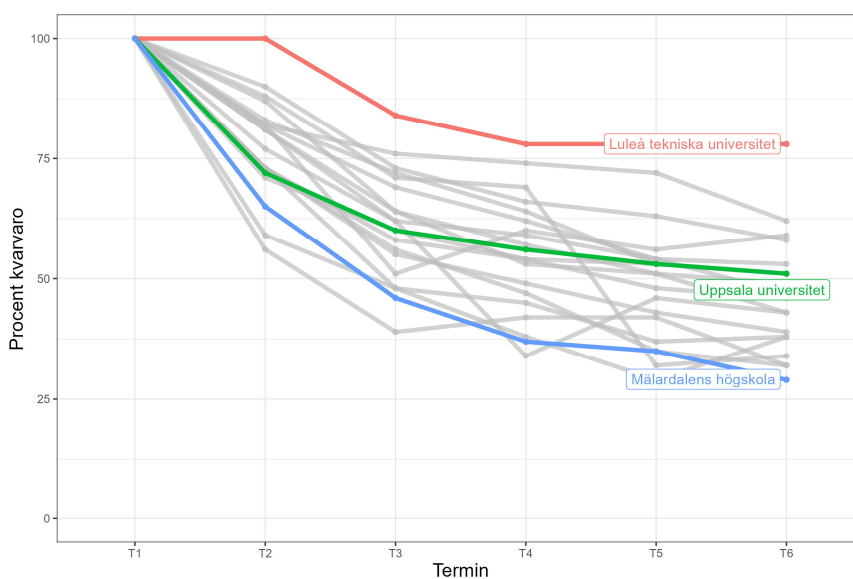
---

⁶ Carlhed, *Vid den normala studietaktens utkanter*, s. 31.

Kvarvaron skiljde sig också stort mellan olika lärosätens ämneslärarutbildningar. Lägst kvarvaro termin 6 hade Mälardalens högskola på 29 procent, följt av Högskolan i Gävle på 32 procent. Högst upp låg Luleå tekniska universitet och Konstfack på 78 respektive 62 procent. Det var alltså en skillnad på 49 procentenheter mellan botten och toppen. Uppsala universitet befann sig i mitten på strax över 50 procent, vilket var några procentenheter högre än genomsnittet på 47 procent. Av de 20 lärosäten som var med i UKÄ:s graf hamnade Uppsala universitet på åttonde plats (se Diagram 1).

Överlag kan vi se att avhoppet mellan terminerna är som störst i programmets början och gradvis blir färre, då kurvorna för de flesta lärosätena planar ut ju mer vi närmar oss den sjätte terminen. Avhoppet var alltså vanligare under de första tre terminerna, även om det fanns undantag till denna generalisering.⁷

Diagram 1. Kvarvarofrekvenser på ämneslärarutbildningar per lärosäte termin 1–6. Nybörjare höstterminen 2012. Uppsalas position relativt övriga lärosäten

Källa: Universitetskanslersämbetet. Tidiga avhopp från högskolan: Analyser av genomströmning på de tio största yrkesexamensprogrammen. (2017:17), s. 33.

⁷ Universitetskanslersämbetet, *Tidiga avhopp från högskolan*.

UKÄ konstaterade att avhoppsfrekvensen var kopplad till utbildning snarare än lärosäte. Det fanns alltså inget lärosäte som överlag hade bättre eller sämre kvarvaro, utan lärosätena tycks ha haft problem på vissa specifika utbildningar, men inte andra. Luleå tekniska högskola hade exempelvis högst kvarvaro på ämneslärarprogrammet, men kvarvarofrekvensen hos dem var bland de lägsta när det gällde högskoleingenjör- och civilekonomprogrammen.⁸

En studie från 2018 vid Göteborgs universitet, som också undersökte de båda ämneslärarutbildningarna (inriktning mot årskurs 7–9 respektive mot gymnasieskolan), visade att avhoppsfrekvensen under perioden 2011–2017 var 32 procent bland dem som studerade till högstadielärare och 26 procent bland dem som studerade till gymnasielärare. Trenden var dock att avhoppet minskade över tid. Det gällde framför allt ämneslärarutbildningen mot årskurs 7–9, där avhoppet i kullarna som startade under 2011 och 2012 var mycket höga, runt 70 procent, för att sedan falla nedåt 20 procent. Det fanns en tydlig variation bland lärarutbildningarna. Grundlärarutbildningarna mot lågstadiet hade stabila nivåer av avhopp, medan förskollärarutbildningens avhopp ökade över tid.⁹

Vilka studenter lämnade lärarprogrammen enligt tidigare studier?

Gällande könsskillnader visade UKÄ:s statistik att 37 procent av männen och 33 procent av kvinnorna som läste till ämneslärare hoppade av tidigt, vilket betydde att fler män än kvinnor avslutade sina studier innan examen (ämneslärarutbildningen låg här i linje med genomsnittet för alla tio undersökta yrkesexamensprogrammen).¹⁰ Att en större andel av männen än av kvinnorna hoppar av ämneslärarutbildningen har bekräftats av två studier vid Uppsala respektive Göteborgs universitet.¹¹

Enligt UKÄ var det vanligare att studenter som i åldern 19–20 år hoppade av (återigen är måttet tidiga avhopp) än att äldre studenter som var 21 år eller

⁸ Ibid., s. 42.

⁹ Göteborgs universitet, *Varför lärarstudenter hoppar av*, ss. 9–10.

¹⁰ Universitetskanslersämbetet. *Tidiga avhopp från högskolan*, s. 20.

¹¹ Carlhed, *Vid den normala studietaktens utkanter*, s. 49; Göteborgs universitet, *Varför lärarstudenter hoppar av*, s. 13.

äldre gjorde det; här var siffrorna 38 kontra 33 procent. Jämfört med genomsnittet på 21 och 20 procent innebar det att unga hoppade av i större utsträckning än äldre på ämneslärarutbildningen.¹²

Bland studenter med utländsk bakgrund hoppade, enligt UKÄ, 44 procent av tidigt och bland studenter med svensk bakgrund var motsvarande andel 32 procent. Totalt sett var andelarna 25 kontra 19 procent för de tio största programmen. Detta är anmärkningsvärt eftersom det betyder att det var nästan dubbelt så vanligt att studenter med utländsk bakgrund hoppade av just ämneslärarutbildningen jämfört med genomsnittet och att nästan varannan utländsk student lämnade utbildningen långt innan de tog sin ämneslärarexamen.¹³ En studie vid Uppsala universitet som sorterade avhoppande studenter efter "svenskklingande" och "utlandsklingande" namn höstterminen 2011 tycks bekräfta att fler med utländsk bakgrund hoppade av: 83 procent i denna studie hade svenskklingande namn och stod för 78 procent av avbrotten; 17 procent hade utlandsklingande namn och stod för 22 procent av avbrotten.¹⁴

Den sociala bakgrunden hade, enligt UKÄ, generellt sett ingen större betydelse för om studenterna hoppade av eller inte. På ämneslärarutbildningen var det dock vanligare att de som hoppade av hade lågutbildade föräldrar: 39 procent av de med lågutbildade föräldrar hoppade av, medan motsvarande siffra var 35 och 31 procent för studenter med medelhögt utbildade respektive högutbildade föräldrar.¹⁵ När det gäller studenternas sociala bakgrund visade sig skillnaden vara störst avseende moderns högsta utbildning.¹⁶

UKÄ hävdade vidare att det fanns ett tydligt samband mellan avhopp och låga gymnasiebetyg då statistiken över alla utbildningar visade att studenter med lägre gymnasiebetyg i större omfattning hoppade av sina universitetsstudier. Detta gällde även inom ämneslärarutbildningen där exempelvis 51 procent av de med snittbetyg från gymnasiet som var lägre än 11 hoppade av medan motsvarande siffra bland studenter med gymnasiebetyg över 19 var 17 procent. Avhoppsfrekvensen däremellan minskade successivt ju högre betyg studenterna

¹² Universitetskanslersämbetet. *Tidiga avhopp från högskolan*, s. 21.

¹³ *Ibid.*, s. 22.

¹⁴ Carlhed, *Vid den normala studietaktens utkanter*, s. 31.

¹⁵ Universitetskanslersämbetet. *Tidiga avhopp från högskolan*, s. 23.

¹⁶ Carlhed, *Vid den normala studietaktens utkanter*, s. 49.

hade.¹⁷ UKÄ fann inget stöd för tesen att de bäst meriterade studenterna oftare skulle hoppa av lärarutbildningen.¹⁸ En studie vid Göteborgs universitet visade att studenter som läste ämneslärarprogrammet till gymnasielärare överlag hade bättre betyg från sin gymnasiegång än dem som läste till högstadielärare. Det var också fler som hoppade av med lägre gymnasiebetyg på högstadielärarprogrammet (51 procent av de som har lägre än 13 i gymnasiebetyg) än på alla övriga lärarprogram på Göteborgs universitet; tvåa på listan var dock det andra ämneslärarprogrammet, för blivande gymnasielärare (där motsvarande siffra var 45 procent).¹⁹

Studieprestationsmässigt fann UKÄ att skillnaden mellan de med höga respektive låga betyg var särskilt stor på ämneslärarprogrammen (inriktning mot årskurs 7–9 samt mot gymnasieskolan) jämfört med andra lärarprogram samt sjuksköterske- och civilingenjörsprogram. Medan studenter med minst 19 i snittbetyg tog i genomsnitt 60 högskolepoäng under det första läsåret, tog studenter med lägre än 11 i snittbetyg bara 41 högskolepoäng. Samtidigt som väldigt många av studenterna med låga betyg gjorde tidiga avhopp framstod det därför som om många av dem som stannade kvar hade svårigheter i sina studier. Vad gäller just betyg hade Uppsala universitet bland de allra bäst meriterade ämneslärarstudenterna i landet. Bara Kungl. Musikhögskolan i Stockholm hade studenter med klart bättre meriter. I den jämförelsen ingick dock även KPU-studenter. Trots att Uppsala universitet alltså hade studenter med bättre förkunskaper låg tidiga avhopp från ämneslärarprogrammet (ej KPU) på en relativt genomsnittlig nivå, 31 procent. Det kan jämföras med Luleå Tekniska universitet och Göteborgs universitet i botten på 12 respektive 23 procent, och Södertörns högskola i toppen med 49 procent.²⁰

Sammanfattningsvis förefaller det utifrån tidigare genomförda studier att tre huvudsakliga variabler har betydelse för studentens benägenhet att hoppa av: ålder, gymnasiebetyg och nationell bakgrund. Yngre studenter hoppar i högre utsträckning av än äldre. De som hoppar av har i allmänhet sämre betyg. Och fler studenter med utländsk bakgrund hoppar av – detta är specifikt märkbart

¹⁷ Universitetskanslersämbetet. *Tidiga avhopp från högskolan*, s. 24. Se också Universitetskanslersämbetet. *Lärarstudenternas gymnasiebetyg, avhopp och studieprestation*.

¹⁸ *Ibid.*, s. 21.

¹⁹ Göteborgs universitet. *Varför lärarstudenter hoppar av*, s. 16.

²⁰ Universitetskanslersämbetet. *Lärarstudenternas gymnasiebetyg, avhopp och studieprestation*, ss. 13–16.

på just ämneslärarutbildningen. Variabler som har en viss men inte lika avgörande roll är kön (en något högre andel av männen hoppar av) och social bakgrund (andelen som hoppar av tenderar att minska något ju mer kulturella och ekonomiska resurser studentens föräldrar förfogar över).

Vad säger tidigare studier om vad studenterna gjorde efter sitt avhopp?

Följande svar är en sammanställning med resultat från en rad ofta kvalitativa studier vid olika svenska lärosäten. Eftersom studiernas syften ofta har varierat har såväl fokus som metod likaså skiljt sig mellan dem, vilket ofta har utmynnat i att de svar som ges är en blandning av motiv bakom avhoppet och förklaringar som berättar om vad studenterna gör istället. Med andra ord kommer följande summering inte bara svara på vart studenterna tar vägen utan ofta inkludera studenternas skäl bakom sina avhopp.

En studie vid Linköpings universitet om lärarstudenternas avhopp från programmen med inriktning mot årskurs 1–3, 4–6, 7–9 samt gymnasieskolan visade att studenternas motiv för att studera hade betydelse: studenter som hade valt lärarutbildningen av altruistiska skäl, det vill säga för att stå till tjänst för samhället, hoppade i mindre utsträckning av sin utbildning än studenter med andra skäl.²¹ Karlstads universitet har gjort en liknande studie av samtliga programmets inriktningar som visade att avhoppet berodde på att lärarstudenterna verkar ha haft orealistiska föreställningar om läraryrket och att de hoppat av när de fått en mer klar bild av vad yrket faktiskt innebär.²² På Malmö universitet svarade studenterna att den största anledningen till att de hoppade av var ett med tiden bristande intresse för läraryrket, det vill säga att de ångrade sitt yrkesval. Därefter var den vanligaste anledningen att studenterna hamnade efter i sina studier eller upplevde svårigheter att klara av dem.²³

Göteborgs universitet rapporterade att 80 procent av de avhoppade ämneslärarstudenterna svarade att de hade avbrutit sina studier permanent.²⁴

²¹ Alm, Jungert & Thornberg, *Nyantagna lärarstudenters motiv, motivation, självtillit och akademiska engagemang*.

²² Nilsson, *Kartläggning och analys av studenters avbrott från lärarutbildningens program*.

²³ Hedlund, *Studenterna som lämnar*.

²⁴ Göteborgs universitet. *Varför lärarstudenter hoppar av*, s. 22.

När de tillfrågade fick svara på varför de valde att hoppa av gavs de fyra alternativ: organisation/upplägg, kvalitet/nivå, innehåll och verksamhetsförlags utbildning (VFU) (det vill säga om det fanns problem med deras praktik). Flest beklagade sig då över innehållet (37 procent) och därefter kvaliteten/nivån (22 procent).²⁵ När de fick frågan vad de gör istället nu när de har hoppat av sin utbildning svarade majoriteten att de antingen läste en annan högskoleutbildning eller arbetade i annan sektor – 36 procent i respektive kategori vilket totalt utgjorde 72 procent av de svarande. Endast 4 procent svarade att de läste en lärarutbildning vid annat lärosäte, 9 procent att de utbildade sig på annan plats än på högskola, 9 procent att de arbetade inom skolväsendet och 4 procent att de var arbetslösa. När man skiljer de två ämneslärarutbildningarna åt såg man dock att 57 procent av de tillfrågade före detta gymnasielärarstudenterna studerade någonting annat medan motsvarande siffra hos högstadielärarstudenterna endast var 18 procent. Inom den sistnämnda kategorin var det istället 56 procent som svarade att de hade övergått till att arbeta i annan sektor. Med andra ord indikerar dessa resultat att det hos ämneslärarstudenter som väljer att läsa till gymnasielärare fanns en större vilja överlag att studera än bland före detta högstadielärarstudenter eftersom dessa i högre grad väljer att göra någonting helt annat än att studera om de hoppar av sin utbildning.²⁶

Umeå universitet har gjort en övergripande granskning av kvaliteten på sina ämneslärarutbildningar för gymnasiet. Även om fokus i granskningen inte huvudsakligen låg på avhopp finns några resultat som kan vara intressanta att lyfta fram. Studien visade bland annat att många studenter har haft kritiska synpunkter specifikt på den del av utbildningen som kallas ”utbildningsvetenskaplig kärna” som då alltså inte rör de specifika ämnen som studenterna har valt för sina ämnesstudier. Detta skulle kunna vara en orsak till avhopp.²⁷ Studien visade också att många studenter ville se fler praktiska inslag med ett större fokus på ämnesdidaktik och hur de ska använda teorin i praktiken.²⁸ Många studenter ifrågasatte behovet av uppsatsskrivande då de hade svårt att se hur detta förbereder dem för ett framtida yrke som lärare. Ett alternativ som föreslogs i rapporten är att istället utöka programmet med fler pedagogiska eller

---

²⁵ Ibid., s. 25.

²⁶ Ibid., s. 31.

²⁷ Umeå universitet. *Programanalys*, s. 5.

²⁸ Ibid., s. 8.

ämneskopplade utbildningsmoment.²⁹ Även seminarieverksamheten lyftes upp som ett potentiellt problem, men då snarare för att seminarier som fungerar som examinationsmoment där det räcker med närvaro för godkänt upplevdes som för enkla av studenterna. Slutligen uttryckte många studenter missnöjdhet över att de hade små möjligheter att påverka sin utbildning. Det framgår inte av studien exakt vad detta innebär, men om studenterna upplever att de saknar inflytande över eller är missnöjda med utbildningsupplägget skulle det kunna leda till minskad studiemotivation.³⁰ Alla dessa problem skulle kunna ses som potentiella orsaker till att studenter halkar efter, tappar studiemotivation och till slut kanske hoppar av som kan vara bra att ha i åtanke om frågan om studenternas motiv ska följas upp i fortsatta undersökningar.

Slutligen ger Riksrevisionens granskningsrapport ytterligare en potentiell orsak till att studenterna lämnar ämneslärarutbildningen. Enligt rapporten syns en trend mot att en växande andel studenter övergår till att studera en kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) istället för att fullfölja sina ämneslärarstudier, vilket antas vara ett lockande alternativ då vägen till examen där kan vara kortare.³¹

Ämneslärarprogrammet vid Uppsala universitet

I typiska fall inleds ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan med två till tre terminer ämnesstudier i ingångsämnet, innan den så kallade utbildningsvetenskapliga kärnans kurser inleds under termin 3 eller 4. I den utbildningsvetenskapliga kärnan ingår även den första kursen i den verksamhetsförlagda utbildningen. Därefter läser studenterna vidare inom sitt ingångsämne och väljer dessutom till ytterligare ett undervisningsämne. Efter ytterligare studier inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (med nya perioder av verksamhetsförlagd utbildning) samt två självständiga arbeten kan studenten ta ut sin examen. Studiegången är inte fast, utan kan behöva anpassas efter studentens valda ämneskombination. Studenterna uppmuntras också att genomföra ett internationellt utbyte inom ramen för programmet och det förväntas för studenter som läser engelska, franska, spanska eller tyska.

---

²⁹ Ibid., s. 9.

³⁰ Ibid., s. 15.

³¹ Riksrevisionen, *Att styra utbildning till ämneslärare*, s. 52.

Diagram 2. Exempel på typisk studiegång inom ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan.*

* Strukturen ovan gäller sedan höstterminen 2018. Förändringen jämfört med perioden dessförinnan var dock marginell, och handlade framför allt om den inbördes ordningen och exakta poängomfattningen av kurserna inom respektive termin av den utbildningsvetenskapliga kärnan.

Beroende på vald ämneskombination är den förväntade studietiden oftast 10 och annars 11 terminer. I skrivande stund erbjuds 17 olika ingångsämnen vid programmet, men utbudet har förändrats något över tid. Exempelvis erbjuds inte *Svenska som andraspråk* som ingångsämne först från och med HT 2017, och studenterna kunde dessförinnan bara välja ämnet som andraämne.

• Biologi	• Historia	• Svenska
• Engelska	• Kemi	• Svenska som andraspråk
• Filosofi	• Matematik	• Teknik med inriktning mot datateknik
• Franska	• Naturkunskap	• Tyska
• Fysik och matematik	• Religionskunskap	
• Geografi	• Samhällskunskap	
	• Spanska	

DEL I
KVARVARO, AVHOPP OCH
KURSGENOMSTRÖMNING

När hoppar studenterna av, hur många tar examen och vilka kurser har studenterna svårigheter med?

Följande avsnitt av rapporten syftar till att ge en övergripande bild av kvarvaron över tid, per ämnesinriktning, åldersgrupp och mellan könen, samt studenternas examinationsgrad och genomströmning på kursnivå. Analysen av kvarvaro i kullar sett över terminerna är avgränsad till kullarna HT 2011–VT 2017, och analysen av examensfrekvens avser kullarna HT 2011–HT 2015. Genomströmning på kurser avser kurser under terminerna HT 2011–HT 2020. Datainsamlingen skedde under slutet av 2021 och början av 2022.

Avhoppen är störst i början men fortsätter programmet igenom

I data från Ladok finns studenternas startperiod angiven i form av termin. Baserat på detta har vi delat in studenterna i kullar. Vi har i analysen nedan avgränsat populationen till kullarna HT 2011–VT 2017 eftersom dessa kullar har haft chans att hinna gå klart programmet. Innan vi går vidare med analysen börjar vi med en översikt över den population som utgör referenspunkten när vi senare undersöker kvarvaro över terminer. Denna referensgrupp består av de studenter som var registrerade på termin 1 i den kull – eller startperiod – som de tillhör. Tabell 1 visar att antalet studenter i höstterminkullarna kraftigt översteg antalet på vårterminerna till och med 2014. Över tid har skillnaden mellan terminerna dock minskat betydligt. Antalet studenter på höstterminens första termin minskade mellan 2011 och 2013. Därefter ökade antalet igen. Antalet antagna på vårterminen har varierat från termin till termin men sett över perioden som helhet ökat.

Såväl på höst- som vårtermin har det oftast varit något fler män än kvinnor som påbörjat programmets första termin. I två höstterminskullar och en vårterminskull har dock kvinnor varit i majoritet. Männerna på termin 1 är i regel något ett eller ett par år äldre än sina kvinnliga studiekamrater oavsett termin. De som börjar programmet på vårterminen är generellt sett något eller några år äldre än dem som börjar på höstterminen, oavsett kön. Över tid har männen på termin 1 blivit en aning äldre, men någon sådan trend syns inte på samma sätt för kvinnor, även om de just på vårterminen 2017 var betydligt äldre än tidigare terminer.

Tabell 1. Antal studenter i termin 1 i kullarna HT 2011–VT 2017.*

Termin	Ålderssnitt kvinnor	Ålderssnitt män	Kvinnor	Män	TOTALT
HT2011	21,4	21,6	85	85	170
HT2012	21,4	21,7	75	73	148
HT2013	21,0	23,5	49	64	113
HT2014	21,6	23,3	60	59	119
HT2015	22,9	22,5	65	88	153
HT2016	21,5	23,4	74	80	154
TOTALT HT			408	449	857
VT2012	23,6	23,0	44	29	73
VT2013	24,5	23,2	26	30	56
VT2014	23,2	24,3	29	37	66
VT2015	22,0	24,9	49	61	110
VT2016	22,2	24,0	48	54	102
VT2017	25,1	24,3	71	79	150
TOTALT VT			267	290	557

* I tabellen ingår enbart studenter som i Ladok varit registrerade under termin 1.

Antalet som påbörjar den första terminen säger dock relativt lite om antalet som faktiskt går färdigt programmet. Diagram 3 visar hur stor andel av dem som påbörjade den första terminen som var kvar respektive efterföljande termin fram till och med termin 10, vilket beroende på ämnesval var den sista eller näst sista terminen på programmet. Terminerna är numrerade efter i vilken ordning de lästs av individen. Har någon gjort ett studieuppehåll i ett år efter sin andra termin, räknas den termin de återkommer till programmet som termin 3. De är

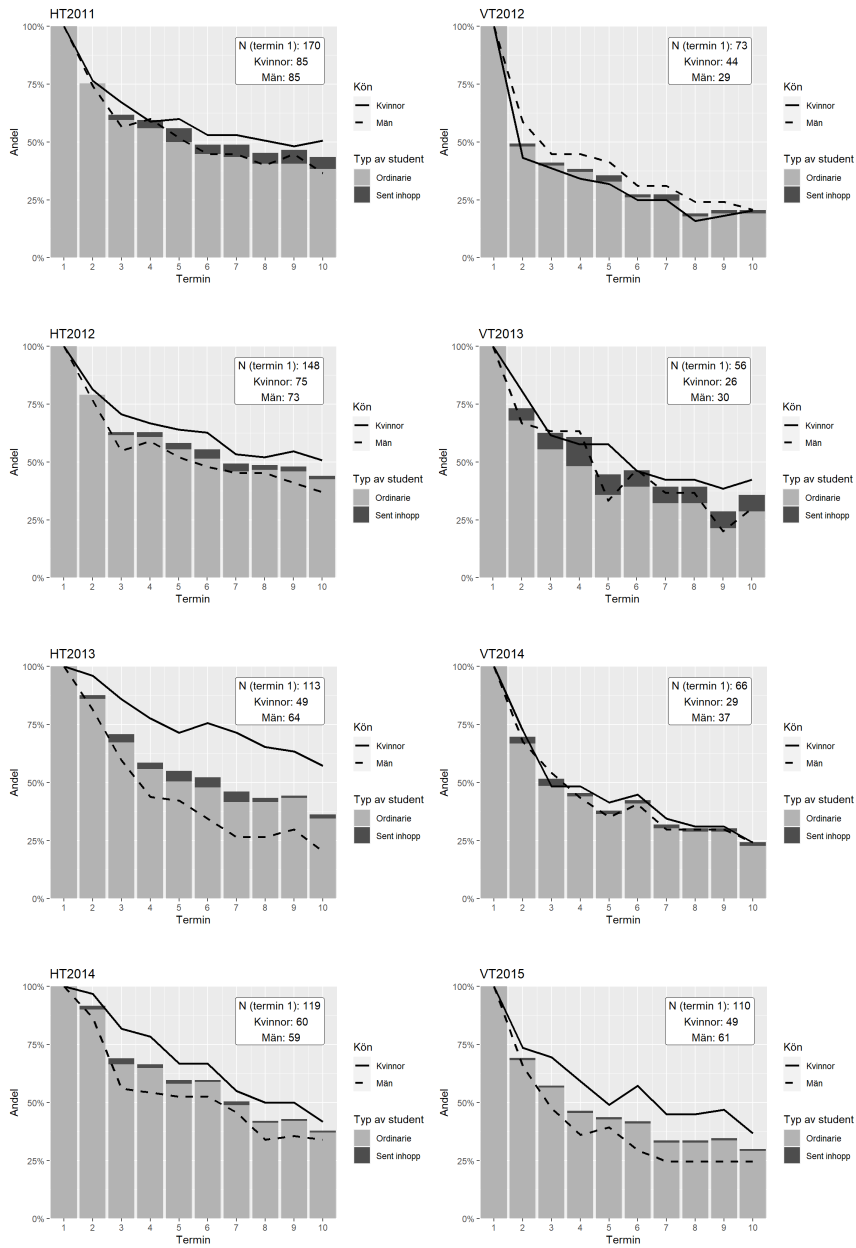
samtidigt grupperade efter sin starttermin när de först började så att även studenter som gjort uppehåll räknas till sin ursprungliga kull.

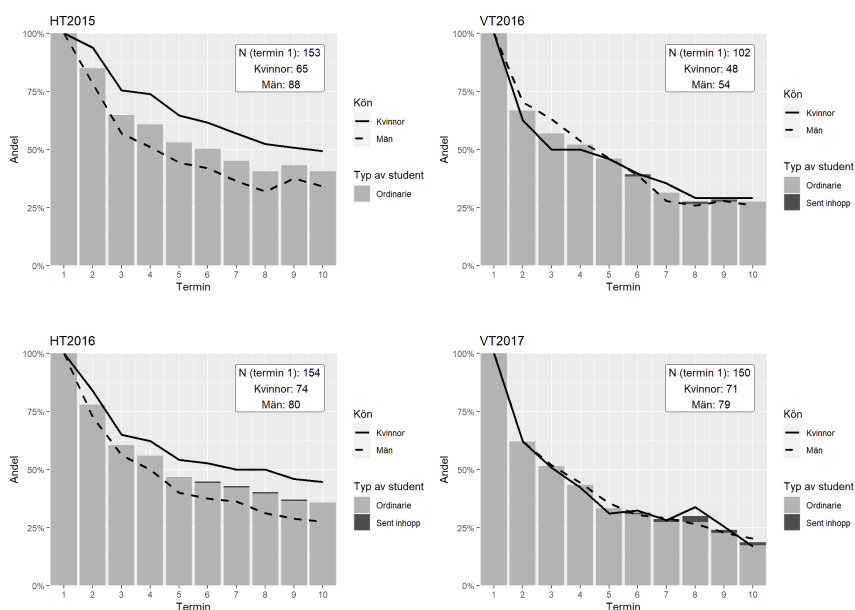
Fallet var mycket kraftigt i övergången till termin 2 och 3, men fortsatte även därefter, om än i mindre omfattning. Med få undantag var det större avhopp i kullarna som började på vårterminen, jämfört med dem som började på höstterminen. Det var framför allt inför termin 2 som avhoppet var kraftigare bland vårterminsstudenterna än bland dem som började på höstterminen, men avhoppet fortsatte därefter. I vissa fall understeg antalet vårterminsstudenter på den 10:e terminen 25 procent av dem som påbörjade termin 1.

Vi kan förvänta oss att de sista terminerna i kullarna från 2016 och 2017 kommer att öka något i takt med att personer som av olika anledningar gjort studieuppehåll kommer tillbaka och slutför sina studier. Skillnaden i avhopp mellan män och kvinnor varierar betydligt mellan olika kullar. De gånger det finns en skillnad mellan könen i slutet av programmet är dock mönstret att kvinnor har stannat kvar i högre grad än män. Det behöver dock inte innebära att det är just personens kön som influerar benägenheten att hoppa av, eftersom kön kan samvariera med exempelvis betyg.

Notera att kurvorna inte nödvändigtvis alltid går nedåt från en termin till nästa. Exempelvis kan faktorer såsom inhopp där studenter tillgodoräknar sig vissa terminer göra att utvecklingen ibland går uppåt från en termin till nästa. Detta motverkar dock inte på något väsentligt sätt den över tid nedåtgående trenden.

Diagram 3. Andel studenter som stannar kvar på utbildningen över tid utifrån terminskull.

Biologi, Spanska, Geografi, Fysik och Matematik hade störst avhopp

Skillnaderna i kvarvaro över terminerna mellan olika ingångsriktningar på lärarstudierna var relativt stora i kullarna HT 2011–VT 2017. Diagram 4 visar att *Matematik* och *Geografi* hade de största avhoppet efter första terminen, följt av *Spanska* och *Svenska*. Särskilt *Matematik* och *Spanska* fortsatte att tappa en betydande andel studenter även efter den andra terminen. De lägsta avhoppet efter första terminen hade något överraskande *Fysik* och *matematik*, där avhoppet istället framför allt skedde inför den tredje terminen. Ett liknande mönster finns inom *Biologi* och *Sambällskunskap*. *Matematik* tappade en mycket större andel av männen än kvinnorna efter den första terminen vilket inte var fallet för *Fysik* och *matematik*, medan *Spanska* under den första halvan av programmet i huvudsak tappade kvinnor.

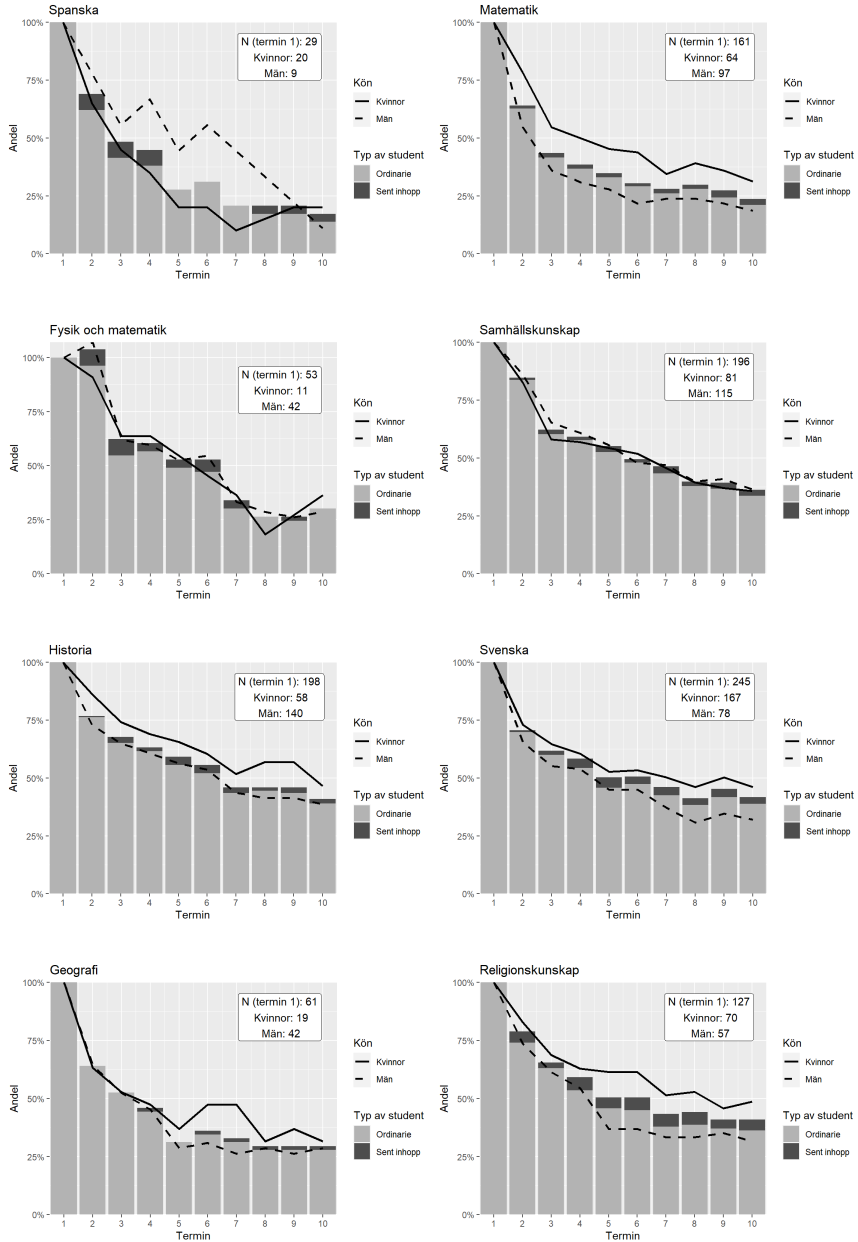
Bland de större inriktningarna ser vi den lägsta kvarvaron under de sista terminerna inom *Biologi* och *Spanska*, följt av *Geografi* och *Fysik och matematik*. Vissa mindre inriktningar (Tabell 2) hade dock också en väldigt låg kvarvaro. *Teknik med inriktning mot digitala medier för blivande medialärare* hade totalt 11 studenter under den första terminen, 4 studenter i termin 5, och bara en student i termin 10. *Teknik med inriktning mot datateknik (digitala*

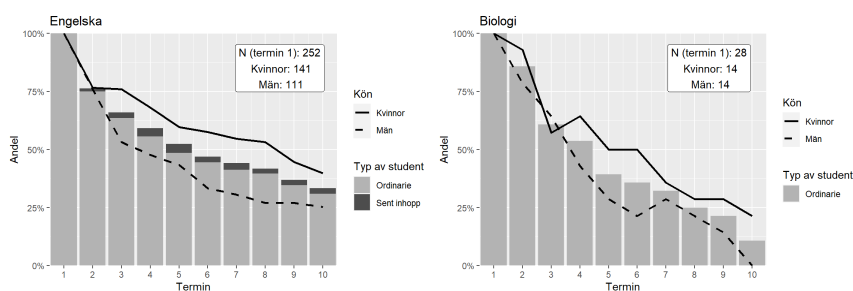
informationssystem) gick från 7 studenter första terminen ner till en student i termin 5 och 10. Även *Kemi* och *Franska* hade mycket stora tapp bland sina redan initialt få studenter.

Analysen kan inte visa vad skillnaderna i avhopp mellan inriktningar beror på. Dels kan man tänka sig att svårighetsgraden kan variera mellan ämnen, men det är också möjligt att olika inriktningar rekryterar studenter med olika goda förkunskaper. Att de allra minsta inriktningarna har så stora avhopp är också intressant. En fråga som uppstår är hur en inriktnings storlek och förekomsten av och antalet studiekamrater som läser samma sak påverkar benägenheten att stanna kvar eller hoppa av från programmet. En god klassgemenskap uppstår inte nödvändigtvis oftare ju större gruppen är, men skulle möjligen kunna vara svår att åstadkomma i ytterst små grupper. Slutligen kan studier inom vissa ämnen tänkas ha ett större värde än andra vad gäller attraktiva och alternativa fortsatta vägar inom eller utanför högskolan, för den som hoppar av och redan har slutfört delar av sina ämnesstudier.

Diagram 4. Andel studenter som stannar kvar på utbildningen över tid utifrån inriktning med minst 20 studenter i termin ett, kullarna HT 2011–VT 2017.

Tabell 2. Antal studenter som stannar kvar på utbildningen över tid utifrån inriktning med mindre än 20 studenter i termin ett, kullarna HT 2011–VT 2017.

Inriktning	Studenter termin 1	Studenter termin 5	Studenter termin 10
Franska	12	3	2
Teknik med inriktning mot digitala medier för blivande medialärare	11	4	1
Naturkunskap	11	4	3
Tyska	8	5	2
Teknik med inriktning mot datateknik (digitala informationssystem)	7	1	1
Kemi	6	1	1
Okänd inriktning	6	1	0
Naturkunskap, biologi och kemi	3	2	1
Svenska som andraspråk	0	1	1
TOTALT	64	22	12

Resultaten visar på större avhopp i högre åldersgrupper

När vi grupperar studenterna efter deras ålder i slutet av det år då de påbörjade sina gymnasielärostudier och undersöker kvarvaron över terminer i kullarna HT 2011–VT 2017 (Diagram 5) ser vi att avhoppet generellt var större bland de äldre studenterna. Redan i åldersgruppen 24–25 år var kvarvaron i termin 10 klart lägre än bland yngre åldrar, och i åldersgruppen 26+ var andelen ännu lägre. Det ser främst ut att ha varit större avhopp inför den andra terminen som gjort att dessa två äldsta grupper haft lägre kvarvaro vid slutet av programmet. För den allra yngsta åldersgruppen skedde de största avhoppet istället inför den

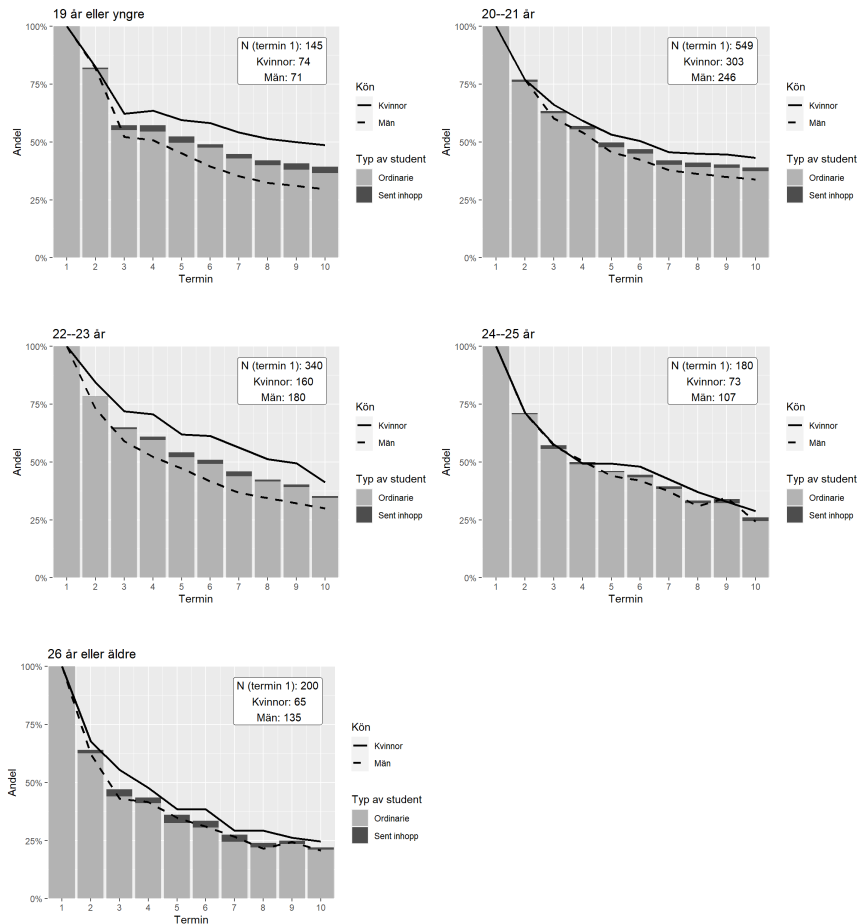
tredje terminen, varefter avhoppet var lågt.³² Vi ser också att kvinnors jämförelsevis lägre avhopp från programmet främst var ett mönster i de tre yngsta ålderskategorierna. Noterbart är för övrigt den manliga dominansen i de äldsta åldersgrupperna.

Det är viktigt att betona att denna statistik inte visar ifall det var just ålder som gjorde att avhoppet innan programmets slut var större i de äldre åldersgrupperna. Ålder kan nämligen samvariera med andra relevanta faktorer. Att hålla isär ålder från exempelvis kön eller betyg är något som görs i rapportens andra del.

---

³² Resultaten går här på tvärs med tidigare studier från UKÄ, men det bör uppmärksammas att vi differentierar fem åldersgrupper, medan UKÄ bara skiljer mellan två kategorier studenter, upp till 21 år och däröver. Dessutom undersökte UKÄ enbart tidiga avhopp. Universitetskanslersämbetet, *Tidiga avhopp från högskolan*, s. 21.

Diagram 5. Andel studenter som stannar kvar på utbildningen över tid utifrån ålder, kullarna HT 2011–VT 2017.

En tredjedel tog examen, fler bland kvinnor och höstterminsstudenter

För att ge en översikt över vilka examina som studenter på ämneslärarprogrammet har tagit ut vid Uppsala universitet har vi begränsat populationen ytterligare något. I urvalet ingår dem som varit registrerade på programmet, inklusive dem som gjort tidiga avhopp. För att ge en någorlunda aktuell bild av läget och samtidigt ge studenterna tid att ta ut sin examen har vi dock uteslutit dem som läste sin första termin vid ämneslärarprogrammet vårterminen 2016 eller senare. Den sista årskullen hade alltså när datainsamlingen skedde haft ett

och ett halvt år på sig utöver den förväntade studietiden att ta ut sin examen. Det är kortare än det vanligare förekommande måttet för examensfrekvens, men relativt lång tid givet de incitament som finns för att ha en lärarlegitimation. För varje individ har vi bara tagit med en examen. Om samma individ tagit både generell examen och lärarexamen, har den senare prioriterats.

Tabell 3 visar att en tredjedel av dem som påbörjade programmet 2011–2015 hade tagit ut en ämneslärarexamen senast vid slutet av 2021. Strax under 2 procent hade enbart tagit ut en annan form av examen, medan knappt två tredjedelar helt saknade examen. Våra Ladok-data från Uppsala universitet säger dock ingenting om ifall några av dessa tagit examen vid ett annat lärosäte.

Tabell 3. Typ av examen i kullarna HT 2011–HT 2015.

Examenstyp	Antal	Andel
Ingen examen	672	63,9%
Ämneslärarexamen	362	34,4%
Filosofie kandidatexamen	10	1,0%
Naturvetenskaplig kandidatexamen	5	0,5%
Annan lärarexamen	1	0,1%
Teologie kandidatexamen	1	0,1%
TOTALT	1 051	100,0%

I Tabell 4 framgår examensfrekvensen för kvinnor och män och för respektive starttermin. Kvinnors examensfrekvens på 42 procent var betydligt högre än männens 28 procent. Bland dem som började på höstterminen var examensfrekvensen 38 procent, jämfört med 26 procent på vårterminen. Den relativa skillnaden i examensfrekvens mellan könen var något större till kvinnors fördel bland studenter som började på höstterminen än på vårterminen. Skillnaden i examensfrekvens mellan de två ytterlighetskategorierna – kvinnor som började på höstterminen och män som började på vårterminen – var hela 25 procent.

Tabell 4. Ämneslärarexamina och examensfrekvens i kullarna HT 2011–HT 2015 utifrån terminskull och kön.*

Examina	Kvinnor	Frekvens kvinnor	Män	Frekvens män	HT-start	Frekvens HT	Frekvens HT kvinnor	Frekvens HT män	VT-start	Frekvens VT	Frekvens VT kvinnor	Frekvens VT män
362	212	41,8%	150	27,6%	278	37,9%	46,7%	29,8%	84	26,4%	30,8%	22,2%

* Notera att fem höstterminer och fyra vårterminer ingår i analysen, vilket har betydelse för antalet studenter i respektive termin. Därför bör vi enbart ta hänsyn examensfrekvensen och inte absoluta antal när höst- respektive vårterminskullar jämförs.

Tar vi de 362 studenter som tog ut en ämneslärarexamen och undersöker dem utifrån huvudinriktningen för deras studier (Tabell 5) ser vi följande. De fem största inriktningarna – *Svenska*, *Engelska*, *Historia*, *Samhällskunskap* och *Religionskunskap* – samlade 84 procent av studenterna i kullarna 2011–2015 som tog examen senast 2021. De resterande studenterna var fördelade mellan 10 olika inriktningar, varav fem stycken bara hade en enda student under perioden.

Männen stod för de överlägset flesta examina bland studenter med huvudinriktningarna *Fysik och matematik* och *Geografi*, följt av *Historia* och *Samhällskunskap*. Kvinnor svarade istället för de absolut flesta examina bland studenter med huvudinriktningarna *Svenska*, *Engelska* och *Religionskunskap*. Det är viktigt att understryka att det bara erbjuds ett begränsat antal ämnesingångar på programmet, och att exempelvis *Svenska som andraspråk* under den undersökta perioden normalt sett bara erbjöds som ett kompletterande ämne som valdes i tillägg till ingångsämnet. Sådana ämnen fångas med andra ord inte upp i uppgifter om studenters huvudinriktning utan blir synliga först i examen.

Tabell 5. Huvudinriktning på studierna hos studenter i kullarna HT 2011–HT 2015 som senare tog ämneslärarexamen.

Huvudinriktning på examen	Kvinnor	Män	TOTALT	Andel
Svenska	61	16	77	21,3%
Engelska	49	18	67	18,5%
Historia	23	38	61	16,9%
Samhällskunskap	22	33	55	15,2%
Religionskunskap	29	13	42	11,6%
Matematik	13	11	24	6,6%
Fysik och matematik	3	9	12	3,3%
Geografi	2	8	10	2,8%
Biologi	3	2	5	1,4%
Spanska	3	1	4	1,1%
Kemi	1	0	1	0,3%
Naturkunskap, biologi och kemi	0	1	1	0,3%
Svenska som andraspråk	1	0	1	0,3%
Teknik	1	0	1	0,3%
Tyska	1	0	1	0,3%
TOTALT	212	150	362	100,0%

Dessa huvudinriktningar kan därefter jämföras med ämnespreciseringen vid examen, dvs. vad studenterna i slutändan faktiskt hade läst. Eftersom examen i regel innehåller en kombination av ämnen så är det svårt att på ett överskådligt sätt illustrera kopplingen mellan initial ämnesinriktning på studierna och ämnespreciseringen på examen. De många olika kombinationerna av ämnen gör det tämligen oöverskådligt att redovisa utfallet (se Tabell 14 i Appendix). Vi har därför även aggregerat antal examina i fyra grupper baserat på övergripande inriktning. Det är inte ovanligt att kombinera vitt skilda ämnen i examen, och i Tabell 6 har dessa examina räknats flera gånger, en gång för varje kategori de tillhör. Vi har också skapat Tabell 7 med ett urval av enskilda ämnen utifrån dem som var vanligast att ha som ingångsämne. Det problematiska i detta är dock den betydande andel som har bredare examenspreciseringar såsom ”Humanistiska” eller ”Naturvetenskapliga” och som därför hamnar utanför en mer specifik ämnesklassificering.

Samhällsämnen och språkämnen var betydligt vanligare att ha i sin ämneslärarexamen än naturämnena (Tabell 6). Ämnet *Svenska* var överlägset vanligast, följt av *Historia*, *Samhällskunskap* och *Engelska* (Tabell 7). Det var mer än fem gånger så vanligt att ha *Svenska* i examen jämfört med *Matematik*. Bara några

enstaka studenter hade *Fysik*, *Biologi*, *Spanska* eller *Kemi* specificerat i sin examen.

Tabell 6. Antal ämneslärarexamina i kullarna HT 2011–HT 2015 med olika ingående ämnesinriktningar.*

Samhällsämnen	Naturämnena	Språkämnen	Idrott
239	68	218	3

* Samma individ kan räknas flera gånger om flera av ämnena ingår i dennes examen. Geografi-ämnet har räknats som naturvetenskapligt.

Tabell 7. Antal ämneslärarexamina i kullarna HT 2011–HT 2015 som inkluderar något av de vanligaste ämnena att påbörja studierna inom.*

Ämne	Antal
Svenska	119
Historia	62
Samhällskunskap	61
Engelska	60
Religionskunskap	31
Matematik	22
Geografi	14
Fysik	7
Biologi	5
Spanska	5
Kemi	5

* Observera att tabellen ej är uttömmande och att den utesluter generella inriktningar såsom "Naturvetenskapliga". Samma individ kan räknas flera gånger om flera av ämnena ingår i dennes examen.

Inledande ämnesstudier sållar inför den utbildningsvetenskapliga kärnan

Från databasen GLIS har vi hämtat aggregerad statistik över studenternas prestationer på enskilda kurser. Utifrån dessa data kan vi se vilka kurser som gymnasielärarstudenterna ser ut att ha haft minst respektive mest studiemässiga

svårigheter med.³³ Det kan i sin tur visa på var extra resurser eller insatser kan behövas samt var eventuella möjligheter att optimera programmets kursprogression finns. För att basera våra slutsatser på mer robusta siffror har vi valt att i tabellerna nedan bara inkludera kurser med sammanlagt minst 20 registrerade studenter under perioden 2011–2020, totalt 132 av 383 kurser inom programmet under perioden. Tidsperioden för analysen av GLIS-data har begränsats till och med 2020 för att ge tid för eventuella kurskompletteringar en tid efter kursens avslut. Skillnaden mellan antalet studenter och antalet godkända studenter består av både studenter som examinerats utan att få godkänt, och av studenter som exempelvis pga. avhopp inte examinerats på kursen. Kursernas ämne har utlästs utifrån ämnesbeteckningen i kurskoden, och vissa mycket närliggande ämnesområden har slagits samman.

I Tabell 8 har vi samlat de kurser som blivande gymnasielärare läst oavsett ämnesinriktning – den så kallade utbildningsvetenskapliga kärnan bestående av pedagogiska och didaktiska moment samt verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Vi ser där en synnerligen hög andel godkända studenter. Framför allt gäller det på den verksamhetsförlagda utbildningen som bara ges godkänt eller underkänt betyg och som av praktiska skäl är svår att göra om. Andelen godkända studenter var dock mycket hög även på en stor del av de övriga kurserna.

---

³³ Givetvis kan avsaknaden av godkänt resultat på en kurs eller modul man varit registrerad på ha kommit av att man valt att hoppa av kursen eller programmet av andra skäl än just studiemässiga svårigheter.

Tabell 8. Kurser inom utbildningsvetenskaplig kärna samt VFU.*

Ämne	Kurs	Föreläsare på kursen	Varav examinerade med godkänt resultat	Antal ej godkända	Andel med godkänt resultat
Svenska som andraspråk	VFU 2, svenska som andraspråk, gymnasielärare (7.5 HP)	30	30	0	100,0%
Historia	VFU 2, historia, gymnasielärare (7.5 HP)	128	127	1	99,2%
Svenska	VFU 2, svenska, gymnasielärare (7.5 HP)	127	126	1	99,2%
Statskunskap och juridik	VFU 2, samhällskunskap, gymnasielärare (7.5 HP)	121	120	1	99,2%
Religionsvetenskap	VFU 2, religionskunskap, gymnasielärare (7.5 HP)	69	68	1	98,6%
Utbildningsvetenskap	Bedömning och utvärdering, gymnasielärare (10.0 HP)	337	332	5	98,5%
Engelska	VFU 2, engelska, gymnasielärare (7.5 HP)	126	124	2	98,4%
Utbildningsvetenskap	VFU 3, utbildningsvetenskaplig kärna, gymnasielärare (10.0 HP)	370	364	6	98,4%
Utbildningsvetenskap	Bedömning, utvärdering och politisk styrning, gymnasielärare (10.0 HP)	43	42	1	97,7%
Utbildningsvetenskap	Mångfald och lärande, gymnasielärare (5.0 HP)	473	462	11	97,7%
Geografi och geovetenskap	VFU 2, geografi, gymnasielärare (7.5 HP)	38	37	1	97,4%
Utbildningsvetenskap	Läroplansteori och didaktik, gymnasielärare (10.0 HP)	384	372	12	96,9%
Engelska	VFU i engelska, gymnasielärare (7.5 HP)	24	23	1	95,8%
Religionsvetenskap	VFU i religionsvetenskap, gymnasielärare (7.5 HP)	23	22	1	95,7%
Utbildningsvetenskap	VFU II, gymnasielärare (7.5 HP)	80	76	4	95,0%
Utbildningsvetenskap	VFU 1, utbildningsvetenskaplig kärna, gymnasielärare (5.0 HP)	379	357	22	94,2%
Utbildningsvetenskap	Vetenskaplig teori och metod, gymnasielärare (7.5 HP)	78	73	5	93,6%
Utbildningsvetenskap	VFU I, gymnasielärare (7.5 HP)	449	420	29	93,5%
Matematik	VFU 2, matematik, gymnasielärare (7.5 HP)	50	46	4	92,0%
Utbildningsvetenskap	Lärande och utveckling med inriktning mot ämneslärare (10.0 HP)	568	519	49	91,4%
Utbildningsvetenskap	Specialpedagogik, gymnasielärare (7.5 HP)	68	62	6	91,2%
Utbildningsvetenskap	Verksamhetsförlagd utbildning 1, utbildningsvetenskaplig kärna, ämneslärarprogrammet (5.0 HP)	351	320	31	91,2%
Historia	VFU i historia, gymnasielärare (7.5 HP)	22	20	2	90,9%
Utbildningsvetenskap	Specialpedagogik med inriktning mot ämneslärare (5.0 HP)	763	673	90	88,2%
Utbildningsvetenskap	Läroplansteori och didaktik, gymnasielärare (7.5 HP)	82	72	10	87,8%
Utbildningsvetenskap	Ledarskap, gymnasielärare (10.0 HP)	689	590	99	85,6%
Utbildningsvetenskap	Lärande och utveckling, gymnasielärare (7.5 HP)	483	408	75	84,5%
Utbildningsvetenskap	Ledarskap, gymnasielärare (7.5 HP)	515	421	94	81,8%
Utbildningsvetenskap	Utbildningens framväxt och villkor, gymnasielärare (7.5 HP)	526	397	129	75,5%
Utbildningsvetenskap	Utbildningens framväxt och villkor med inriktning mot ämneslärare (10.0 HP)	785	585	200	74,5%

* Kurser med minst 20 studenter under perioden 2011–2020.

Det är slående att den övre delen av listan över de kurser som hade störst andel godkända gymnasielärarstudenter av alla programmets kurser (Tabell 9) nästan är identisk med listan över just kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan samt VFU. Enbart fyra av den utbildningsvetenskapliga kärnans kurser hade mindre än 85 procent godkända studenter – *Lärande och utveckling, gymnasielärare* (84 procent), *Ledarskap, gymnasielärare* (82 procent) samt *Utbildningens framväxt och villkor* för gymnasie- respektive ämneslärare (75 procent vardera). Dessutom hade flera ämnesdidaktiska kurser, som ligger

utanför den utbildningsvetenskapliga kärnan men ändå är riktade mot just lärarstudenter, även de en mycket hög andel godkända studenter.

Frågan är varför just kurserna i den utbildningsvetenskapliga kärnan framstår som de överlägset enklaste att klara av och i många fall godkände över 90 procent av studenterna. En bidragande faktor kan vara att många avhopp sker tidigt under programmet, under studenternas inledande ämnesstudier. Många av de studiemässigt svagaste och minst motiverade studenterna kan därför redan ha sorterats ut innan de kommer till kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Att en exceptionellt hög andel av studenterna klarade av dessa kurser behöver därför inte bara bero på pedagogisk skicklighet eller låga krav på studenterna. Denna tolkning stöds möjligen också av det faktum att de kärnkurser med lägst andel godkända studenter – *Utbildningens framväxt och villkor* samt *Ledarskap* – är kurser som både innan och efter höstterminen 2018 har inlett den utbildningsvetenskapliga kärnan, medan kurser i bedömning och utvärdering alltid varit förlagda i utbildningens slutskede och samtidigt hade bland den högsta andelen godkända studenter.

Tabell 9. Kurser med minst 85 procent godkända studenter.*

Ämne	Kurs	Registerrade på kursen	Varav examinerade med godkänt resultat	Antal ej godkända	Andel med godkänt resultat
Svenska som andraspråk	VFU 2, svenska som andraspråk, gymnasielärare (7.5 HP)	30	30	0	100,0%
Historia	VFU 2, historia, gymnasielärare (7.5 HP)	128	127	1	99,2%
Svenska	VFU 2, svenska, gymnasielärare (7.5 HP)	127	126	1	99,2%
Statskunskap och juridik	VFU 2, samhällskunskap, gymnasielärare (7.5 HP)	121	120	1	99,2%
Religionsvetenskap	VFU 2, religionskunskap, gymnasielärare (7.5 HP)	69	68	1	98,6%
Utbildningsvetenskap	Bedömning och utvärdering, gymnasielärare (10.0 HP)	337	332	5	98,5%
Engelska	VFU 2, engelska, gymnasielärare (7.5 HP)	126	124	2	98,4%
Utbildningsvetenskap	VFU 3, utbildningsvetenskaplig kärna, gymnasielärare (10.0 HP)	370	364	6	98,4%
Utbildningsvetenskap	Bedömning, utvärdering och politisk styrning, gymnasielärare (10.0 HP)	43	42	1	97,7%
Utbildningsvetenskap	Mångfald och lärande, gymnasielärare (5.0 HP)	473	462	11	97,7%
Geografi och geovetenskap	VFU 2, geografi, gymnasielärare (7.5 HP)	38	37	1	97,4%
Utbildningsvetenskap	Läroplansteori och didaktik, gymnasielärare (10.0 HP)	384	372	12	96,9%
Kemi	Kemididaktik (5.0 HP)	25	24	1	96,0%
Engelska	VFU i engelska, gymnasielärare (7.5 HP)	24	23	1	95,8%
Matematik	Fördjupningskurs i matematik (5.0 HP)	23	22	1	95,7%
Religionsvetenskap	VFU i religionsvetenskap, gymnasielärare (7.5 HP)	23	22	1	95,7%
Utbildningsvetenskap	VFU II, gymnasielärare (7.5 HP)	80	76	4	95,0%
Utbildningsvetenskap	VFU 1, utbildningsvetenskaplig kärna, gymnasielärare (5.0 HP)	379	357	22	94,2%
Utbildningsvetenskap	Vetenskaplig teori och metod, gymnasielärare (7.5 HP)	78	73	5	93,6%
Utbildningsvetenskap	VFU I, gymnasielärare (7.5 HP)	449	420	29	93,5%
Matematik	Matematikundervisningens praktik (5.0 HP)	102	95	7	93,1%
Religionsvetenskap	Religionshistoria och religionsbeteendevetenskap B1 (15.0 HP)	56	52	4	92,9%
Religionsvetenskap	Religionshistoria och religionsbeteendevetenskap B2 (15.0 HP)	56	52	4	92,9%
Fysik	Fysikundervisning i praktiken (5.0 HP)	40	37	3	92,5%
Matematik	VFU 2, matematik, gymnasielärare (7.5 HP)	50	46	4	92,0%
Kemi	Analytisk kemi I (10.0 HP)	24	22	2	91,7%
Religionsvetenskap	Religionshistoria och religionsbeteendevetenskap C1 (15.0 HP)	24	22	2	91,7%
Utbildningsvetenskap	Lärande och utveckling med inriktning mot ämneslärare (10.0 HP)	568	519	49	91,4%
Utbildningsvetenskap	Specialpedagogik, gymnasielärare (7.5 HP)	68	62	6	91,2%
Utbildningsvetenskap	VFU 1, utbildningsvetenskaplig kärna, ämneslärarprogrammet (5.0 HP)	351	320	31	91,2%
Historia	VFU i historia, gymnasielärare (7.5 HP)	22	20	2	90,9%
Statskunskap och juridik	Samhällskunskap AB: Juridik (7.5 HP)	343	310	33	90,4%
Svenska som andraspråk	Svenska som andraspråk C, gymnasielärare (30.0 HP)	41	37	4	90,2%
Matematik	Matematikens historia II (10.0 HP)	64	57	7	89,1%
Fysik	Fysikdidaktiska perspektiv på undervisning och lärande (5.0 HP)	35	31	4	88,6%
Utbildningsvetenskap	Specialpedagogik med inriktning mot ämneslärare (5.0 HP)	763	673	90	88,2%
Engelska	Engelska för årskurs 7-9 och gymnasiet T3 utan självständigt arbete (30.0 HP)	33	29	4	87,9%
Matematik	Matematikprojekt med LaTeX (5.0 HP)	33	29	4	87,9%
Utbildningsvetenskap	Läroplansteori och didaktik, gymnasielärare (7.5 HP)	82	72	10	87,8%
Matematik	Matematikens historia I (5.0 HP)	47	41	6	87,2%
Sociologi	Samhällskunskap D: Sociologi C (30.0 HP)	28	24	4	85,7%
Utbildningsvetenskap	Ledarskap, gymnasielärare (10.0 HP)	689	590	99	85,6%
Historia	Historia D, gymnasielärare (30.0 HP)	40	34	6	85,0%

* Kurser med minst 20 gymnasielärarstudenter under perioden 2011-2020.

Listan på kurser med som mest 65 procent godkända gymnasielärostudenter (Tabell 10) har en överrepresentation av kurser inom matematik och fysik, men även kurser inom bland annat språk, humaniora och samhällsvetenskap förekommer. Matematikens överrepresentation är i linje med den höga andelen avhopp inom gymnasieläroprogrammets matematikinriktning överlag. Det skulle kunna vara tecken på en diskrepans mellan studenternas förkunskaper å ena sidan, och matematikundervisningens svårighetsgrad och pedagogik å den andra. Eftersom matematikinriktningen hade jämförelsevis få studenter är det dock inte nödvändigtvis just de matematiska kurserna eller kurser med den högsta *andelen* ej godkända studenter som kan bidra till att förklara den höga andelen avhopp inom gymnasieläroprogrammet som helhet. Vi har därför också sammanställt en lista över de kurser där det största *antalet* registrerade studenter saknat godkänt betyg.

Tabell 10. Kurser med högst 65 procent godkända gymnasielärarstudenter.* Sorterat stigande på andel studenter med godkänt resultat.

Ämne	Kurs	Registrerade på kursen	Varav examinerade med godkänt resultat	Antal ej godkända	Andel med godkänt resultat
Matematik	Algebra II (5.0 HP)	38	10	28	26,3%
Matematik	Logik och beviseteknik I (5.0 HP)	21	7	14	33,3%
Fysik	Mekanik KF (15.0 HP)	108	43	65	39,8%
Matematik	Envariabelanalys (10.0 HP)	190	78	112	41,1%
Spanska	Spanska C3 (30.0 HP)	30	13	17	43,3%
Franska	Franska A1 (30.0 HP)	36	16	20	44,4%
Fysik	Energifysik I (5.0 HP)	47	21	26	44,7%
Spanska	Spanska A (30.0 HP)	50	23	27	46,0%
Matematik	Diskret matematik (5.0 HP)	25	12	13	48,0%
Svenska som andraspråk	Svenska som andraspråk A för blivande ämneslärare (30.0 HP)	148	72	76	48,7%
Matematik	Flervariabelanalys (10.0 HP)	187	91	96	48,7%
Fysik	Termodynamik (5.0 HP)	79	39	40	49,4%
Statistik	Matematisk statistik KF (5.0 HP)	66	33	33	50,0%
Matematik	Geometri och analys III (5.0 HP)	58	30	28	51,7%
Fysik	Kvantfysik (10.0 HP)	38	20	18	52,6%
Fysik	Elektromagnetism (10.0 HP)	64	34	30	53,1%
Matematik	Envariabelanalys M (10.0 HP)	116	62	54	53,5%
Matematik	Geometri och analys I (10.0 HP)	99	53	46	53,5%
Fysik	Ämneslärare i fysik, introduktionskurs (5.0 HP)	117	63	54	53,9%
Matematik	Transformmetoder (5.0 HP)	53	29	24	54,7%
Teknik och datavetenskap	Beräkningsvetenskap KF (5.0 HP)	61	34	27	55,7%
Matematik	Ordinära differentialekvationer I (5.0 HP)	34	19	15	55,9%
Matematik	Komplex analys (10.0 HP)	25	14	11	56,0%
Tyska	Tyska A1 (30.0 HP)	25	14	11	56,0%
Matematik	Kombinatorik (5.0 HP)	96	54	42	56,3%
Kemi	Kemins grunder och principer (15.0 HP)	90	51	39	56,7%
Religionsvetenskap	Religionshistoria och religionsbeteendevetenskap B (30.0 HP)	135	77	58	57,0%
Matematik	Baskurs i matematik (5.0 HP)	306	177	129	57,8%
Matematik	Linjär algebra II (5.0 HP)	264	153	111	58,0%
Fysik	Vågor och optik (5.0 HP)	63	37	26	58,7%
Matematik	Linjär algebra och geometri I (5.0 HP)	263	155	108	58,9%
Kemi	Organisk kemi I (10.0 HP)	98	58	40	59,2%
Religionsvetenskap	Religionshistoria och religionsbeteendevetenskap C2 (15.0 HP)	27	16	11	59,3%
Geografi och geovetenskap	Geografi A (30.0 HP)	171	102	69	59,7%
Tyska	Tyska B5 (30.0 HP)	25	15	10	60,0%
Religionsvetenskap	Religionshistoria och religionsbeteendevetenskap C (30.0 HP)	123	74	49	60,2%
Teknik och datavetenskap	Programmeringsteknik I (5.0 HP)	94	57	37	60,6%
Matematik	Matematik- och fysikdidaktiska aspekter på ämneskurser inom lärutbildningen (5.0 HP)	41	25	16	61,0%
Religionsvetenskap	Religionsvetenskap A (30.0 HP)	305	186	119	61,0%
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	511	313	198	61,3%
Kemi	Biokemi I (5.0 HP)	96	59	37	61,5%
Historia	Historia C för lärare (30.0 HP)	235	145	90	61,7%
Teknik och datavetenskap	Beräkningsvetenskap I (5.0 HP)	24	15	9	62,5%
Spanska	Spanska B3 (30.0 HP)	46	29	17	63,0%
Matematik	Introduktion till matematikstudier, ämneslärare (5.0 HP)	227	144	83	63,4%
Matematik	Geometri och analys II (10.0 HP)	63	40	23	63,5%
Statskunskap och juridik	Samhällskunskap D: Statskunskap C (30.0 HP)	159	101	58	63,5%
Geografi och geovetenskap	Geografi C (30.0 HP)	85	54	31	63,5%
Historia	Historia C med ämnesdidaktiskt självständigt arbete, gymnasielärare (30.0 HP)	58	37	21	63,8%
Fysik	Modern fysik (5.0 HP)	39	25	14	64,1%
Religionsvetenskap	Tros- och livsåskådningsvetenskap C (30.0 HP)	31	20	11	64,5%
Franska	Franska B3 (30.0 HP)	20	13	7	65,0%

* Kurser med minst 20 gymnasielärarstudenter under perioden 2011–2020.

Vi ser mycket riktigt i Tabell 11 att det inte är matematiska kurser som ligger allra högst upp när det gäller faktiskt antal ej godkända studenter, även om sju matematikkurser ligger på topp-25: *Baskurs i matematik*, *Envariabelanalys*, *Linjär algebra II*, *Linjär algebra och geometri*, *Flervariabelanalys*, *Introduktion till matematikstudier*, *ämneslärare* och *Algebra I*. Istället är det kanske något överraskande en utav kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, *Utbildningens framväxt och villkor*, samt kurser inom *Historia*, *Engelska*, *Svenska* och *Statskunskap* som hade det allra största antalet ej godkända studenter på programmet. *Utbildningens framväxt och villkor* hade en relativt genomsnittlig andel godkända studenter sett till samtliga 132 kurser med minst 20 studenter under perioden. Det faktum att alla programmets studenter läste kursen gjorde dock att *antalet* studenter som inte fick godkänt på den blev väldigt stort.

Som tidigare nämnts har de kurser som ges tidigt i den utbildningsvetenskapliga kärnan en lägre andel godkända studenter än de kurser som ges längre fram i programmet. Om det skulle vara så att vissa kurser, såsom *Utbildningens framväxt och villkor*, dessutom skulle ha en något högre svårighetsgrad kan det vara relevant att ta hänsyn till när ordningen på kurserna inom programmet bestäms.

Samtidigt är det möjligt att det första mötet med den utbildningsvetenskapliga kärnans kurser är avgörande för de studenter som enligt tidigare undersökningar efterlyser tydligare kopplingar till det praktiska lärarbetet i sina studier. Om den utbildningsvetenskapliga kärnans första kurser inte känns tillräckligt praktiskt relevanta är det möjligt att det skulle utgöra en riskfaktor för avhopp av andra skäl än studiemässiga svårigheter. Med minst två terminer ämnesstudier i bagaget är det vid den tidpunkten inte heller så svårt att hitta andra vägar inom eller utanför högskolan där dessa förkunskaper och meriter kan vara till nytta.

**Tabell 11. Kurser med minst 20 ej godkända gymnasielärarstudenter.*
Sorterat fallande på antal ej godkända studenter.**

Ämne	Kurs	Registrerade på kursen	Varav avslutade med godkänt resultat	Antal ej godkända	Andel med godkänt resultat
Utbildningsvetenskap	Utbildningens framväxt och villkor med inriktning mot ämneslärare (10.0 HP)	785	585	200	74,5%
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	511	313	198	61,3%
Engelska	Engelska för årskurs 7-9 och gymnasiet T1 (30.0 HP)	588	417	171	70,9%
Svenska	Svenska 1 för blivande ämneslärare (30.0 HP)	517	352	165	68,1%
Engelska	Engelska för årskurs 7-9 och gymnasiet T2 (30.0 HP)	470	334	136	71,1%
Statskunskap och juridik	Samhällskunskap AB: Statskunskap (15.0 HP)	458	328	130	71,6%
Matematik	Baskurs i matematik (5.0 HP)	306	177	129	57,8%
Utbildningsvetenskap	Utbildningens framväxt och villkor, gymnasielärare (7.5 HP)	526	397	129	75,5%
Religionsvetenskap	Religionsvetenskap A (30.0 HP)	305	186	119	61,0%
Sociologi	Samhällskunskap AB: Sociologi (15.0 HP)	453	335	118	74,0%
Matematik	Envariabelanalys (10.0 HP)	190	78	112	41,1%
Matematik	Linjär algebra II (5.0 HP)	264	153	111	58,0%
Matematik	Linjär algebra och geometri I (5.0 HP)	263	155	108	58,9%
Utbildningsvetenskap	Ledarskap, gymnasielärare (10.0 HP)	689	590	99	85,6%
Matematik	Flervariabelanalys (10.0 HP)	187	91	96	48,7%
Utbildningsvetenskap	Ledarskap, gymnasielärare (7.5 HP)	515	421	94	81,8%
Historia	Historia C för lärare (30.0 HP)	235	145	90	61,7%
Nationalekonomi	Samhällskunskap AB: Nationalekonomi (15.0 HP)	374	284	90	75,9%
Utbildningsvetenskap	Specialpedagogik med inriktning mot ämneslärare (5.0 HP)	763	673	90	88,2%
Svenska	Svenska 2 för ämneslärare (30.0 HP)	371	284	87	76,6%
Matematik	Introduktion till matematikstudier, ämneslärare (5.0 HP)	227	144	83	63,4%
Historia	Historia B för ämneslärarprogrammet (30.0 HP)	377	298	79	79,1%
Svenska som andraspråk	Svenska som andraspråk A för blivande ämneslärare (30.0 HP)	148	72	76	48,7%
Utbildningsvetenskap	Lärande och utveckling, gymnasielärare (7.5 HP)	483	408	75	84,5%
Matematik	Algebra I (5.0 HP)	274	200	74	73,0%
Geografi och geovetenskap	Geografi A (30.0 HP)	171	102	69	59,7%
Fysik	Mekanik KF (15.0 HP)	108	43	65	39,8%
Geografi och geovetenskap	Samhällskunskap AB: Kulturgeografi (7.5 HP)	359	294	65	81,9%
Religionsvetenskap	Religionshistoria och religionsbeteendevetenskap B (30.0 HP)	135	77	58	57,0%
Statskunskap och juridik	Samhällskunskap D: Statskunskap C (30.0 HP)	159	101	58	63,5%
Svenska	Svenska 3 för blivande ämneslärare i gymnasiet (30.0 HP)	264	206	58	78,0%
Fysik	Ämneslärare i fysik, introduktionskurs (5.0 HP)	117	63	54	53,9%
Matematik	Envariabelanalys M (10.0 HP)	116	62	54	53,5%
Religionsvetenskap	Religionshistoria och religionsbeteendevetenskap C (30.0 HP)	123	74	49	60,2%
Utbildningsvetenskap	Lärande och utveckling med inriktning mot ämneslärare (10.0 HP)	568	519	49	91,4%
Engelska	Engelska för årskurs 7-9 och gymnasiet T3 (30.0 HP)	239	191	48	79,9%
Matematik	Geometri och analys I (10.0 HP)	99	53	46	53,5%
Matematik	Kombinatorik (5.0 HP)	96	54	42	56,3%
Fysik	Termodynamik (5.0 HP)	79	39	40	49,4%
Kemi	Organisk kemi I (10.0 HP)	98	58	40	59,2%
Kemi	Kemins grunder och principer (15.0 HP)	90	51	39	56,7%
Matematik	Matematikens historia (10.0 HP)	227	189	38	83,3%
Kemi	Biokemi I (5.0 HP)	96	59	37	61,5%
Svenska	Svenska 4 för blivande ämneslärare i gymnasiet (30.0 HP)	151	114	37	75,5%
Teknik och datavetenskap	Programmeringsteknik I (5.0 HP)	94	57	37	60,6%
Statistik	Matematisk statistik KF (5.0 HP)	66	33	33	50,0%

Ämne	Kurs	Registrerade på kursen	Varav examinerade med godkänt resultat	Antal ej godkända	Andel med godkänt resultat
Statskunskap och juridik	Samhällskunskap AB: Juridik (7.5 HP)	343	310	33	90,4%
Statskunskap och juridik	Samhällskunskap C: Statskunskap B (30.0 HP)	182	149	33	81,9%
Geografi och geovetenskap	Geografi C (30.0 HP)	85	54	31	63,5%
Utbildningsvetenskap	VFU 1, utbildningsvetenskaplig kärna, ämneslärarprogrammet (5.0 HP)	351	320	31	91,2%
Fysik	Elektromagnetism (10.0 HP)	64	34	30	53,1%
Utbildningsvetenskap	VFU I, gymnasielärare (7.5 HP)	449	420	29	93,5%
Matematik	Algebra II (5.0 HP)	38	10	28	26,3%
Matematik	Geometri och analys III (5.0 HP)	58	30	28	51,7%
Spanska	Spanska A (30.0 HP)	50	23	27	46,0%
Teknik och datavetenskap	Beräkningsvetenskap KF (5.0 HP)	61	34	27	55,7%
Fysik	Energifysik I (5.0 HP)	47	21	26	44,7%
Fysik	Vågor och optik (5.0 HP)	63	37	26	58,7%
Geografi och geovetenskap	Geografi B (30.0 HP)	103	77	26	74,8%
Biologi	Biologi A - mönster, processer och didaktik (22.5 HP)	98	74	24	75,5%
Matematik	Transformmetoder (5.0 HP)	53	29	24	54,7%
Matematik	Geometri och analys II (10.0 HP)	63	40	23	63,5%
Svenska som andraspråk	Svenska som andraspråk B för blivande ämneslärare i gymnasiet (30.0 HP)	77	54	23	70,1%
Matematik	Euklidisk geometri (5.0 HP)	71	49	22	69,0%
Utbildningsvetenskap	VFU 1, utbildningsvetenskaplig kärna, gymnasielärare (5.0 HP)	379	357	22	94,2%
Historia	Historia C med ämnesdidaktiskt självständigt arbete, gymnasielärare (30.0 HP)	58	37	21	63,8%
Franska	Franska A1 (30.0 HP)	36	16	20	44,4%
Matematik	Examensarbete C i matematik (15.0 HP)	67	47	20	70,2%
Statistik	Sannolikhet och statistik (5.0 HP)	60	40	20	66,7%

* Kurser under perioden 2011–2020.

En ytterligare aspekt av intresse är hur resultaten på kurserna utvecklats över tid. I Diagram 20 i Appendix redovisar vi bara resultaten från de *förstagångsregistrerade* studenterna för att se just hur det gått för dem. Många kurser, även de med ett relativt stort antal studenter, hade betydande variation i andelen ej godkända studenter från termin till termin. Det är överlag svårt att skönja mönster över tid. Vissa kurser uppvisade dock tendenser till sämre studieprestationer under vårterminerna. Det inkluderar *Baskurs i matematik, Engelska för årskurs 7–9 och gymnasiet T1, Historia A för ämneslärare, Ledarskap, gymnasielärare, Linjär algebra och geometri I, Lärande och utveckling, gymnasielärare* samt *Samhällskunskap AB: Sociologi* respektive *Statskunskap*. Att flera kurser som inledde ämnesstudierna uppvisade ett mönster där varannan termin tenderade att ha högre respektive lägre studieprestationer torde hänga samman med de högre avhoppet under eller direkt efter den första terminen i vårterminskullarna. En möjlig tolkning är att studenterna på

vårterminen var studieprestationsmässigt svagare och därför i högre grad hade svårigheter att klara av de inledande ämnesstudierna, varpå många hoppade av programmet.

Vi kan jämföra siffrorna utifrån registrerade studenter ovan med siffror för dem som faktiskt också examinerats på kurserna, och hur många av dem som i sin tur blivit godkända. Vi väljer att göra detta utifrån enskilda kursmoduler, så att vi kan se mer precist vilka enskilda moment som studenterna hade störst svårigheter med. Siffrorna i Tabell 15 och Tabell 16 i Appendix inkluderar bara resultat från kurser som getts från HT 2011 till HT 2020.

För det första ser vi att en stor del av de registrerade studenterna som ej hade fått godkänt på kurserna i tabellerna med registrerade studenter (Tabell 8–Tabell 11), inte verkar ha examinerats. Antalet examinerade på olika kursers moment var överlag betydligt lägre än antalet som var registrerade, vilket gör att andelen som fick godkänt av de *examinerade* var högre än andelen som fick godkänt av de *registrerade*. Det indikerar att flera av de registrerade i någon form hoppade av under kursens gång eller valde att examineras vid ett senare tillfälle. Vi ser också återigen att matematiken var kraftigt överrepresenterad när det gäller andelen som inte fick godkänt på moduler. Framför allt var det 0-poängsduggorna det gällde, där i vissa fall bara hälften av de examinerade fick godkänt. Sådana duggor kan ibland ges som en valfri möjlighet att samla extrapoäng till den avslutande tentamen, vilket skulle kunna förklara den låga andelen godkända. En stor andel eller ett stort antal studenter fick dock inte heller godkänt på tentor i *Algebra II*, *Envariabelanalys*, *Geometri och analys I*, *II* och *III*, *Kombinatorik*, *Flervariabelanalys*, *Linjär algebra II*, *Envariabelanalys M*, *Introduktion till matematikstudier*, *ämneslärare*, *Baskurs i matematik*, samt *Linjär algebra och geometri I*.

Förutom matematiska kursmoduler är *Samhällskunskap AB* en kurs vars modul inom Nationalekonomi hade en hög andel och stort antal ej godkända studenter. Även modulerna i Statskunskap och i viss mån Sociologi i samma kurs hade ett stort antal ej godkända studenter. En relativt hög andel alternativt ett stort antal ej godkända studenter fanns även på moduler inom bland annat *Utbildningens framväxt och villkor* för ämneslärare och gymnasielärare, *Termodynamik*, *Elektromagnetism*, *Beräkningsvetenskap KF*, *Kvantfysik*, *Svenska 1 för blivande ämneslärare*, *Engelska för årskurs 7–9* och *gymnasiet T1*

och T2, *Svenska som andraspråk A för blivande ämneslärare* och *Historia A för ämneslärare*.

I Diagram 21 i Appendix redovisas enskilda kursmoduler eller kursmoment som ett särskilt stort antal eller hög andel av de förstagsregistrerade gymnasieläroarsstudenterna ej fick godkänt på. Variationen i andelen godkända respektive ej godkända är påtaglig från termin till termin för de allra flesta kursmomenten, och det gäller inte enbart kurser som hade få studenter enskilda terminer, där den procentuella volatiliteten givetvis blir särskilt hög.

Trots studentantal som ofta översteg 30 per termin ökade exempelvis andelen ej godkända studenter på språkstrukturmomentet i *Engelska för årskurs 7–9 och gymnasiet T1 (30.0 HP)* från 12 procent HT 2018 till hela 40 procent VT 2019, varpå det sjönk ner till 4 procent HT 2019. Även tentan i *Samhällskunskap AB: Statskunskap (15.0 HP)* uppvisade stor variation i andelen ej godkända, mellan 0 och 37 procent, trots ett stort antal studenter. På proven i *Linjär algebra II (5.0 HP)* och *Baskurs i matematik (5.0 HP)* varierade andelen ej godkända studenter mellan 0 och omkring 50 procent, trots att antalet studenter per termin oftast låg runt 10 eller högre.

Volatilitet i studieresultat mellan terminer kan givetvis bero på varierande studieprestationer, inte minst mellan vår- och höstterminsstudenter. När volatiliteten är mycket hög skulle det dock kunna tyda på behov av insatser för rättssäker betygssättning och likvärdig undervisning, inte minst på kurser där undervisande och examinerande personal ofta byts ut från termin till termin.

För att skapa större överskådlighet har vi slutligen aggregerat alla enskilda kursresultat inom respektive *ämnesområde* med sammanlagt minst 100 kursregistreringar under perioden 2011–2020 (Tabell 12). På så sätt kan vi ta med alla kurser i beräkningarna, oavsett hur få studenter varje enskild kurs har haft. Notera att samma student räknats en gång för varje kurs som denne varit registrerad på, och flera gånger i de fall studenten omregistrerat sig på kursen. Kurserna har grupperats utifrån ämnesbeteckningen i kurskoden, och vissa mycket närliggande ämnesområden har slagits samman.

Vi har tidigare iakttagit vissa skillnader mellan ämnen utifrån enstaka kurser, och här ser vi att dessa mönster överlag bekräftas även när vi aggregerar samtliga kurser. *Utbildningsvetenskap* ligger i topp vad gäller andelen godkända förstagsregistrerade (83 procent). Mycket tätt efter ligger *Biologi*

(80 procent), och därefter kommer *Statskunskap och juridik* (78 procent). I botten vad gäller andelen godkända förstagångsregistrerade ligger tre moderna språk (*Spanska, Franska* och *Tyska* med 55–60 procent), *Fysik* (58 procent), *Teknik och datavetenskap* (59 procent) samt *Kemi* och *Matematik* (61 procent vardera).

Tabell 12. Förstagångsregistreringar och omregistreringar samt andel godkända av dessa inom respektive ämnesområde under perioden 2011–2020. Sorterat fallande på andelen godkända förstagångsregistrerade studenter.

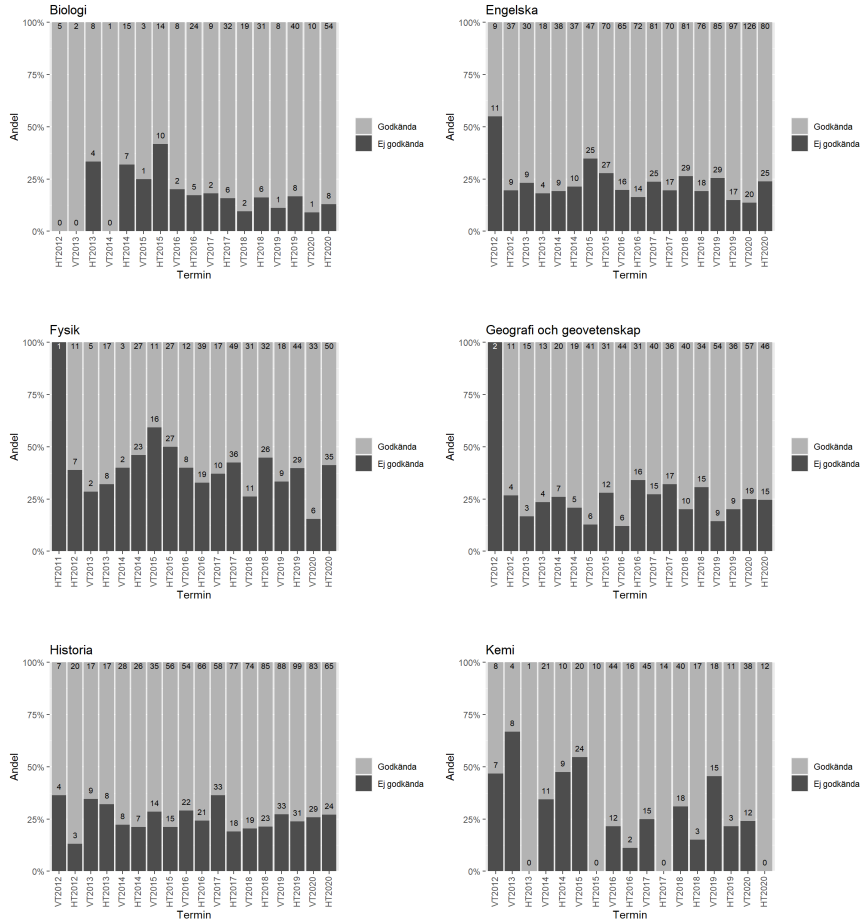
Ämne	Förstagångsreg.	Varav godkända	Antal omregistrerade	Varav godkända	Andel omreg.
Utbildningsvetenskap	9818	83,4%	407	43,7%	4,0%
Biologi	431	79,6%	19	36,8%	4,2%
Statskunskap och juridik	1430	77,6%	130	49,2%	8,3%
Svenska	1629	73,5%	190	38,4%	10,5%
Sociologi	645	73,2%	32	46,9%	4,7%
Engelska	1788	72,3%	132	40,9%	6,9%
Geografi och geovetenskap	926	70,4%	72	38,9%	7,2%
Nationalekonomi	468	69,0%	30	56,7%	6,0%
Historia	1611	68,5%	207	41,6%	11,4%
Religionsvetenskap	1123	67,1%	142	26,8%	11,2%
Statistik	313	67,1%	34	29,4%	9,8%
Matematik	3820	61,3%	469	31,1%	10,9%
Kemi	642	61,2%	38	42,1%	5,6%
Tyska	90	60,0%	19	31,6%	17,4%
Teknik och datavetenskap	467	59,3%	38	39,5%	7,5%
Fysik	852	57,6%	165	40,0%	16,2%
Franska	89	57,3%	11	36,4%	11,0%
Svenska som andraspråk	368	57,1%	50	46,0%	12,0%
Spanska	167	55,1%	22	36,4%	11,6%

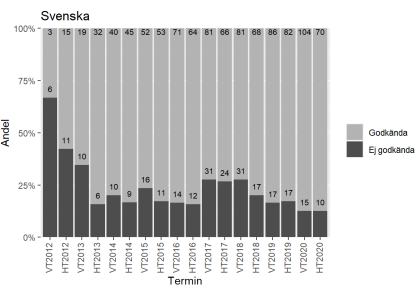
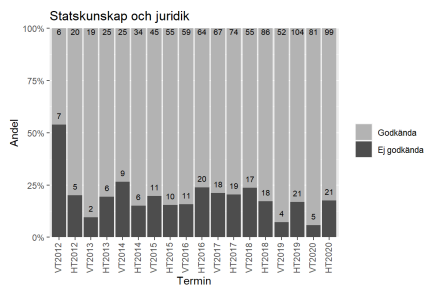
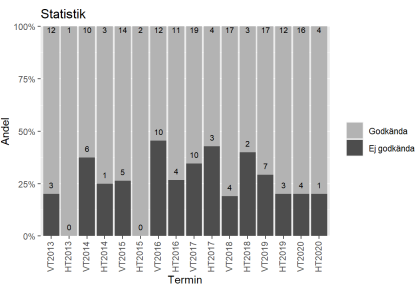
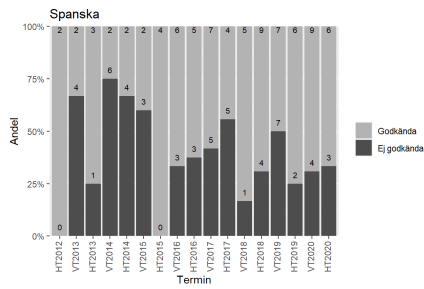
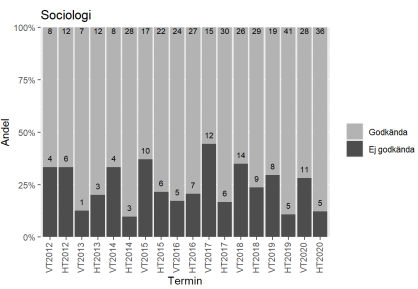
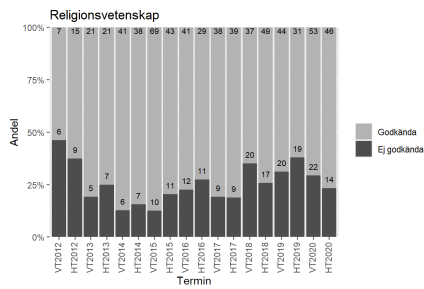
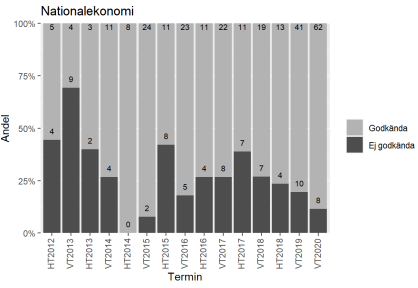
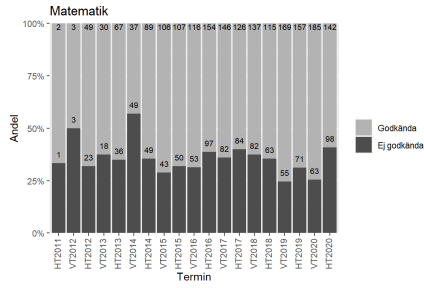
Andelen omregistrerade ser ut att ha ett visst samband med hur stor andel som blivit godkända av de förstagångsregistrerade, men det är långt ifrån ett entydigt samband. De lägsta andelarna omregistrerade studenter fanns inte oväntat inom *Utbildningsvetenskap* och *Biologi*, med 4 procent vardera. De högsta andelarna omregistrerade studenter återfanns istället inom *Tyska* (17 procent) och *Fysik* (16 procent). Andelen godkända av de omregistrerade var betydligt lägre än andelen godkända av de förstagångsregistrerade. Sämst gick det för de om-

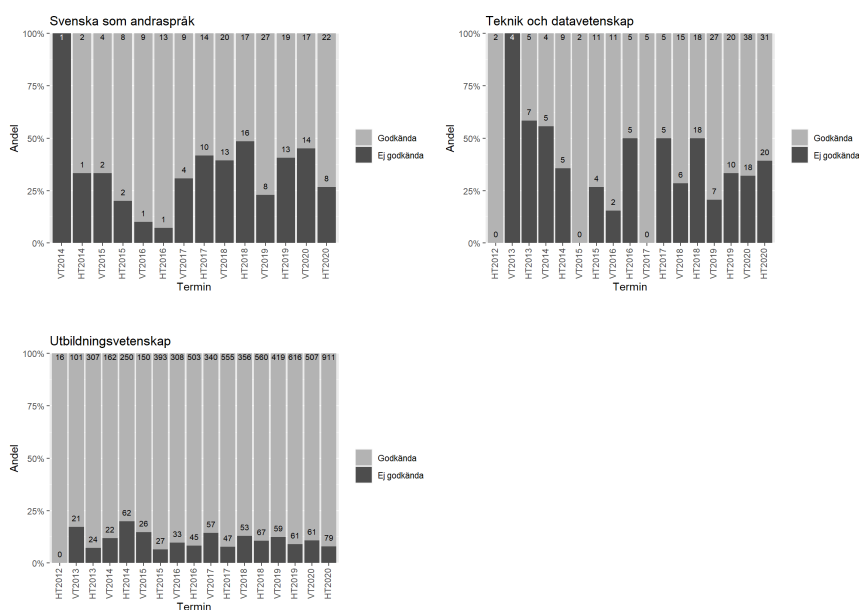
registrerade inom *Religionsvetenskap* (27 procent godkända) och *Statistik* (29 procent godkända). Bäst gick det istället för de omregistrerade inom *Statskunskap och juridik* (49 procent godkända), *Sociologi* (47 procent godkända) och *Svenska som andraspråk* (46 procent godkända).

Siffrorna för de förstagsregistrerade visas terminsuppdelat i Diagram 6. Jämfört med för enskilda kurser varierar andelen ej godkända studenter inte riktigt lika mycket när kurserna aggregeras till ämneskategorier, men variationen är fortfarande påtaglig. Ämnen såsom *Engelska*, *Historia* och *Matematik* uppvisar ganska stabila mönster över tid, medan en mer vågformad utveckling kan skönjas inom *Fysik*, *Nationalekonomi* och *Religionsvetenskap*.

Diagram 6. Studieresultat för förstagsregistrerade gymnasielärarstudenter på kurser under perioden 2011–2020, aggregerat till ämnesnivå och uppdelat efter termin.

Sammanfattning och slutsatser, Del I

Det är uppenbart utifrån siffrorna ovan att ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan har dragits med väldigt stora avhopp. Efter två terminer hade en av tre studenter hoppat av, och vid slutet av programmet var det ofta bara var tredje och i vissa kullar var fjärde student som var kvar. Av de studenter som påbörjade programmet 2011–2015 tog i genomsnitt bara en av tre ut en ämneslärarexamen.

Från att ha haft en betydligt mindre vårterminsantagning har antalen som börjar på våren kommit ikapp höstterminsantalen. Vidare var det, till skillnad från i UKÄ:s nationella undersökning, män snarare än kvinnor i majoritet bland dem som under perioden HT 2011–VT 2017 var registrerade på programmets första termin.

Samtidigt ser vi utifrån examensfrekvensen i kullarna HT 2011–HT 2015 att studenterna som började på vårterminen (oavsett kön) samt män (oavsett termin) i högre utsträckning hoppade av under programmets gång. Medan 22 procent av männen som började på vårterminen tog ut en ämneslärarexamen, var motsvarande siffra för kvinnor som började på höstterminen 47 procent. Sedan införandet av lärarlegitimation och kravet på en sådan för att få en

tillsvidareanställning finns klara incitament att ta ut sin examen, vilket gör att examensfrekvensen blivit en bättre indikator för att mäta faktiska avhopp från programmet.

Det var vanligast att studenterna på programmet var 20–21 år gamla i kullarna HT 2011–VT 2017. Resultaten i rapporten visar att studenter som var äldre än 21 år hoppade av i högre utsträckning. Det går tvärs emot UKÄ:s slutsatser angående avhopp från ämneslärarprogrammet, där de drog slutsatsen att yngre studenter hoppade av i högre utsträckning än äldre. Skillnaden kan bland annat bero på att UKÄ bara delade upp studenterna i två grupper – upp till 20 år respektive 21 år eller äldre.³⁴ Dessutom undersökte UKÄ enbart tidiga avhopp, vilket i vårt fall skulle ha gjort att bara drygt hälften av de reella avhoppet räknades. Särskilt ser de äldre åldersgruppernas avhopp ut att underskattas när enbart tidiga avhopp räknas. Denna undersökning visar på vikten av att ha en mer finfördelad åldersuppdelning.

Skillnaderna mellan olika ämnesinriktningar HT 2011–VT 2017 var relativt stora, både vad gäller andelen avhopp och i vilket skede avhoppet skedde. Inom vissa inriktningar skedde stora avhopp redan inför den andra terminen, medan andra uppvisade större avhopp inför den tredje terminen. Vissa inriktningar fortsatte att tappa betydande andelar av sina studenter även efter de inledande terminerna, medan andra inriktningar hade en hög kvarvaro efter de inledande avhoppet. Ingen inriktning var dock förskonad från totalt sett stora avhopp.

Analysen kan inte visa vad skillnaderna i avhopp mellan inriktningar beror på. Svårighetsgraden skulle kunna variera mellan ämnen, och det är möjligt att olika inriktningar rekryterar studenter med olika goda förkunskaper. Intressant nog uppvisade de till studentantalet minsta inriktningarna bland de högsta avhoppet. En fråga som uppstår är hur en inriktnings storlek och förekomsten av och antalet studiekamrater som läser samma sak påverkar benägenheten att stanna kvar eller hoppa av från programmet. En god klassgemenskap uppstår inte nödvändigtvis oftare ju större gruppen är, men skulle möjligen kunna vara svår att åstadkomma i ytterst små grupper. Slutligen kan studier inom vissa ämnen tänkas ha ett större värde än andra vad gäller attraktiva och alternativa

---

³⁴ Universitetskanslersämbetet, *Tidiga avhopp från högskolan*, s. 21.

fortsatta vägar inom eller utanför högskolan, för den som hoppar av och redan har slutfört delar av sina ämnesstudier.

När vi undersökte studieprestationer snarare än avhopp i sig, var de ämnen som hade störst andel ej godkända resultat inom sina kurser HT 2011–HT 2020 *Spanska, Svenska som andraspråk, Franska, Fysik, Teknik och datavetenskap, Tyska, Kemi och Matematik*. Andelen godkända på kurser inom dessa ämnen låg på mellan 55 och 62 procent. Det var dock inte alltid de ämnen och kurser med den högsta *andelen* ej godkända som stod för det största *antalet* ej godkända. Faktum är att det var den utbildningsvetenskapliga kursen *Utbildningens framväxt och villkor* som stod för det enskilt största antalet ej godkända studenter, trots att andelen godkända på kursen inte framstår som låg jämfört med kurser i andra ämnen. Störst andel godkända hade faktiskt just Utbildningsvetenskap, med 83 procent, följt av Biologi (80 procent) och Statskunskap och juridik (78 procent).

Vad gäller ämnesstudierna var det ofta de inledande kurserna som hade en stor andel ej godkända studenter. Dessutom fanns det vissa tecken på att andelen ej godkända på de inledande kurserna var högre i kullar som började på vårterminen då studenterna, som vi ska se i rapportens andra del, hade sämre betygssnitt från gymnasiet. Vår tolkning är att studenternas förkunskaper är en viktig del av de svaga studieprestationerna och höga avhoppet under programmets inledande terminer, då studenterna börjar med att läsa sina ämnen. De tidiga avhoppet från programmet skulle alltså till viss del förklaras av att programmet antar studenter med otillräckliga förkunskaper. Detta är i linje med UKÅs rapport om avhopp på lärarutbildningar och betydelsen av studenternas gymnasiebetyg.³⁵ Tolkningen stöds också av att ämnet *Utbildningsvetenskap* hade den högsta andelen godkända resultat av alla ämnen, samtidigt som ämnet lästes inom den så kallade utbildningsvetenskapliga kärnan inom programmet och inte påbörjades förrän den 3:e eller 4:e terminen då en stor del av studenterna redan hade hoppat av. Bryter man ner ämnet *Utbildningsvetenskap* i dess enskilda kurser ser det också ut som om de inledande kurserna i den utbildningsvetenskapliga kärnan uppvisade sämre studieresultat än de kurser som gavs i programmets slutskede.

---

³⁵ Universitetskanslersämbetet, *Lärarstudenternas gymnasiebetyg, avhopp och studieprestation*.

Att framför allt de inledande ämnesstudierna uppvisade sämre studie-resultat jämfört med övriga kurser, precis som de tidiga utbildningsvetenskapliga kurserna jämfört med dem som läses senare, behöver dock inte enbart förklaras av att de studiesvaga studenterna sällats ut under programmets inledande terminer. Det kan också ha varit ett resultat av att studenternas förväntningar på programmet inte uppfyllts. Exempelvis kan vi utifrån statistiken spekulera i om de inledande ämnesstudierna kanske känns för abstrakta eller avancerade, medan den utbildningsvetenskapliga kärnans inledande kurser kanske inte framstår som tillräckligt praktiskt användbara.

Den beskrivande statistiken ovan kan dock inte ge svar på om det är just starttermin, kön, ålder, inriktning eller någonting annat som förklarar variationen i avhopp, och vilka mekanismer i termer av exempelvis uppfyllda förväntningar eller studiemässiga svårigheter som ligger bakom sådana samband. Att statistiskt reda ut vilka faktorer avhoppet faktiskt hänger ihop med är en av målsättningarna i rapportens andra del. Eftersom rapportens olika delar använder olika databaser och delvis olika urvalskriterier och tidsspann kan siffrorna dock variera en aning. Vi får anledning att i fortsatta studier återkomma vad gäller de mer kvalitativa aspekterna av avhopp, som lämpligen tar studenternas egna upplevelser som utgångspunkt.

DEL II
STUDENTERNA SOM
AVBRYTER SINA STUDIER

Vilka är studenterna som avbryter sina studier tidigt, och vad gör de istället?

Denna del av rapporten baseras på individdata från högskoleregistret. Syftet är dels att analysera vilka bakgrundsfaktorer som kan predicera ett avhopp från lärarprogrammet, dels att närmare studera vad studenterna som avslutar sina studier tar vägen. Därigenom kan vi få en bättre förståelse för vad ett avbrott på ämneslärarutbildningen innebär för studenterna själva.

Populationen och bakgrundsdata

Vi har med utgångspunkt i högskoleregistrets data över registreringar skapat en population av studenter som påbörjade en ämneslärarutbildning vid Uppsala universitet under perioden HT 2011 till VT 2020. Populationen uppgår sammanlagt till 2 432 individer och fördelar sig på de olika terminerna enligt Tabell 13 nedan.³⁶ För varje individ har vi sedan räknat antal terminer som man varit registrerad på ämneslärarutbildningen sedan sin starttermin. Denna beräkning används sedan för att definiera ett ”troligt” avbrott från studierna. En student räknas som en trolig avhoppare om hen har en registrering termin ett och två men inga efterföljande registreringar på ämneslärarprogrammet vid Uppsala universitet (denna beräkning följer i stort de tillvägagångssätt som använts i UKÄ:s analyser av avhopp³⁷). Det finns såklart alltid en viss osäkerhet när ett avhopp ska definieras och osäkerheten blir också större ju färre efterföljande terminer som vi kan studera. Studenter kan ta kortare men även längre avbrott för att sedan återvända till sina studier. I analyserna av tidiga avhopp

---

³⁶ Det bör noteras att antalet studenter som dessa analyser gäller skiljer sig något vissa terminer från populationen som utgår från Ladok-data. Dels utgår de olika delarna av analysen från olika datakällor, och dessutom har sättet att beräkna programnybörjare skilt sig marginellt beroende på den information som varit tillgänglig i de olika datakällorna.

³⁷ Universitetskanslersämbetet, *Tidiga avhopp från högskolan*, ss. 11–12.

används en subpopulation, studenter som startade sin utbildning HT 2011 till och med HT 2018. Detta innebär att för den sista kohorten har vi möjlighet att följa dessa i 3 terminer efter den sista identifierade registreringen på lärarprogrammet.

Tabell 13. Antal studenter respektive år och termin i subpopulationen, HT 2011–VT 2020.

Termin	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
VT	–	73	62	72	115	105	151	143	133	142
HT	170	154	122	129	156	154	165	191	195	–

Utöver högskoleregisterdata har vi hämtat bakgrundsdata om population från andra register. Detta omfattar bland annat information om studieväg i gymnasieskolan, betygsresultat från gymnasieskolan, resultat på högskoleprovet, information om ansökningar till högre utbildning, boendekommun innan påbörjad lärarutbildning samt en koppling till föräldrar, vilket möjliggör analyser av social bakgrund, födelseland etc.

Beskrivande data lärarstudentpopulationen

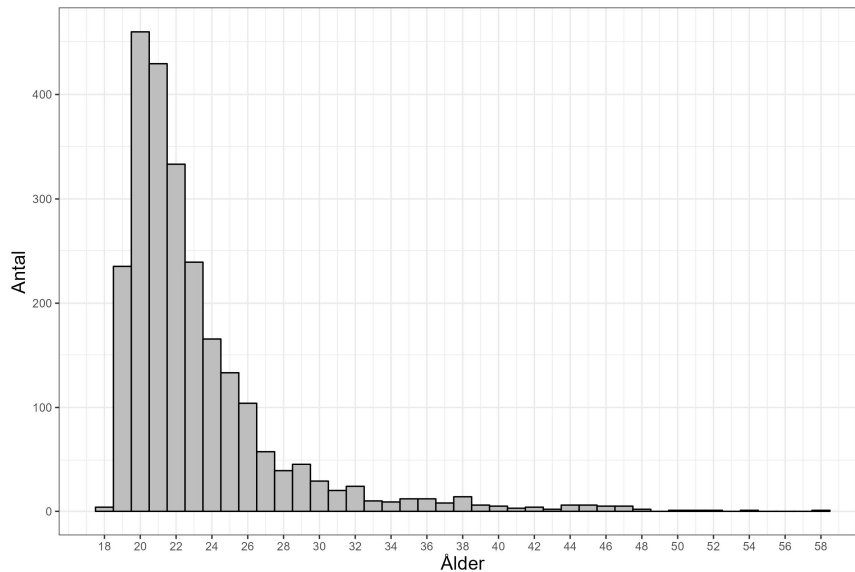
Innan vi närmar oss analysen av avbrott kommer vi kort beskriva lärarstudentpopulation utifrån ett par relevanta bakgrundsvariabler. Lärarstudentpopulationen har en i princip helt jämn könsfördelning 49 procent kvinnor och 51 procent män, men med en del variation över åren (som lägst 44 procent kvinnor som startade programmet 2015 och som högst 54 procent 2011). Könsfördelningen varierar dock stort mellan de olika inriktningarna. Bland de största inriktningarna har ämneslärarprogrammet med inriktning mot historia den största dominansen av män, 70 procent, sett över samtliga år, medan andelen kvinnor är som högst i inriktningen mot svenska, 67 procent.

Åldersprofilen bland studenter när de påbörjade sina studier framgår av Diagram 7. Medelåldern för samtliga studenter var 23,1 år (median 22,0). Den största åldersgruppen var 20-åringarna, (459 till antalet, dvs. närmare 19 procent av hela populationen), följt av 21-åringarna, (429, närmare 18 procent av populationen). Tillsammans med den tredje största gruppen, 22-åringarna, svarar 20 till 22-åringarna för 50 procent av alla studenter. Gruppen

mellan åldrarna 23 och 29 år utgör 32 procent och de som är 30 och däröver 8 procent. De riktigt unga, under 20 år, svarar för 10 procent.

Diagram 7. Åldersprofil i lärarstudentpopulationen vid startterminen på programmet.

Majoriteten av lärarstudenterna, 78 procent, är av svensk bakgrund (dvs. födda i Sverige med minst en svenskfödd förälder), cirka 9 procent är födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar och drygt 13 procent av studenterna är själva födda i annat land med utrikesfödda föräldrar. Här kan vi dock se en tydlig förändring över tid. Andelen med utländsk bakgrund (inräknat både första och andra generation) har ökat markant från cirka 13 procent 2011 till drygt 32 procent 2020. Särskilt märkbar är ökningen bland studenter som själva är födda i ett annat land. Detta hänger sannolikt samman med att invandringen varit betydande under 2010-talet med en topp 2016.

Viss geografisk information används också i studien för att se om det finns några skillnader bland de studenter som flyttat långt alternativt kort/eller ingen distans för att påbörja sina studier. I det här fallet har vi använt oss av boendekommun två år före man inledde sina studier på lärarprogrammet. För varje kommun har sedan en koordinat (kommunens geografiska mittpunkt) tagits

fram för att kunna mäta avstånd mellan denna och Uppsala universitet.³⁸ Som framgår av kartan (Figur 2) i Appendix rekryterar ämneslärarprogrammet vid Uppsala universitet från i princip hela landet. Totalt är 214 kommuner representerade i populationen men det finns såklart en tydlig överrepresentation från Uppsala och närliggande kommuner. I populationen bodde cirka 23 procent av studenterna i Uppsala kommun och 9 procent i Stockholms kommun två år innan de påbörjade sina studier. Merparten av studenterna kommer således från andra regioner än den omedelbara omnejden.

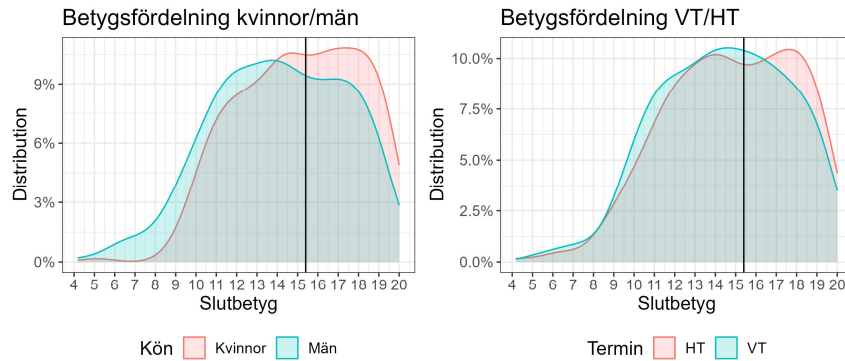
Studenternas gymnasiebetyg har i tidigare studier visat sig vara betydelsefulla för att förklara varför studenter hoppar av sina studier, generellt bland studenter i högre utbildning och i synnerhet bland lärarprogramstudenter.³⁹ I denna rapport används både studenternas slutbetyg, betyg i enskilda ämnen samt studenternas resultat på högskoleprovet. Generellt är trösklarna ganska låga när det gäller meriter för att ta sig in på lärarprogrammen, men det finns stor variation i betygsfördelningarna, vilket framgår av Diagram 8. Medianbetyget i hela populationen är 15,4 (med en standardavvikelse på 2,5). Betygsfördelningen skiljer sig mellan könen, fler kvinnor än män befinner sig i betygsintervallen över medianbetyget, vilket är i linje med betygsfördelningen i stort mellan könen. Det finns också vissa märkbara skillnader mellan terminerna (se Diagram 8). Fler studenter antagna till höstterminerna ligger över medianbetyget än vad som är fallet för dem som är antagna på vårterminen. Av lärarstudenterna har 77 procent ett avgångsbetyg från en kommunal gymnasieskola och 24 procent från en fristående.

---

³⁸ I de fall då en kommun spänner över ett väldigt stort geografiskt område så riskerar naturligtvis denna koordinat avvika en hel del från var man faktiskt bor. Men för syftet att få fram ett mått på långt respektive kort flyttavstånd så är bedömningen att det är fullt tillräckligt.

³⁹ Se ovan avsnittet Avhopp och genomströmning från lärarprogrammen – resultat från tidigare studier.

Diagram 8. Betygsfördelning kvinnor/män och studenter som har starttermin höst resp. vår.

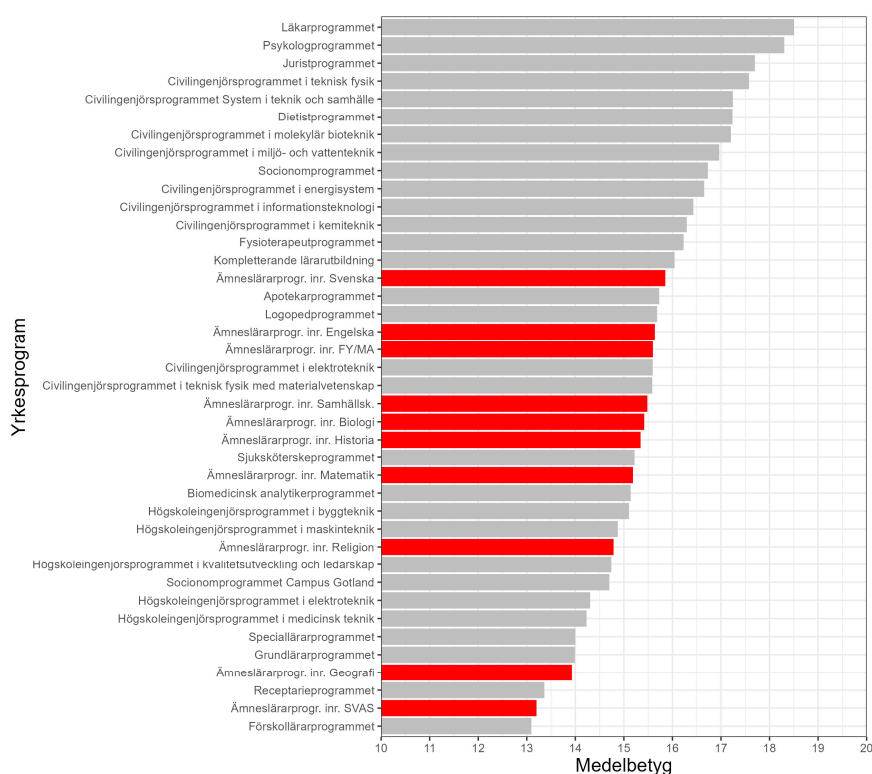

Värt att nämna är också att det finns en del variation mellan de olika inriktningarna. Högst medelbetyg (bland inriktningar med fler än 10 studenter) har gruppen med inriktning mot svenska (15,9, sd 2,4) lägst har studenter registrerade på svenska som andraspråk (13,4, sd 2,5). Än tydligare är om vi beräknar andelen inom respektive inriktning som har ett relativt högt jämförelsetal, 17,0 eller högre. Inom svenskainriktningen har 40 procent av studenterna ett betyg som är högre eller lika med 17,0, följt av engelska (33 procent) och samhällskunskap (30 procent). Lägst andelar finner vi inom svenska som andraspråk (10 procent), geografi (14 procent), spanska (20 procent) och religion (22 procent). På motsvarande vis kan inriktningarna karaktäriseras utifrån andel studenter med relativt låga betyg, återigen bland inriktningar med fler än 10 studenter. Högst andel studenter med ett jämförelsetal från gymnasieskolan som är lägre än 12,0 har svenska som andraspråk (31 procent), följt av tyska (29 procent) och geografi (26 procent).

Hur står sig gymnasielärostudenternas betyg i jämförelse med andra utbildningsprogram? För att få en uppfattning om detta har vi jämfört studenternas betygs-genomsnitt med andra yrkesprogram vid Uppsala universitet. Diagram 9 visar en sådan jämförelse för de 40 största yrkesprogrammen vid Uppsala universitet 2017 till 2020. Vi kan se att medelbetygen varierar mellan närmare 19 i jämförelsetal på Läkarprogrammet till 13 på Förskolläroprogrammet. Vi kan se att de olika inriktningarna på ämnesläroprogrammet placerar sig i huvudsak i den undre halvan av fördelningen men med tydlig variation mellan inriktningarna. Inriktningen mot svenska som har

det högsta betygsgenomsnittet har position 15 av 40 i jämförelse med svenska som andraspråk på position 39 av 40 och geografi på position 37. Noterbart är att betygsgenomsnittet, som är en konsekvens av konkurrensen om utbildningsplatserna, är klart högre på andra yrkesprogram som har motsvarande utbildningslängd som ämneslärarprogrammet, 5–5 ½ år.

Diagram 9. Medelbetyg bland yrkesprogram vid Uppsala universitet (2017–2020), de 40 största programmen (samtliga med ett studentantal över 40 individer).

I data har vi ingen information som säger om studenterna antagits på betygsgunderlag eller resultat på högskoleprovet (dvs. vilken urvalsgrupp som studenterna tillhör). I den här studien blir det istället intressant att studera om ett resultat på högskoleprovet är en variabel som kan användas för att förklara ett tidigt avhopp, exempelvis genom att påvisa att studenter som åstadkommit ett högre resultat på högskoleprovet är mer benägna att söka andra utbildningar efter påbörjad lärarutbildning. I data kan vi utläsa att relativt stor andel av

studenterna har minst ett resultat på högskoleprovet, 69 procent av männen och 63 procent av kvinnorna. Resultaten på högskoleprovet har ett medel på 0,96 (av max 2,0), där männen, med ett medel på 1,03, har något högre resultat i jämförelse med kvinnornas på 0,89. En mindre grupp studenter, 18 stycken (2 procent), har ett mycket högt resultat på 1,8 eller högre och 43 studenter (4 procent) ett resultat på 1,7 eller högre. 25 studenter (2 procent) av dem som gjort högskoleprovet har ett resultat på 0,2 eller lägre och 147 studenter (13 procent) har ett resultat på 0,5 eller lägre.

Relationen mellan högskoleprovsresultat och betygsresultaten är intressant. I lärarstudentpopulationen finns det ett tydligt samband mellan ett högt resultat på högskoleprovet och ett relativt högt betygsresultat. Bland studenterna som gjort högskoleprovet är det tydligt att de studenter som presterat sämst på högskoleprovet har ett tydligt lägre genomsnittsbetyg än de som presterat bäst. Den lägsta decilen på högskoleprovet har ett medianbetyg på 13,4 vilket kan jämföras med 16,8 för den högsta decilen. Ett fåtal studenter kombinerar ett högt högskoleprovsresultat med låga betyg men det förefaller inte som att det är en vanlig strategi bland studenterna att väga upp ett svagt jämförelsetal från gymnasieskolan med ett bättre resultat på högskoleprovet.

En ytterligare variabel av intresse för vår studie är hur lärarstudenterna prioriterat ämneslärarprogrammet vid Uppsala universitet vid i sin ansökan. I de ansökningsdata som vi har tillgång till finns en variabel som anger prioritet (en student kan ange upp till 20 kurser och/eller program i sin ansökan). Vi har använt den ansökan som skickades in i anslutning till den termin då vår population påbörjade sina studier på lärarprogrammet. En klar majoritet av studenterna har rankat lärarprogrammet som sin första prioritet (cirka 64 procent), cirka 12 procent har lärarprogrammet som sin andra prioritet, 5 procent prioritet som tredje osv. I analyserna nedan görs en gruppering av studenterna där de som sökt lärarprogrammet som första prioritet, särskiljs från dem som rankat lärarprogrammet i intervallet 2–5 och den grupp som rankat lärarprogrammet som 6 eller lägre (i praktiken 6–20).

Vilka är studenterna som gör ett tidigt avbrott?

I de efterföljande analyserna används en delpopulation baserad på studenter som påbörjade en ämneslärarutbildning under perioden från höstterminen

2011 till vårterminen 2018. Sammanlagt uppgår denna delpopulation till 1 598 studenter (efter att sammanlagt 84 studenter som saknar bakgrundsdata rensats bort). I denna grupp studenter är det 546 eller 34 procent som avbryter sina studier inom två terminer.⁴⁰ Vad kännetecknar då de studenter som gör ett tidigt avbrott? Inledningsvis kommer vi att presentera skillnader i avbrottsfrekvenser utifrån ett antal variabler som i tidigare studier har visat sig betydelsefulla för att förstå avhopp, alternativt kan tänkas ha påverkan på studieprestationer generellt sett.

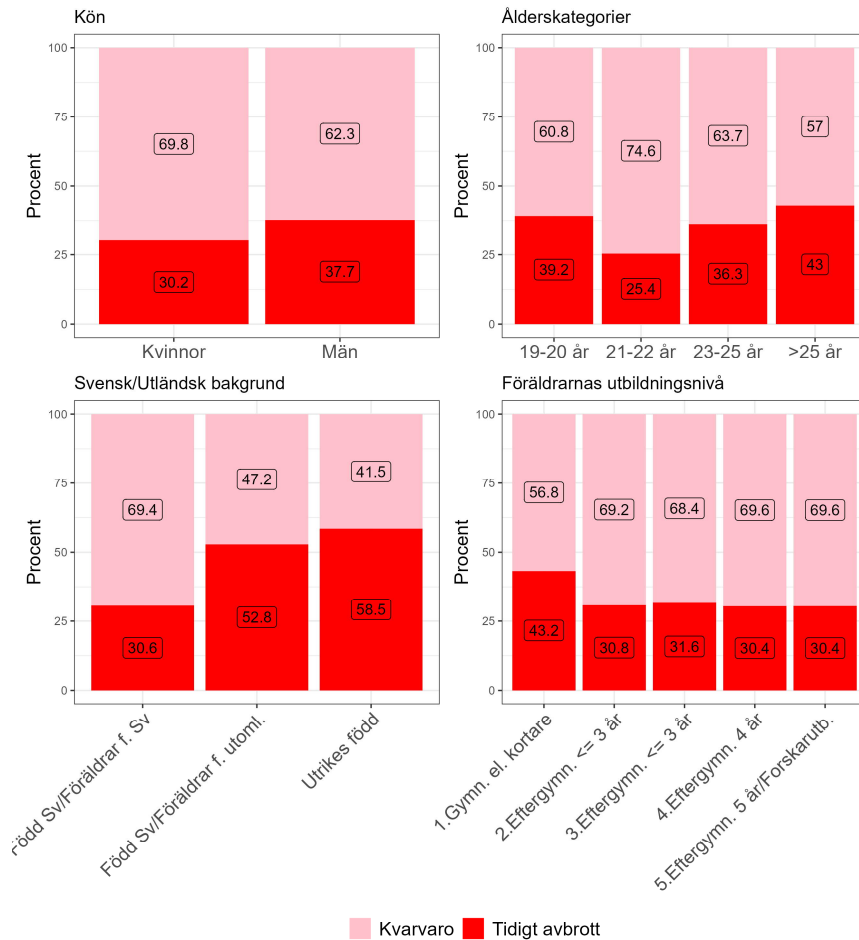
Fler män (38 procent) än kvinnor (30 procent) gör ett tidigt avbrott från sina studier på ämneslärarprogrammet vid Uppsala universitet (se Diagram 10 nedan). De högre avbrottsfrekvenserna bland män motsvarar väl de resultat som funnits i tidigare studier av tidiga avbrott.⁴¹ När det gäller ålder förefaller det finnas ett svagt u-format samband. Den yngsta respektive den äldsta gruppen studenter har de högsta avbrottsfrekvenserna (39 respektive 43 procent). Lägst andel avbrott finner vi bland studenterna i åldersintervallet 21–22 år (25 procent), det vill säga bland de studenter som är de vanligast förekommande åldrarna på programmet. Vi finner också ett tydligt samband mellan studenternas immigrationsbakgrund och ett tidigt avbrott. Bland de studenter som är födda i Sverige med minst en svenskfödd förälder är andelen tidiga avhopp 31 procent, dvs. en bra bit under genomsnittet i populationen. Avbrottsfrekvensen är klart högre bland studenter som själva är födda i ett annat land (59 procent) eller är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar (53 procent). När vi analyserar avbrotten i relation till föräldrarnas utbildningsnivå (i fem kategorier baserat på föräldern med den högsta utbildningsnivån), ser vi att en något högre andel i gruppen med den lägsta utbildningsnivån gör ett tidigt avbrott. I övriga grupper finns inget mätbart samband mellan tidigt avbrott och föräldrarnas utbildningsnivå. Föräldrars utbildningsnivå är en variabel som vanligtvis har en stark påverkan på individers benägenhet att studera och deras studieprestationer och det är anmärkningsvärt att detta inte har en tydligare betydelse för avhopp.

---

⁴⁰ Inom gruppen som saknar bakgrundsdata är avbrottsfrekvensen något högre, 39 procent av dessa individer gör ett tidigt avbrott från ämneslärarprogrammet. I denna grupp finns det en överrepresentation av studenter med utländsk bakgrund som inte har betyg från svensk gymnasieskola.

⁴¹ Universitetskanslersämbetet, *Tidiga avhopp från högskolan*.

Diagram 10. Andel studenter som gör ett tidigt avbrott i relation till kön, ålder, utländsk bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå (andelar).

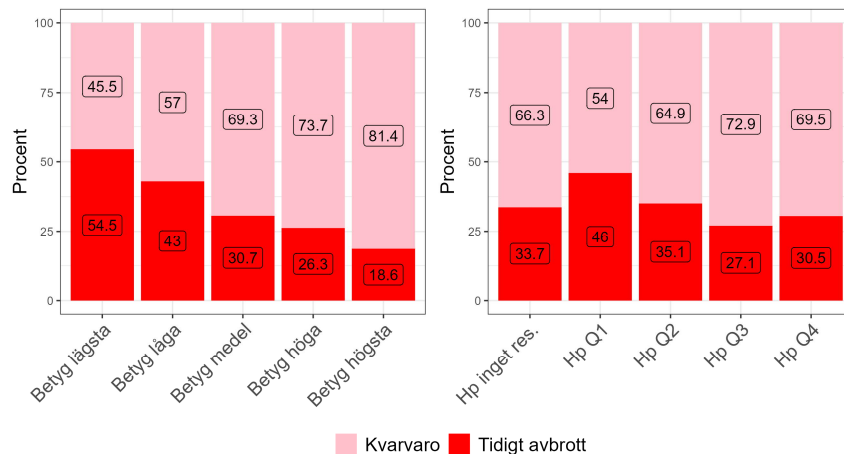

Studenternas gymnasiebetyg förefaller ha en väldigt stark inverkan på avhopsbenägenheten, ju lägre betyg desto större är andelen i population som hoppar av. I Diagram 11 nedan har vi delat upp studenterna i fem lika stora grupper utifrån deras genomsnittliga meritvärde från gymnasieskolan, från lägst till högst betyg.⁴² I den högsta betygs kategorin är avhopsfrekvensen enbart 19 procent, att jämföra med 55 bland gruppen med de lägsta betygen.

⁴² Betygsintervallen i grupperna ser ut på följande vis: Betyg lägsta: < 13,0, Betyg låga: 13,0–14,5, Betyg medel: 14,6–16,1, Betyg höga: 16,2–17,6, Betyg högsta: >17,7.

Relationen mellan betygsnivå och avhopp är linjär – ju lägre betyg desto större andel av studentgruppen gör ett tidigt avbrott – och skillnaderna mellan de olika betygsgrupperna är stora. När det gäller resultat på högskoleprovet är skillnaderna inte lika tydliga. Förvisso är avhoppet klart högst (46 procent) i studentgruppen med de lägsta resultaten på högskoleprovet (här indelade i 4 lika stora grupper, kvartil 1 – kvartil 4). Avhoppet minskar också ju i takt med högre resultat på högskoleprovet, förutom för studenterna med de högsta högskoleprovsresultaten, Q4, som har något högre avhopp (31 procent) än studenterna i Q3 (27 procent). De studenter som inte gjort högskoleprovet ligger nära genomsnittet i hela populationen (34 procent).

Diagram 11. Tidigt avbrott bland studenter i olika betygsgrupper och utifrån resultat på högskoleprovet.

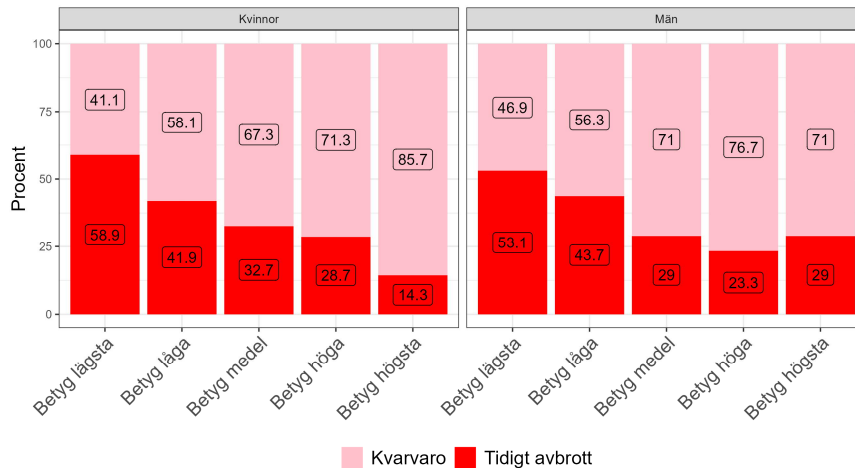

När kön och meriter kombineras framträder en del nya mönster som är värda att notera. När det gäller kvinnor förefaller effekten av gymnasiebetygen att förstärkas, se Diagram 12 nedan. Bland kvinnorna med lägst betyg gör hela 59 procent ett tidigt avbrott att jämföra med cirka 14 procent i den högsta betygsgrupp. Jämför vi med männen framträder ett annat intressant mönster, där andelen tidiga avbrott ökar ganska markant i den högsta betygsgrupp och bryter den annars tydliga trenden kopplat till betygsmeriter. Bland män i den högsta betygsgrupp gör 29 procent ett tidigt avbrott. Det bör tilläggas att denna grupp studenter, män med de högsta betygen, är klart färre än vad motsvarande grupp är bland kvinnor (93 män och

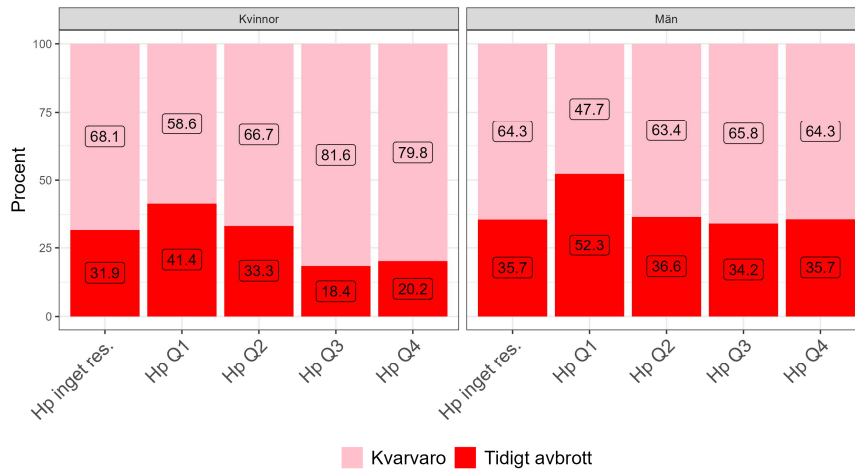
230 kvinnor i population), vilket gör att effekten av dessa avbrott sett till numerärer inte blir lika stor.

Diagram 12. Tidigt avbrott bland studenter i olika betygs kategorier fördelat på kvinnor respektive män.

En liknande tendens finner vi om vi gör samma könsuppdelning när det gäller resultat på högskoleprovet. Vi finner även här tydliga könsmissiga skillnader. Särskilt tydligt är detta om vi jämför kvinnor och män som presterat relativt bra på högskoleprovet (kvartil 3 och 4). I denna grupp är avbrottsfrekvensen klart högre bland män. I gruppen med de högsta högskoleprovsresultaten gör närmare 36 procent av männen ett tidigt avbrott medan motsvarande siffra bland kvinnorna är 20 procent. Jämför vi grupperna i den näst högsta kvartilen hoppar drygt 34 procent av männen av tidigt men detta gäller enbart för drygt 18 procent av kvinnorna. Vi kan alltså dra slutsatsen att det finns tydliga könskillnader kopplat till meriter. Även om den övergripande trenden att lägre betyg och högskoleprovsresultat är förknippat med högre avhopp kvarstår, är de högre avbrottsfrekvenserna bland män med höga meriter tydliga. En tolkning av detta, som vi får anledning att återkomma till, är att det är fler av männen än av kvinnorna som använder sina utbildningsmeriter för att söka sig till andra utbildningsprogram.

Diagram 13. Tidigt avbrott bland studenter med olika resultat på högskoleprovet fördelat på kvinnor respektive män.

Dessa beskrivande resultat ger oss en god bild över vilka observerade samband som finns mellan olika bakgrundsvariabler och sannolikheten att en student gör ett tidigt avbrott. Däremot säger resultaten inget om hur dessa variabler samvarierar eller om det är så att sambandet som observerats egentligen är resultatet av en bakomliggande variabel. Är de större avhoppsfrekvenserna bland de utomlands födda studenterna och de svenskfödda med två utrikesfödda föräldrar i själva verket ett resultat av att denna grupp har lägre betyg i genomsnitt än gruppen födda i Sverige med minst en svensk förälder? Kvarstår skillnaden om skillnaderna i betygsresultat kontrolleras för? För att svara på dessa och liknande frågor krävs andra statistiska metoder.

Vilka faktorer påverkar ett tidigt avhopp från ämneslärarprogrammet?

Logistisk regression används här som metod för att analysera vilka faktorer som påverkar ett tidigt avhopp från ämneslärarprogrammet och styrkan i sambandet mellan de variabler som analyseras. I logistisk regression analyseras sambandet mellan ett dikotomt utfall, i det här fallet ett tidigt avhopp eller ej, och en eller flera förklarande variabler. I analyserna nedan presenteras en slutgiltig modell, men viktigt att komma ihåg är att vägen fram till denna analys består av ett

omfattande prövande av olika variabler för att utreda vilka bakgrundsvariabler som har en statistiskt signifikant effekt. Några av dessa variabler som eliminerats från den slutgiltiga modellen nämns kortfattat nedan. I analyserna presenteras resultaten i form av oddskvoter (odds ratios eller OR på engelska och i figurerna). En oddskvot som är högre än 1 innebär att sannolikheten att göra ett tidigt avhopp är större än vad som är fallet i referenskategori. Är oddskvoten mindre än 1 så är sannolikheten att göra ett avhopp mindre än vad som är fallet i referenskategori. Är oddskvoten 1, eller väldigt nära, så föreligger inga samband med utfallsvariabeln.

I modellen som beskrivs nedan ingår med andra ord variabler som visar sig ha en effekt på utfallet tidigt avhopp. Resultaten ska förstås utifrån att modellen, som innehåller variablerna kön, utländsk bakgrund, gymnasiebetyg, gymnasieskolans huvudman, prioritering vid ansökan, justerar effekten av övriga ingående variabler. Det vill säga att effekten av ett visst gymnasiebetyg på ett troligt avhopp är den reella effekten när övriga variabler konstanthålls (*ceteris paribus*). Därmed blir tolkningen av vilka egenskaper bland studenterna som påverkar ett tidigt avhopp mycket starkare. Som ett konkret exempel kan vi utgå från de beskrivande resultaten ovan som visade att det fanns ett starkt samband med att vara man och att oftare göra ett tidigt avhopp. Om vi i den logistiska regressionen enbart skulle använda variabeln kön som den enda oberoende variabeln för att förklara ett tidigt avhopp så skulle vi finna en stark och signifikant effekt. Men som analysen nedan visar så försvinner stora delar av denna effekt då vi kontrollerar för andra variabler, såsom betyg och hur man prioriterat lärarutbildning när man sökte. Att vara av manligt kön är med andra ord inte en enskilt förklarande faktor till ett tidigt avhopp.

Figur 1 nedan sammanfattar resultaten, i termer av oddskvoter, från den huvudsakliga analysen. De variabler och variabelvärden som ingår i analysen är:

- Kön
  - *Kvinna (ref.)*
  - Man
- Utländsk eller svensk bakgrund
  - *Född i Sverige med minst en svenskfödd förälder (ref.)*
  - Född i Sverige med utlandsfödda föräldrar
  - Utrikes född

- Betyg från gymnasieskolan (kvintiler)
  - *Högsta 20 procent (ref.)*
  - Höga
  - Medel
  - Låga
  - Lägsta 20 procent
- Gymnasieskolans huvudman
  - *Kommunal skola (ref.)*
  - Fristående skola
- Prioritet vid ansökan
  - *Prio 1 (ref.)*
  - Prio 2–5
  - Prio 6 eller lägre

Inledningsvis kan nämnas att vi (av delvis pedagogiska skäl) valt att behålla variabeln kön i den slutgiltiga modellen. Vi har redan nämnt att den relativt stora skillnaden i avhoppsfrekvens mellan män och kvinnor till stora delar försvinner (en mindre men icke-signifikant skillnad kvarstår) och det faktum att fler män än kvinnor gör ett tidigt avhopp kan med andra ord förklaras med hjälp av andra egenskaper hos studenterna.

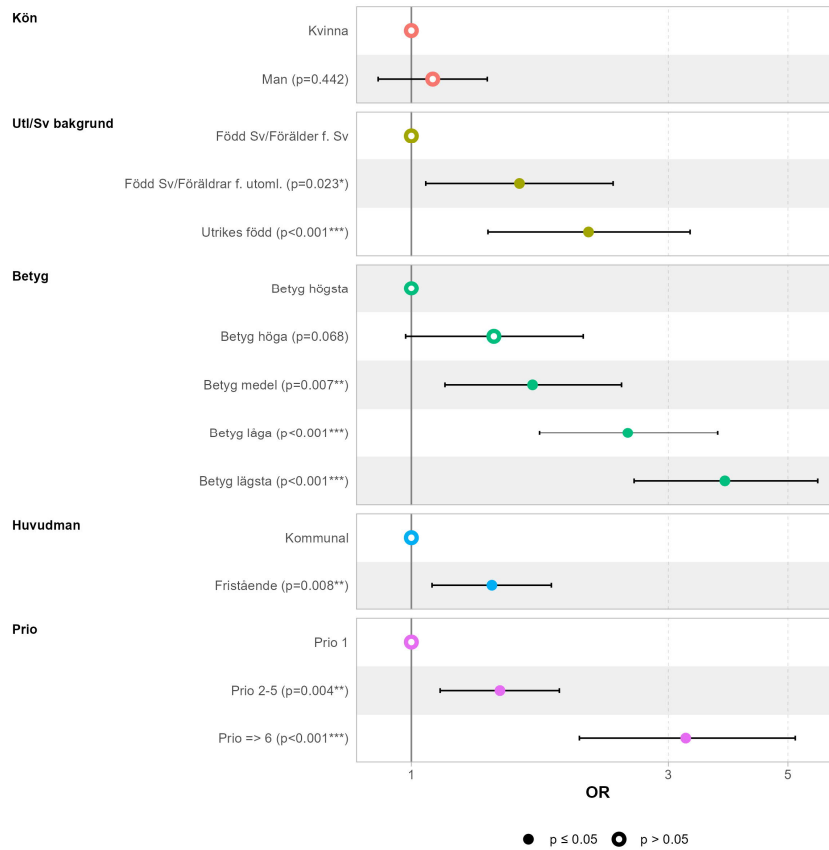
Resultaten från den logistiska regressionen visar med tydlighet att framförallt studenternas gymnasiebetyg och hur man prioriterat lärarprogrammet vid sin ansökan har en väldigt stark påverkan på ett troligt avhopp. Gymnasiebetygen har ett tydligt och negativt linjärt samband med avhopp, från de med högst till de med lägst. Bland studenterna i den lägsta betygskategorin är det närmare 4 gånger så hög sannolikhet i jämförelse med dem med de högsta betygen att man gör ett tidigt avhopp och i den låga betygskategorin 2,5 gånger så hög sannolikhet. Vi vill återigen understryka att denna starka effekt är vad som kvarstår när kontroll görs för de övriga variabler som ingår i modellen.

Hur studenterna prioriterat lärarprogrammet i sin ansökan är en intressant variabel då vi kan tolka den som ett uttryck för motivation och aspiration att i slutändan bli lärare. Studenterna som prioriterat lärarprogrammet lågt har haft andra utbildningsalternativ som man angett som mer önskvärda och det är därför rimligt att tänka sig att om möjligheten dyker upp så är man också mer benägen att avbryta sina studier för något annat. Våra resultat visar att den grupp studenter som prioriterat lärarprogrammet väldigt lågt vid ansökan (6 eller lägre) har mer än 3 gånger så hög sannolikhet att avbryta sina studier i jämförelse med de studenter som rankat lärarprogrammet som

prioritet 1. Motsvarande siffra i gruppen med prioritet 2–4 är cirka 1,5. Prioritet vid ansökan har alltså en betydande effekt men betydelsen av denna variabel blir något lägre eftersom vi kan konstatera att 64 procent av studenterna i populationen faktiskt haft ämneslärarprogrammet vid Uppsala universitet som första val.

Med kontroll för övriga variabler i analysen finns det en kvarstående skillnad mellan studenter med svensk respektive utländsk bakgrund. Det vill säga, allt annat lika, är ”risken” större att studenter med utländsk bakgrund gör ett tidigt avhopp från lärarprogrammet. I gruppen utrikes födda är det 2 gånger så stor sannolikhet för avhopp jämfört med gruppen med svensk bakgrund.

Figur 1. Resultat från logistisk regression, sannolikheter för ett tidigt avbrott, oddskvoter.

En bakgrundsvariabel som visar sig ha en viss effekt är huruvida studenterna kommer från en kommunal respektive fristående gymnasieskola. Bland studenterna med en bakgrund i en fristående gymnasieskola är det närmare 10 procentenheter fler som gör ett tidigt avbrott och när kontroll görs för de i den logistiska regressionen ingående variablerna kvarstår en signifikant effekt (allt annat lika så är sannolikheten att en student från en fristående gymnasieskola gör ett tidigt avbrott 1,4 gånger större). Detta resultat är svårare att tolka än övriga prediktorer för avhopp (studenternas betyg är en relevant indikator på förkunskaper och förmågor, utländsk bakgrund kan kopplas till aspekter såsom utanförskap eller språkfärdigheter och prioritet kan tolkas som en indikator på studenternas grad av motivation). En möjlig förklaring som finner stöd i tidigare studier är

att elever som gått hos fristående huvudmän på en övergripande nivå har sämre prestationer i högskolan trots att de som grupp har något högre genomsnittliga betyg än dem som gått i kommunala skolor.⁴³ Dessa resultat kan i sin tur kopplas till en högre nivå av betygsinflation inom fristående gymnasieskolor.⁴⁴

Som nämnades tidigare har analysen ovan föregåtts av ett prövande av andra variabler som är tillgängliga i våra register. En sådan är studenternas sociala bakgrund. I det föregående avsnittet kunde vi se att det fanns ett visst samband mellan föräldrarnas utbildningsnivå och avhoppsfrekvensen när det gällde de med lägst utbildning. Dock försvinner denna effekt då vi kontrollerar för studenternas betyg, utländsk bakgrund, gymnasieskolans huvudman och prioritet.⁴⁵ Vi har även laborerat med andra mått på social bakgrund. Exempelvis har vi testat frågan om det spelar någon roll om någon av studentens föräldrar själva har en lärarutbildning. Vi kan konstatera att det finns en viss effekt av att ha minst en förälder som själv har en lärarutbildning. Dessa studenter hoppar av i mindre utsträckning än andra, även om vi kontrollerar för variablerna ovan, men effekten är för svag för att kunna dra några större slutsatser utifrån. I den population som vi studerat finner vi heller inget starkt samband mellan studenternas ålder och avhopp när vi kontrollerar för betyg, prioritet och utländsk bakgrund. Skillnaden i avhopp mellan studenter i olika åldersspann beror alltså i huvudsak på att andra faktorer än bara ålder skiljer de olika åldersgrupperna åt. Vi kan utifrån de förberedande analyserna också konstatera att det inte finns någon effekt på tidiga avhopp utifrån vilket gymnasieprogram som lärarstudenterna läst. Även huruvida studenterna startat på höstterminen respektive vårterminen har använts som kontrollvariabel. Även om vi kunnat konstatera en tydlig skillnad i avbrottsfrekvens mellan de som startar programmet på vårterminen (högre andel avbrott) respektive höstterminen (lägre andel avbrott), så försvinner stora delar av dessa skillnader i regressionsmodellen, vilket talar för att skillnaderna i huvudsak förklaras av studenterna under vårterminen har sämre betygsmeriter.

⁴³ Skolverket, *Från gymnasieskola till högskola – en registerstudie*.

⁴⁴ Tyrefors & Vlachos, *Skillnader i resultat mellan gymnasieelever i fristående och kommunala skolor*.

⁴⁵ Detta ligger också i linje med vad UKÄ visat i sin studie av tidiga avhopp från högskolan, Universitetskanslersämbetet, *Tidiga avhopp från högskolan*.

Sammanfattningsvis finner vi ett starkt samband mellan avhopp och framförallt studenternas betygssnitt från gymnasieskolan, om man har utländsk bakgrund eller ej samt hur man prioriterat lärarutbildningen i samband med sin ansökan. Dessa resultat ligger i linje med flera tidigare studier gällande avhopp från högskolan generellt⁴⁶ men också studier som studerat avhopp från läraryrket. Anmärkningsvärt är att varken kön eller socialt ursprung, två variabler som vanligen är mycket strukturerande för studenters fördelning i den högre utbildningen,⁴⁷ inte har någon större inverkan. Här skiljer sig inte Uppsala universitets ämneslärarutbildning från andra ämneslärarutbildningar. Det finns dock vissa intressanta avvikelser. Ålder tycks inte ha någon större effekt när vi kontrollerar för andra variabler.

Variationer mellan inriktningar

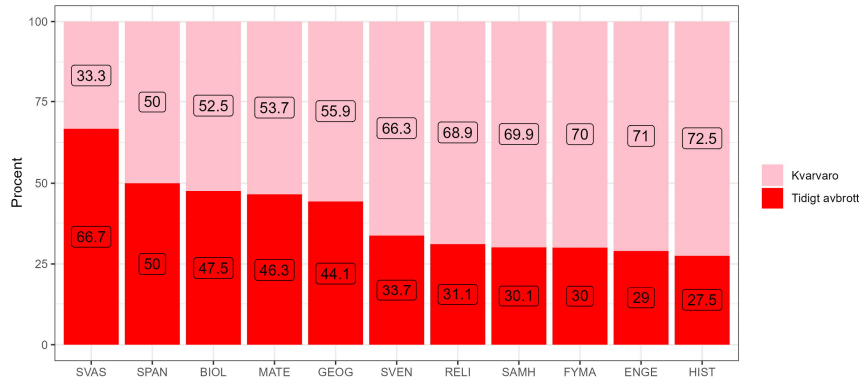
I den första delen av rapporten konstaterades att det fanns viss variation gällande avbrott när det gäller de olika ämnesinriktningarna. När det gäller tidiga avbrott (termin 1–2) yttrar sig dessa skillnader enligt Diagram 14 nedan. Störst andel studenter som gör ett tidigt avbrott är med inriktningen svenska som andraspråk (SVAS), följt av spanska (SPAN), biologi (BIOL), matematik (MATE) och geografi (GEOG). Samtliga dessa inriktningar ligger klart över genomsnittet vad gäller tidiga avbrott i populationen. Noteras bör dock att dessa, med undantag för matematik, är relativt små till antalet vilket gör att andelsberäkningen blir känsligare. När det gäller övriga inriktningar (som i huvudsak omfattar de större ämnesområdena) ligger dessa aningen under genomsnittet i hela populationen. Svenska (SVEN) har ungefär samma avbrottsfrekvens som genomsnittet medan historia (HIST) har klart lägst, 28 procent. Observera att de inriktningar som har mindre än 20 studenter under de år som studerats ej återfinns i diagrammet nedan. Genomgående har dessa andelsmässigt höga avbrott de första två terminerna.

⁴⁶ Universitetskanslersämbetet, *Tidiga avhopp från högskolan*.

⁴⁷ Börjesson, ”Sociala kartor över utbildningslandskapet”.

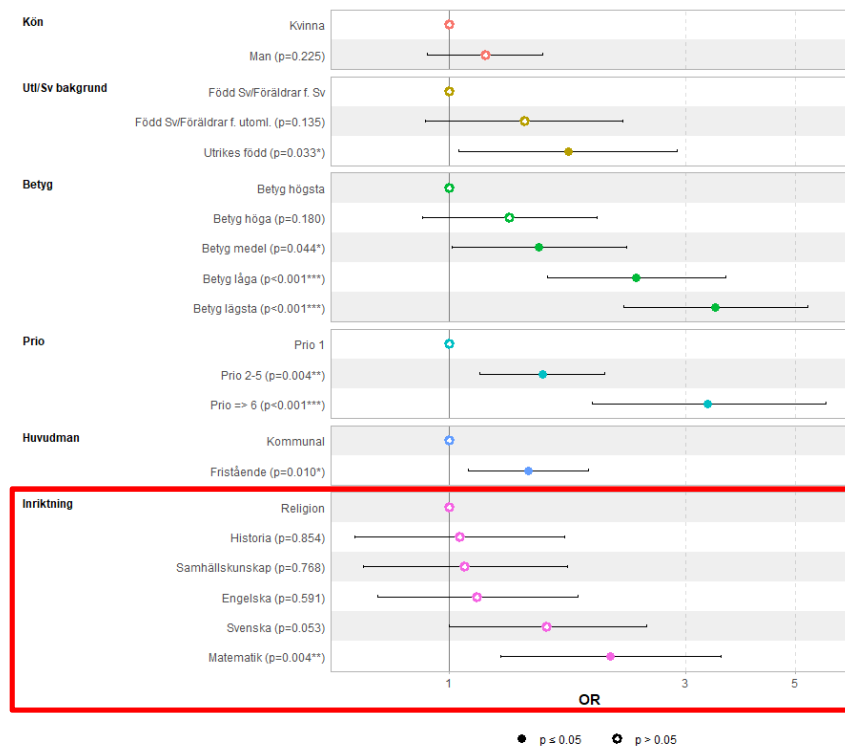
Diagram 14. Tidiga avbrott utifrån ämneslärarinriktning, inriktningar med 20 eller fler studenter.

En fråga som infinner sig är huruvida det finns skillnader mellan inriktningarna vad gäller avbrott även när hänsyn tas till studenternas egenskaper såsom dessa beskrivits i föregående avsnitt. För att besvara denna har de sex största inriktningarna (för att få stabilitet i analyserna) tillförts i den regressionsmodell som presenterades i föregående avsnitt. En slutsats som vi kan dra av denna analys är att studenter med matematik som inriktning har en statistiskt signifikant ökad sannolikhet att göra ett tidigt avbrott i jämförelse med studenter i religion (detta statistiska samband demonstreras i Diagram 15 nedan). Allt annat lika så har matematiklärarstudenterna dubbelt så hög sannolikhet att göra ett tidigt avbrott än lärarstudenterna med inriktning mot religion. Samma samband går att observera när inriktning mot historia (oddskvot 1,99), samhällskunskap (1,97) och engelska (1,89) används som referenskategori (se Diagram 22, Diagram 23 och Diagram 24 i Appendix), men den statistiskt signifikanta skillnaden försvinner när inriktningen mot svenska används som referenskategori (Diagram 25 i Appendix). Det vill säga, när betydelsen av kön, utländsk bakgrund, betyg, prioritet och huvudman konstanthålls gör matematiklärarstudenterna oftare ett tidigt avbrott i jämförelse med studenter inom religion, historia, samhällskunskap och engelska. Möjligen finns det bland studenterna på matematikinriktningen fler som ser andra utbildningsmöjligheter där matematikkurserna kan komma till användning. Det vill säga de högre avbrottsfrekvenserna skulle potentiellt kunna förklaras med att det inte enbart är studenter som inte klarar kurserna som gör tidiga avhopp från matematikinriktningen, utan också sådana som väljer att söka sig till andra

utbildningsprogram. Exempelvis så finns det bland denna grupp studenter flertalet som gör byte till olika ingenjörsprogram men även data- och systemvetenskap och kandidatprogram i matematik.

Diagram 15. Resultat från logistisk regression, sannolikheter för ett tidigt avbrott, oddskvoter, inkluderande de 6 största inriktningarna.

Vad gör studenterna som avslutar sina studier på ämneslärarprogrammet?

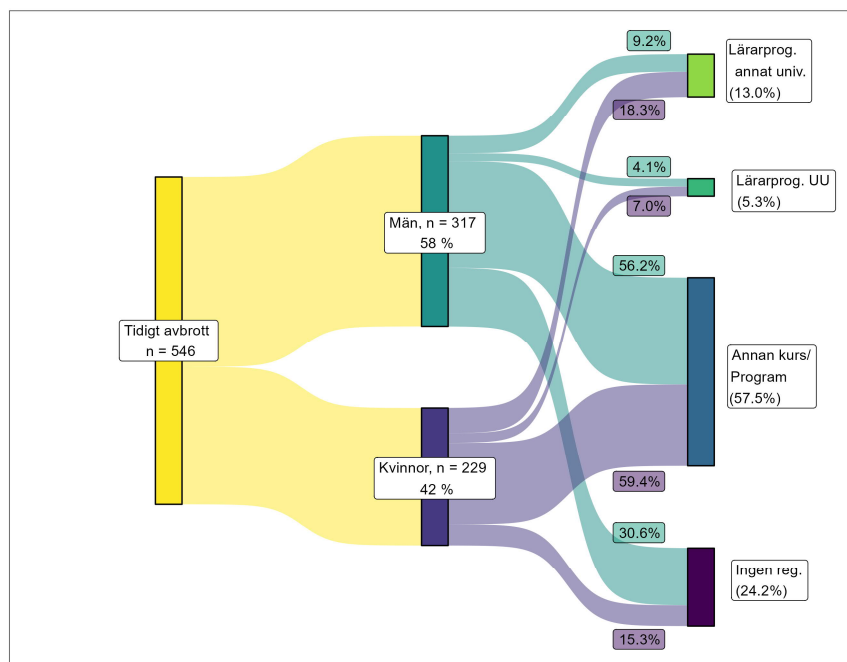
I denna avslutande del av rapporten lägger vi fokus på de studenter som vi definierat som tidiga avhoppare. Genom att dels studera vad dessa studenter gör istället (så långt våra register tillåter oss) och dels kategorisera studenterna utifrån deras olika typer av vägar efter avbrottet, är avsikten att ge en mer djuplodande bild av de studenter som lämnar ämneslärarprogrammet.

Vi har identifierat fyra olika typer av avbrott:

- Studenter som helt avbryter sina studier (inga ytterligare registreringar).
- Studenter som byter till ett annat program eller läser kurser som ej är relaterade till lärarprogrammet (vid Uppsala universitet eller annat lärosäte).
- Studenter som byter till ett lärarprogram vid ett annat lärosäte (ämneslärarprogram eller annat lärarprogram).
- Studenter som byter till ett annat lärarprogram inom Uppsala universitet (t.ex. växlar till grundlärarprogrammet eller förskollärarprogrammet).

I Diagram 16 återfinns ett deskriptivt flödesschema som tar sin utgångspunkt i studenterna i populationen som gjort ett tidigt avbrott. Redan här kan vi därmed konstatera att alla tidiga avbrott inte innebär att man lämnar banan mot en lärarexamen. En icke oansenlig andel av studenterna som gjort avbrott från programmet har i själva verket bytt till ett lärarprogram vid ett annat lärosäte (13 procent) eller gjort ett byte till en utbildning mot en annan typ av lärarexamen inom Uppsala universitet (5 procent). Den klara majoriteten (58 procent) av studenterna har dock bytt och läser ett annat program alternativt en kurs som ej är relaterad till ämneslärarprogrammet. Den sista kategorin utgörs av de studenter för vilka vi inte återfunnit någon efterföljande registrering i högskoleregistret (24 procent). Vissa tydliga könsskillnader blir här också uppenbara. Bland kvinnorna som gör ett tidigt avbrott är det en klart högre andel (18 procent) som söker sig till ett lärarprogram vid ett annat universitet i jämförelse med männen (9 procent). Det är även en något högre andel kvinnor i den mindre grupp studenter som gör ett lärarprogramsbyte inom Uppsala universitet. En annan tydlig könsskillnad är att en klart högre andel (31 procent) av männen som hoppar av avbryter sina studier helt i jämförelse med kvinnorna (15 procent). Sammanfattningsvis kan man därför konstatera att könsskillnaderna vad gäller ett tidigt avhopp från lärarutbildningen förstärks om man tar hänsyn till vad studenterna gör efter sina avbrott.

Diagram 16. Studenter som gjort tidiga avbrott från ämneslärarprogrammet utifrån olika avbrottskategorier.

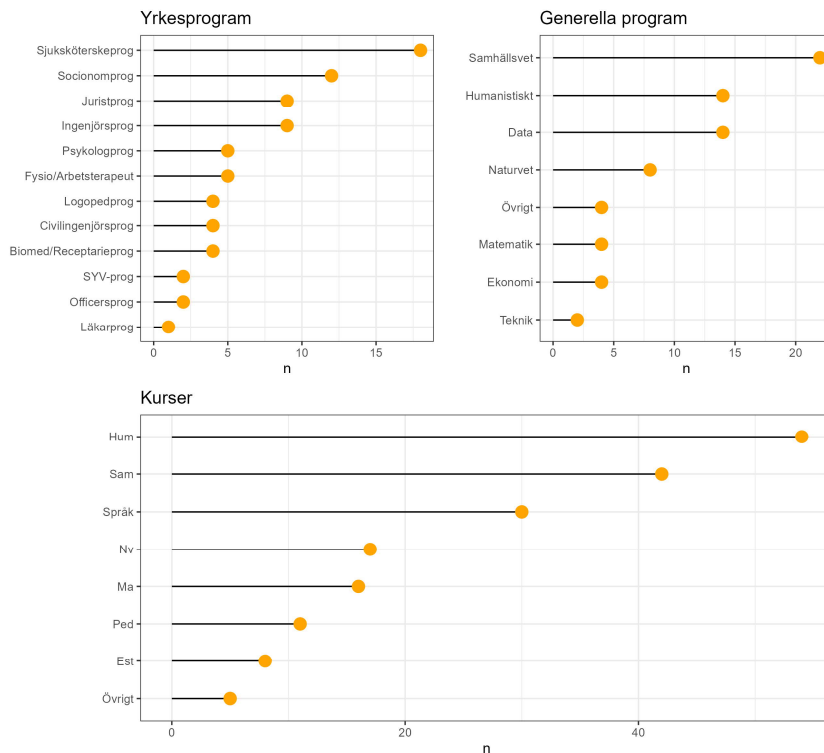

I det följande fokuserar vi på den studentgrupp som gjort avbrott från lärarprogrammet men som gjort ett byte till annat program eller kurs. Dessa studenter utgör majoriteten (58 procent) av de tidiga avbrotten. I denna studentgrupp så är i sin tur en majoritet (54 procent) registrerad på en kurs som ej är anknuten till ett program (dvs. fristående kurs), 24 procent är registrerade på ett annat yrkesprogram och 22 procent på ett generellt program. Det bör tilläggas att enbart studenternas första registrering efter avbrottet räknas här. Det kan mycket väl vara så att studenter som här är registrerade på en fristående kurs så småningom söker sig in på ett program, vilket då skulle förändra förhållandet mellan program- och kursregistreringar.

I Diagram 17 ges en översiktlig bild över studenternas olika registreringar på program och kurser efter ett avbrott på ämneslärarprogrammet. Bland de studenter som sökt sig till ett yrkesprogram är Sjuksköterskeprogrammet det absolut vanligast förekommande programmet följt av Socionomprogrammet. Vi ser även att det finns en grupp studenter som byter till program som har en klart högre tröskel vad gäller meriter för att komma in såsom Juristprogrammet,

Psykologprogrammet och även Civilingenjörsprogram. En stor grupp studenter har sökt sig till ett generellt program, vilket vi i Diagram 17 delat upp utifrån olika ämnesområden. Det vanligaste är ett program med inriktning mot samhällsvetenskap vilket bl.a. innefattar Samhällsvetarprogrammet, Statsvetarprogrammet, Kriminologi, Medie- och kommunikationsvetenskap, PA-program och IMER-program. Bland kurserna dominerar fristående kurser inom humaniora, följt av samhällsvetenskap och språk.

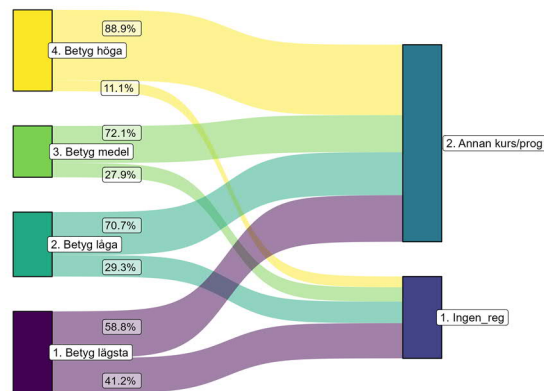
Diagram 17. Första registrering bland de ämneslärarstudenter som gjort ett tidigt avhopp från ämneslärarprogrammet, antal (ej annat läraryrke).

Även om vi konstaterat att låga utbildningsmeriter är en central prediktor för ett tidigt avbrott finns det också en grupp studenter som lämnar läraryrket med relativt goda meriter. Denna grupp är intressant då det kan finnas andra anledningar att man lämnar ämneslärarprogrammet än att man har svårigheter med att klara studierna. Utifrån ett utbildningsperspektiv är detta

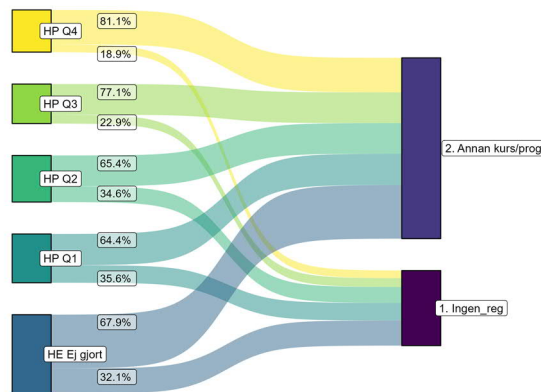
också en grupp som man, givet det relativt svaga rekryteringsunderlaget till utbildningarna, kan tänkas ha ett intresse av att behålla på programmet. Som Diagram 18 visar är det klart vanligare att studenter med höga gymnasiebetyg, som gjort ett avbrott från programmet, är registrerade på en annan utbildning (kurs el. program) terminen efter sitt avbrott, nästan 90 procent i jämförelse med knappt 60 procent bland studenterna med låga gymnasiebetyg.

Diagram 18. Studenter som gjort avbrott från ämneslärarprogrammet, skillnader mellan de med en ny registrering och de utan registrering utifrån betyg.

Motsvarande bild framträder om vi tar högskoleprovsresultat i beaktande (Diagram 19). Ju högre resultat på högskoleprovet desto vanligare att dessa studenter har en ny registrering på annat program eller kurs den efterföljande terminen. Cirka en fjärdedel av studenterna gör dock ett fullständigt avbrott från universitetsstudier och har inga efterföljande registreringar (så långt vi har möjlighet att följa dessa individer i registren).

Diagram 19. Studenter som gjort avbrott från ämneslärarprogrammet, skillnader mellan de med en ny registrering och de utan registrering utifrån resultat på högskoleprovet.

Bland avbrottsstudenterna med låga betyg som har efterföljande registreringar är det vanligare att man återfinns på en kurs, 63 procent i jämförelse med 50 procent bland de med högst betyg. De med högst betyg söker sig i högre utsträckning till ett yrkesprogram (36 procent) i jämförelse med de med låga betyg (16 procent).

En analys av de olika registreringarna visar att när det gäller enskilda registreringar på olika program finns det vissa skillnader mellan män och kvinnor och även mellan studenter med höga respektive låga betyg. Som nämnts tidigare syns en tendens att de med högre betyg oftare återfinns på ett program. Bland männen finns här en viss överrepresentation av ingenjörsprogram, men även juristprogram, psykologprogram och sjuksköterskeprogram återfinns. Bland kvinnor med högre betygsnivåer är det vanligast med sjuksköterskeprogram följt av socionomprogram och juristprogram, men även generella program inom samhällsvetenskap och humaniora är relativt frekventa som efterföljande registreringar. Vissa könsskillnader kan noteras även bland grupperna med olika resultat på högskoleprovet. Bland män med de högsta betygsresultaten framträder en tydlig trend att dessa i högre grad återfinns på mer prestigefyllda yrkesprogram såsom juristprogram och psykologprogram, medan kvinnor förefaller vara mer utspridda på både yrkesprogram och generella program. Visserligen återfinns många kvinnor på juristprogram, men flera även på kandidatprogram med inriktning mot samhällsvetenskap eller språk.

Sammanfattning och slutsatser, Del II

Huvudfokus i den andra delen av rapporten har varit att analysera tidiga avhopp från ämneslärarprogrammet med inriktning mot gymnasieskolan i relation till olika bakgrundsfaktor samt att, så långt möjligt utifrån tillgängliga registeruppgifter, fokusera var lärarstudenterna tar vägen efter ett avbrott. I den population som ingår i dessa analyser, det vill säga samtliga ämneslärarstudenter som påbörjat sina studier under perioden HT 2011–HT 2018, så gjorde drygt 34 procent ett tidigt avbrott från programmet.

I de inledande bivariata analyserna identifierades ett tydligt samband mellan att göra ett tidigt avbrott och att vara man, ha låga gymnasiebetyg och att ha utländsk bakgrund. Framförallt betygen visade sig vara starkt kopplade till ett tidigt avhopp, ju lägre betyg desto högre avhoppsfrekvenser. Däremot var sambandet svagt mellan att göra ett tidigt avbrott och föräldrarnas utbildningsbakgrund. Vad gäller ålder var avhoppet något högre bland de yngsta och de äldre studenterna, och som lägst i åldern 21–22. Ett par tydliga könsmässiga skillnader uppdagades också då kön och utbildningsmeriter kombinerades. Även om det övergripande sambandet mellan svaga studiemeriter och ett tidigt avbrott var detsamma påvisades att män med höga betyg eller höga resultat på högskoleprovet hade en klart högre benägenhet att göra ett tidigt avbrott än sina kvinnliga motsvarigheter. Detta visar tvärt emot UKÄ:s analyser att det finns visst stöd för att de med höga betyg oftare hoppar av ämneslärarutbildningen. Dock gällde det bara manliga studenter.

I de efterföljande multivariata analyserna studerades de olika bakgrundsvariablerna i samma regressionsmodell för att kunna säga något om det reella sambandet mellan variablerna och ett tidigt avbrott. De huvudsakliga resultaten från denna analys var att låga gymnasiebetyg, utländsk bakgrund och en låg prioritering av lärarprogrammet vid sökande till högre utbildning tydligt ökade sannolikheten för tidiga avhopp. Däremot försvann mycket av den könseffekt som tidigare noterats, dvs. när kontroll gjordes för övriga variabler så var skillnaderna mellan män och kvinnor inte statistiskt signifikanta. Vi kan därför dra slutsatsen att gymnasiebetyg, utländsk bakgrund och hur man prioriterat lärarprogrammet vid söktillfället oberoende av varandra hade en betydande påverkan på att göra ett tidigt avbrott från programmet. Vi kan såklart inte dra några slutsatser om reella motiv till ett avbrott men dessa egenskapers betydelse

kan tolkas på lite olika sätt. Gymnasiebetygen ser vi som en indikator på förkunskaper och har delvis att göra med rekryteringsunderlaget till programmet. Vissa studenter som antas verkar helt enkelt inte ha tillräckliga förkunskaper för att klara av studierna. Att sannolikheten för ett tidigt avbrott ökar om studenten har utländsk bakgrund även när vi kontrollerar för betyg från gymnasieskolan, kan möjligen tolkas utifrån någon slags utanförskapsproblematik eller svårigheter för studenter att klara språkkraven i utbildningen, men detta är en fråga som behöver belysas ytterligare innan några slutsatser kan dras. Sökprioritet är å sin sida ganska direkt kopplat till motivation och vilja att faktiskt läsa det utbildningsprogram man blivit antagen till. Dessa ”riskfaktorer” olikheter föranleder såklart även behovet av olika typer av åtgärder om man har för avsikt att minska avhoppet från programmet.

När vi i registren spårade de studenter som gjort ett tidigt avbrott konstaterade vi att alla avbrott inte var avbrott från lärarprogrammet som sådant. En relativt stor andel studenter (13 procent) valde att fortsätta sina lärarstudier vid ett annat lärosäte och en mindre andel (drygt 5 procent) gjorde också ett byte inom universitetet till ett annat lärarprogram. Majoriteten av studenterna, drygt 57 procent, gjorde dock ett avbrott från lärarstudierna och återfanns registrerade på en annan kurs eller ett annat program terminen efter sitt avhopp från lärarprogrammet. Vi fann vissa variationer mellan studenter när det gäller de olika avbrottstyperna. Bland studenter med höga betygsresultat och resultat på högskoleprovet som gjort ett tidigt avbrott var det mycket vanligare att man gjort en ny registrering terminen efter sitt avbrott i jämförelse med gruppen med låga betyg och provresultat. Gruppen med låga meriter var å sin sida klart överrepresenterad bland studenter som gjorde ett totalt avbrott från sina universitetsstudier.

Diskussion

Vi har i den här rapporten kunnat konstatera att den avhoppssproblematik som beskrivits i tidigare studier gällande lärarprogrammen är något som även gäller och består vid Uppsala universitets ämneslärarutbildningar med inriktning mot arbete i gymnasieskolan. Resultaten har sammanfattats i de avslutande avsnitten av rapportens två delar ovan (se Sammanfattning och slutsatser, Del I och Sammanfattning och slutsatser, Del II). Här ämnar vi sätta resultaten i ett större sammanhang och diskutera några av programmets utmaningar och möjligheter.

Avhoppet är särskilt påtagligt under programmets inledande ämnesstudier där många ser ut att ha studiemässiga svårigheter på kurserna, men vi har till skillnad från många tidigare studier också visat att avhoppet sker i relativt stor omfattning ända fram till programmets sista termin. Utifrån tillgänglig data har vi också ställt oss frågan vad som karakteriserar de studenter som väljer att göra ett tidigt avbrott från sina studier. Även om vi från kvalitativa studier vet att motiven till avhopp är mångfacetterade, samtidigt som studenternas proklamerade motiv inte går att utreda i de statistiska analyserna eftersom detta av rimliga skäl inte registreras i några administrativa underlag, framstår det ändå som otvetydigt att bristande förkunskaper bland studenterna är en faktor som har en stark påverkan på avhoppssiffrorna. Detta förhållande var ett centralt resultat i den specialgranskning av avhopp och betyg som publicerades av Universitetskanslersämbetet 2017.⁴⁸ En del av denna problematik kan kopplas till ett sviktande rekryteringsunderlag. Eftersom konkurrensen om utbildningsplatserna är i det närmaste obefintlig eller åtminstone väldigt liten, innebär detta att sökande med väldigt låga betygsgenomsnitt kommer in på programmet. Dessa studenter riskerar sedan att få svårigheter att klara framför allt de inledande ämnesstudierna på programmet.

---

⁴⁸ Universitetskanslersämbetet, *Tidiga avhopp från högskolan*; Universitetskanslersämbetet, *Lärarstudenternas gymnasiebetyg, avhopp och studieprestation*.

Avsaknaden av konkurrens om utbildningsplatserna riskerar också drabba programmet dubbelt. Utöver att studenter med svaga förkunskaper avslutar sina studier i förtid medför det även en ökad risk att studenter som har högre betyg också väljer att lämna när andra möjligheter öppnar sig. Det är sedan tidigare välkänt att program med högt söktryck har klart lägre avhopp än program med lågt söktryck, och inte enbart som resultat av att studenterna klarar studierna bättre. Eftersom mer exklusiva utbildningar med högre konkurrens ofta förknippas med högre status och bättre förmåner i det efterföljande arbetet blir det lockande för den som kan att söka sig till sådana. Vår analys visar att mycket högt meriterade manliga studenter på ämneslärarprogrammet hoppar av oftare än mer genomsnittligt meriterade män, men att det inte gäller för kvinnor. Detta samband är något som UKÄ:s analyser inte kunnat visa, då de ej särskilt både kön och meriter samtidigt i analyser av tidiga avhopp.

Att förändra rekryteringsunderlaget till lärarutbildningen är såklart svårt då mycket av de åtgärder som skulle kunna ha effekt ligger utanför det enskilda lärosätets kontroll. Dessutom är åtgärder som skulle kunna leda till att programmet i större utsträckning rekryterar studiemotiverade och högpresterande studenter, som att exempelvis minska antalet platser på programmet alternativt höja behörighetskraven, svåra att motivera givet ett fortsatt stort behov av att utbilda lärare för att möta skolans samtida och framtida lärarbehov.

Samtidigt gör dagens situation, där två av tre studenter hoppar av innan examen, att man teoretiskt sett faktiskt skulle kunna *halvera* antalet utbildningsplatser och samtidigt producera i princip lika många examinerade lärare, om avhoppsfrekvensen i samband med det skulle kunna minskas från dagens knappt två tredjedelar till högst en tredjedel. Det skulle vara ett högt satt mål på avhoppsminskning, men å andra sidan fullständigt rimligt i relation till andra yrkesutbildningar med legitimationssystem. Förskolläraryrket, Sjuksköterskeprogrammet, Socionomprogrammet och Psykologprogrammet, där yrkena också har legitimationskrav, hade alla examensfrekvenser på över 70 procent tre år efter den förväntade studietiden utifrån siffror från läsåret 2019/20. För Psykoterapeutprogrammet och Läkarprogrammet var examensfrekvensen över 80 procent.⁴⁹ Även resurseffektivitet skulle kunna vara en del

---

⁴⁹ Universitetskanslersämbetet & Statistiska centralbyrån, *Universitet och högskolor*, s. 21.

av resonemanget. Det är kostsamt att lägga resurser på att undervisa, examinera och inte minst omexaminera studenter som senare hoppar av, och som därmed också potentiellt senarelägger sitt arbetsmarknadsinträde.

Som denna studie tydligt visat förefaller de studenter som i dagsläget gör tidiga avhopp ofta ha betydligt sämre förutsättningar att klara studierna, inte minst inom sina undervisningsämnen, och har oftare prioriterat programmet lägre. Analyser av dessa tidiga avhopp är med andra ord av begränsat värde i det praktiska arbetet eftersom det finns stora svårigheter i att försöka behålla dessa studenter på programmet och samtidigt hålla en hög akademisk nivå. Vårterminsantagningen, som med tiden växt i omfattning, ser ut att locka en särskilt stor andel av dessa studenter.

Ett undantag från mönstret att de som hoppar av tidigt ofta är studiesvaga och mindre motiverade ser ut att vara gruppen med utländsk bakgrund, som även när de har jämförbara betyg med de övriga studenterna och har prioriterat på samma sätt, ändå hoppar av i högre utsträckning under programmets inledande terminer. Det kan finnas anledning att fördjupa sig ytterligare i just denna grupp. Är det så att dessa studenter upplever något slags utanförskap, har de vid motsvarande betygsnivå ändå sämre språkfärdigheter än sina helsvenska studiekamrater, eller finns det andra anledningar till att avhoppet är större inom gruppen med utländsk bakgrund? Ytterligare ett undantag är de studenter med höga meriter, inte minst män, som väljer att hoppa av tidigt för att söka sig till andra och eventuellt mer svåråtkomliga högskoleutbildningar. Är det utbildningens status, dess innehåll och akademiska nivå, studiekamraterna eller det framtida yrkets villkor som får vissa högt meriterade studenter att söka sig till andra utbildningar?

För fortsatta studier vore det dessutom särskilt angeläget att studera den tredjedel av studenterna som klarar av sina initiala ämnesstudier men hoppar av efter detta skede. Uppenbarligen har dessa haft tillräckligt goda förutsättningar för att klara av de inledande ämnesstudierna, och skulle med stor sannolikhet kunna slutföra programmet om de så önskade. Vilka är dessa studenter? Av vilka skäl lämnar de programmet? Byter dessa studenter till samma typ av program som de studenter som gör tidiga avhopp? Hur upplevs mötet med den utbildningsvetenskapliga kärnan av de studenter som efterlyser större inslag av praktiskt orienterade element i utbildningen, och vilken potential finns att förhindra dessa sena avhopp? Analysen av vilka andra program som de av-

hoppande studenterna byter till (såsom Sjuksköterskeprogrammet, Socionomprogrammet och generella samhällsvetenskapliga program för tidiga avhopp), samt framtida analyser av vilka program som ofta söks tillsammans med ämneslärarprogrammet skulle kunna indikera vilka andra program som det finns potential att rekrytera avhoppbenägna studenter från.

Att avhoppet är särskilt stora från ämneslärarinriktningarna med mycket få studenter leder till frågan om hur klasstorlek och klassammanhållning påverkar avhoppbenägenheten. Att som ensam lärarstudent eller med mycket få ämneslärarkamrater läsa sina ämnen bland studenter på andra program under programmets inledande terminer framstår som en socialt potentiellt utmanade situation. Detta föranleder en diskussion om utbudet av ämneslärarutbildningar på regional och till och med nationell nivå. Är utbudet optimerat för att få tillräckligt med ämneslärarstudenter per aktuellt lärosäte eller är intresset för dessa utbildningar för litet? Kanske skulle det för vissa av dessa studenter ha varit bättre att läsa sina ämnen på ett kandidatprogram, och därefter söka sig till en KPU (kompletterande pedagogisk utbildning). Just KPU, där studenterna självständigt läser sina ämnen innan de antas till lärarutbildningen, skulle vara intressant att studera i relation till det långa lärarprogrammet. En sällning har där redan skett, dels i antagningen till ämnesstudierna, och dels genom att studenterna sedermera lyckats klara av dessa innan de söker till KPU. Ett problem med KPU som väg till läraryrket är att ett fåtal ämnesstudier har oproportionerligt höga poänggränser för antagning och därför stänger dörren för många som mycket väl skulle kunna klara av studierna och kunna bli duktiga lärare därefter. Frågan är också hur KPU-studenterna påverkas av att inte läsa sin ämnesdidaktik under ämnesstudierna.

Avslutningsvis vill vi poängtera att även om denna rapport pekat på ett samband mellan avbrott och ett antal omständigheter som förefaller vara svårösta från det enskilda lärosätets perspektiv, ser vi ett behov av att kontinuerligt följa upp hur avbrottsmönster förändras över tid på en mer detaljerad nivå. Sker det förändringar gällande vilka grupper som gör ett tidigt respektive ett senare avbrott? Påverkar insatta åtgärder olika grupper av studenter på olika sätt? De statistiska analyserna i denna rapport kan också tillsammans med en mer kvalitativ analys av avhoppande studenters erfarenheter och motiv, som utgör den andra delen av detta uppdrag, ge ytterligare underlag till en diskussion gällande vilka åtgärder som är värda att sätta in.

Referenser

- Alm, Fredrik, Tomas Jungert & Robert Thornberg. *Nyantagna lärarstudenters motiv, motivation, självförtroende och akademiska engagemang*. Linköping: Institutionen för beteendevetenskap och lärande, Linköpings universitet, 2014.
- Börjesson, Mikael. "Sociala kartor över utbildningslandskapet. Installationsföreläsning, professuren i utbildningssociologi vid Uppsala universitet, 11 november 2015", *Sociologisk Forskning* 53, nr 4 (2016): ss. 421–437.
- Carlhed, Carina. *Vid den normala studietaktens utkanter: Analyser av studieavbrott på lärarutbildningar vid Uppsala universitet*. Uppsala: Forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi, Uppsala universitet, 2015.
- Göteborgs universitet. *Varför lärarstudenter hoppar av: En studie om orsakerna bakom avhopp från lärarutbildning vid Göteborgs universitet*. Rapport 2018:02. Dnr V 2018/838. Göteborg: Göteborgs universitet, 2018.
- Hedlund, Tomas. *Studenterna som lämnar: En undersökning av orsakerna bakom lärarstudenters studieavbrott*. Malmö: Malmö universitet, 2018.
- Nilsson, Stefan. *Kartläggning och analys av studenters avbrott från lärarutbildningens program*. Karlstad: Lärarutbildningens kansli, Karlstads universitet, 2014.
- Riksrevisionen. *Att styra utbildning till ämneslärare*. Rapport 2020:15. Dnr 3.1.1-2019-309. Stockholm: Riksrevisionen, 2020.
- Skolverket. *Från gymnasieskola till högskola – en registerstudie*. Rapport 466. Stockholm: Skolverket, 2018.
- . *Lärarprognos 2021: Redovisning av uppdrag att ta fram återkommande prognoser över behovet av förskollärare och olika lärarkategorier*. Dnr 5.1.3–2020:1396. Stockholm: Skolverket, 2021.
- Tyrefors, Hinnerich & Jonas Vlachos. *Skillnader i resultat mellan gymnasieelever i fristående och kommunala skolor*. Rapport 2016:10. IFAU, 2016.
- Umeå universitet. *Programanalys: Ämneslärarprogrammet – Gymnasieskolan*. Umeå: Umeå universitet, 2019.
- Universitetskanslersämbetet. *Tidiga avhopp från högskolan: Analyser av genomströmning på de tio största yrkesexamensprogrammen*. Rapport 2017:17. Stockholm: Universitetskanslersämbetet, 2017.
- . *Lärarstudenternas gymnasiebetyg, avhopp och studieprestation*. Statistisk analys, 2017-01-23/1. Universitetskanslersämbetet, 2017.

Universitetskanslersämbetet & Statistiska centralbyrån. *Universitet och högskolor:
Genomströmning på grundnivå och avancerad nivå till och med 2019/20*. UF 20
SM 2103. Universitetskanslersämbetet & Statistiska centralbyrån , 2021.

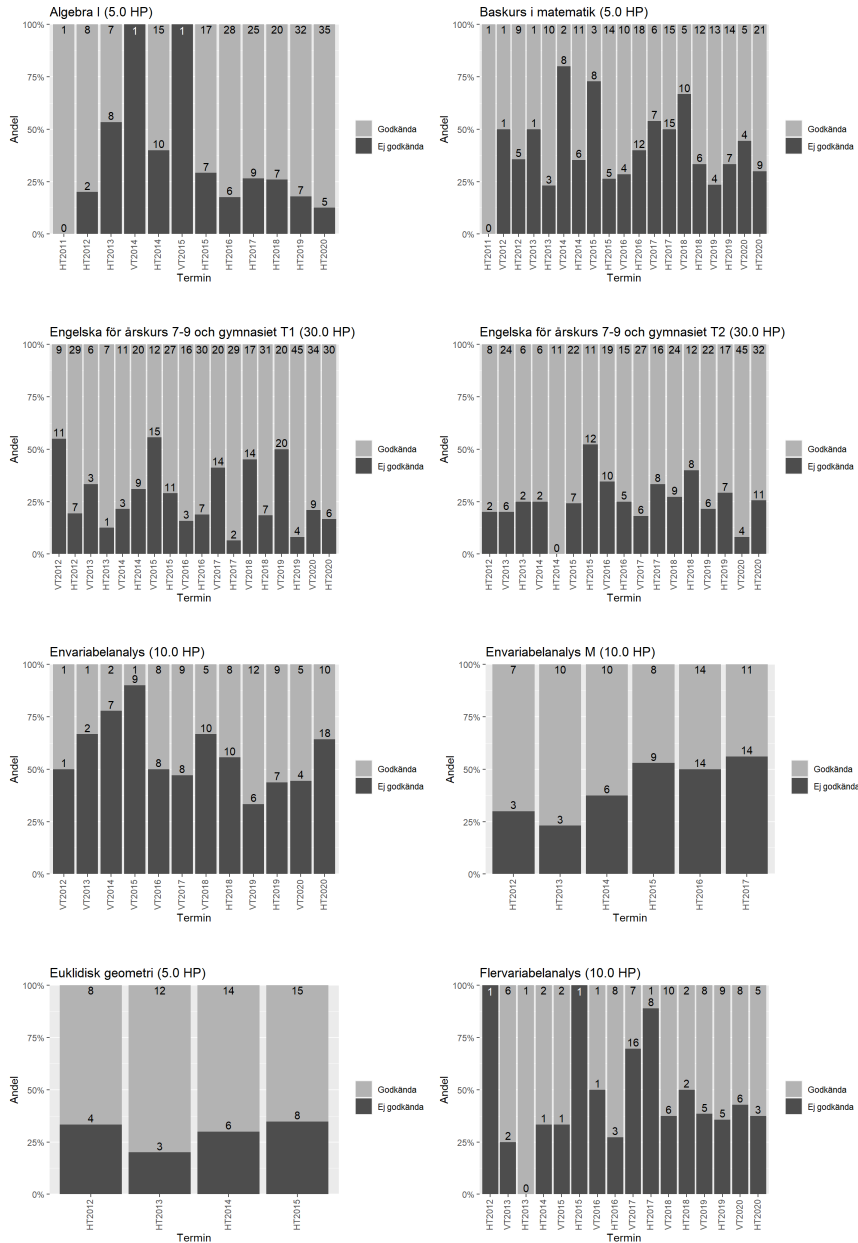

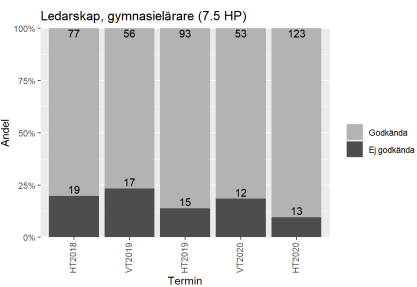
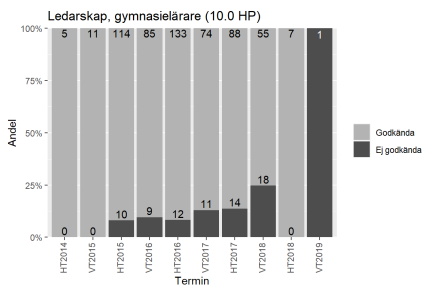
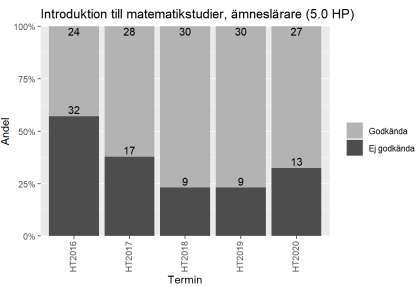
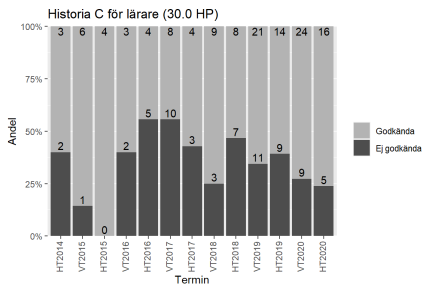
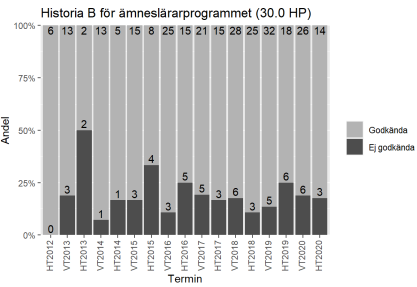
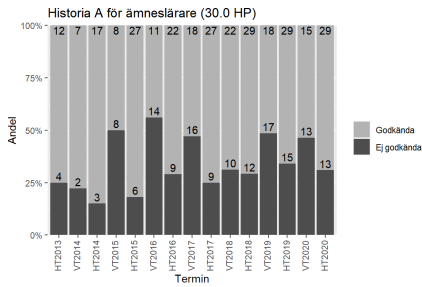
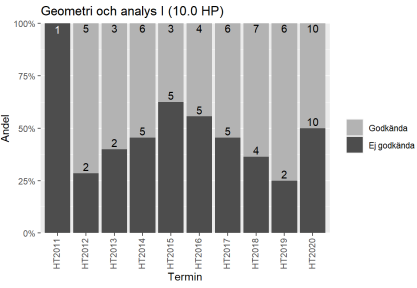
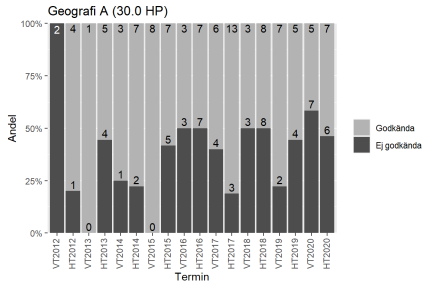
Appendix – del I

Tabell 14. Antal ämneslärarexamen med respektive ämneskombination i kullarna 2011–2015.

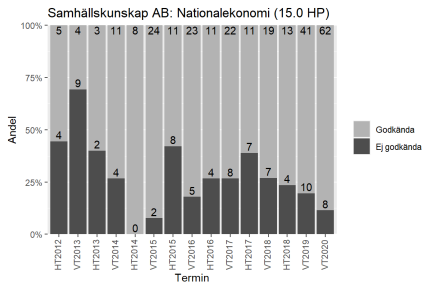
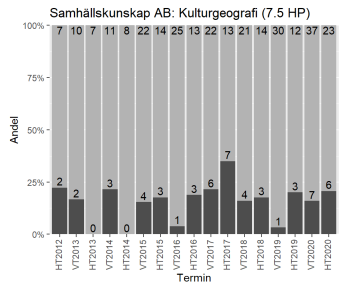
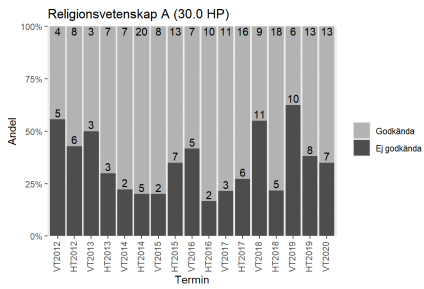
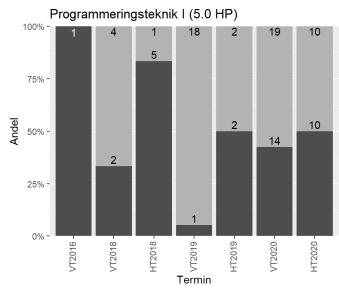
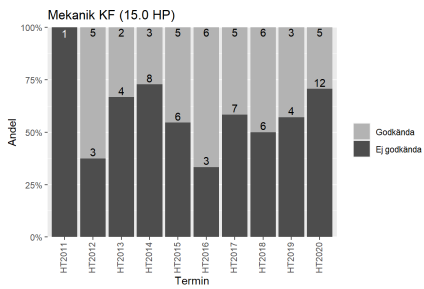
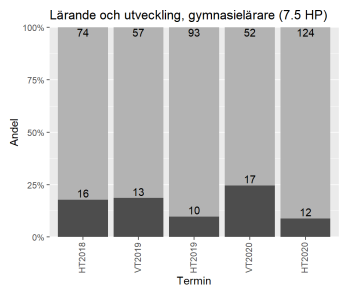
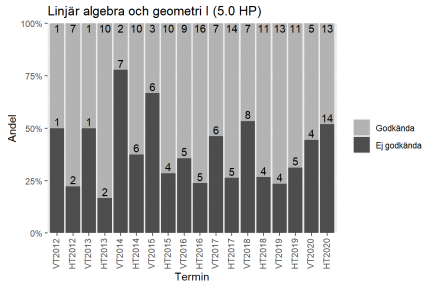
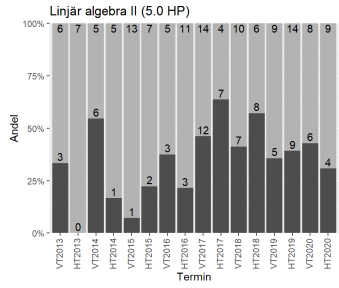
Inriktning på examen	Antal	Andel	Inriktning på examen	Antal	Andel
Humanistiskt/samhällsvetenskapligt	27	7,5%	Geografi/samhällskunskap	2	0,6%
Humanistiskt/språk	25	6,9%	Historia/matematik	2	0,6%
Humanistiskt/Svenska	25	6,9%	Historia/samhällskunskap	2	0,6%
Svenska/svenska som andraspråk	24	6,6%	Humanistiskt/Naturvetenskapligt	2	0,6%
Samhällskunskap/historia	22	6,1%	Idrott och hälsa/samhällskunskap	2	0,6%
Naturvetenskapliga	17	4,7%	Matematik/engelska	2	0,6%
Humanistiska	16	4,4%	Matematik/samhällskunskap	2	0,6%
Samhällsvetenskapligt/språk	15	4,1%	Biologi/engelska	1	0,3%
Svenska/engelska	15	4,1%	Biologi/kemi	1	0,3%
Svenska/historia	15	4,1%	Biologi/matematik	1	0,3%
Engelska/historia	13	3,6%	Biologi/naturkunskap	1	0,3%
Samhällskunskap/religionskunskap	10	2,8%	Engelska/Idrott och hälsa	1	0,3%
Språk/svenska	10	2,8%	Engelska/Naturkunskap	1	0,3%
Språk	9	2,5%	Engelska/religionsvetenskap	1	0,3%
Samhällskunskap/engelska	8	2,2%	Fysik/matematik	1	0,3%
Samhällsvetenskapligt/svenska	7	1,9%	Geografi/historia	1	0,3%
Svenska/religionskunskap	7	1,9%	Geografi/religionskunskap	1	0,3%
Naturvetenskapligt/språk	6	1,7%	Historia/geografi	1	0,3%
Samhällskunskap/geografi	6	1,7%	Matematik/datakunskap	1	0,3%
Samhällsvetenskapliga	6	1,7%	Matematik/naturkunskap	1	0,3%
Historia/religionskunskap	5	1,4%	Matematik/teknik	1	0,3%
Engelska/religionskunskap	4	1,1%	Matematik/tyska	1	0,3%
Matematik/fysik	4	1,1%	Naturvetenskapligt/svenska	1	0,3%
Matematik/kemi	4	1,1%	Religionskunskap/historia	1	0,3%
Svenska/samhällskunskap	4	1,1%	Religionsvetenskap/samhällskunskap	1	0,3%
Engelska/spanska	3	0,8%	Samhällsvetenskapligt/naturvetenskapligt	1	0,3%
Religionskunskap/engelska	3	0,8%	Spanska/svenska som andraspråk	1	0,3%
Svenska/geografi	3	0,8%	Svenska som andraspråk/svenska	1	0,3%
Engelska/franska	2	0,6%	Svenska/biologi	1	0,3%
Engelska/samhällskunskap	2	0,6%	Svenska/franska	1	0,3%
Engelska/svenska som andraspråk	2	0,6%	Svenska/spanska	1	0,3%
Engelska/tyska	2	0,6%	Svenska/tyska	1	0,3%
Fysik/Matematik	2	0,6%	TOTALT	362	100,0%

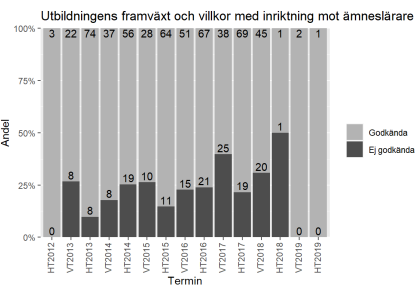
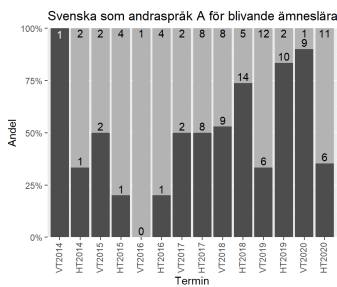
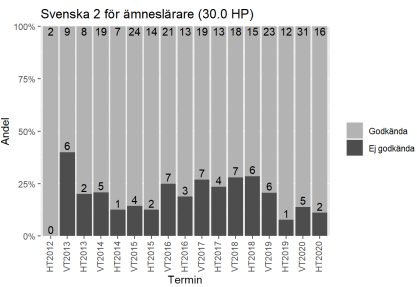
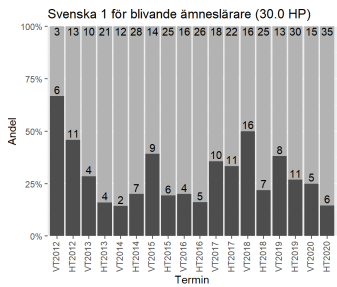
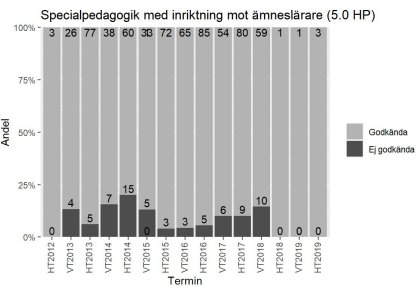
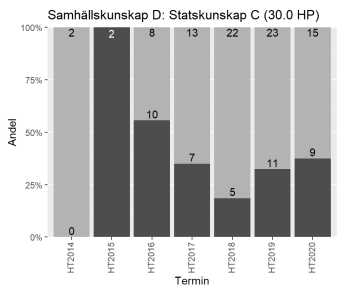
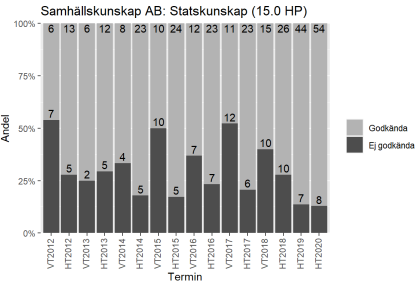
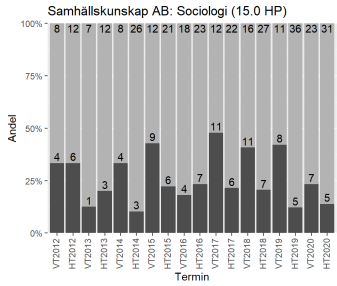
Diagram 20. Studieresultat för förstagångsregistrerade på kurser under perioden 2011–2020. Avgränsat till kurser med minst 50 ej godkända studenter samt kurser där minst 20 varit förstagångsregistrerade och högst 70 procent av dessa blivit godkända under perioden.

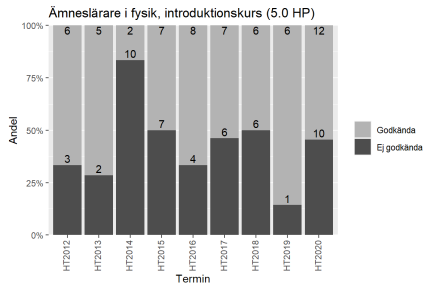
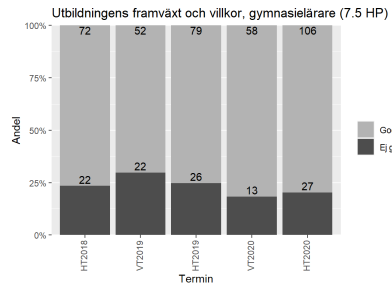

92 GENOMSTRÖMNING OCH AVHOPP PÅ ÄMNESTRÄNINGSPROGRAMMEN

94 GENOMSTRÖMNING OCH AVHOPP PÅ ÄMNESLÄRARPROGRAMMEN

Tabell 15. Moduler med högst 90 procent godkända av de examinerade studenterna.*

Ämne	Kurs	Kursmodul	Antal examinerade	Antal godkända	Andel godkända	Antal ej godkända
Matematik	Baskurs i matematik (5.0 HP)	Dugga (0.0 HP)	104	51	49,0%	53
Matematik	Linjär algebra II (5.0 HP)	Dugga (0.0 HP)	109	57	52,3%	52
Matematik	Algebra II (5.0 HP)	Prov (4.0 HP)	22	13	59,1%	9
Fysik	Termodynamik (5.0 HP)	Tentamen (4.0 HP)	42	28	66,7%	14
Matematik	Flervariabelanalys (10.0 HP)	Dugga (0.0 HP)	70	47	67,1%	23
Matematik	Linjär algebra och geometri I (5.0 HP)	Dugga (0.0 HP)	76	52	68,4%	24
Matematik	Algebra II (5.0 HP)	Muntligt prov (1.0 HP)	20	14	70,0%	6
Fysik	Termodynamik (5.0 HP)	Tentamen (3.0 HP)	20	14	70,0%	6
Matematik	Envariabelanalys (10.0 HP)	Prov (8.0 HP)	95	67	70,5%	28
Matematik	Geometri och analys I (10.0 HP)	Skriftlig tentamen (7.0 HP)	74	54	73,0%	20
Nationalekonomi	Samhällskunskap AB: Nationalekonomi (15.0 HP)	Tentamen (10.0 HP)	135	99	73,3%	36
Fysik	Elektromagnetism (10.0 HP)	Tentamen (6.0 HP)	53	39	73,6%	14
Matematik	Geometri och analys II (10.0 HP)	Prov (10.0 HP)	55	41	74,6%	14
Teknik och datavetenskap	Beräkningsvetenskap KF (5.0 HP)	Skriftligt prov (3.0 HP)	48	36	75,0%	12
Statistik	Matematisk statistik KF (5.0 HP)	Skriftligt prov (4.0 HP)	49	37	75,5%	12
Fysik	Kvantfysik (10.0 HP)	Tentamen (9.0 HP)	33	25	75,8%	8
Svenska som andraspråk	Svenska som andraspråk A för blivande ämneslärare (30.0 HP)	Svensk grammatik i ett tvärspråkligt perspektiv (7.5 HP)	117	89	76,1%	28
Matematik	Kombinatorik (5.0 HP)	Prov (5.0 HP)	77	59	76,6%	18
Matematik	Flervariabelanalys (10.0 HP)	Prov (10.0 HP)	120	93	77,5%	27
Matematik	Linjär algebra II (5.0 HP)	Prov (5.0 HP)	202	157	77,7%	45
Fysik	Energifysik I (5.0 HP)	Skriftlig tentamen (2.0 HP)	36	28	77,8%	8
Matematik	Envariabelanalys M (10.0 HP)	Prov (10.0 HP)	81	63	77,8%	18
Fysik	Mekanik KF (15.0 HP)	Tentamen, del 2 (4.0 HP)	67	53	79,1%	14
Matematik	Geometri och analys III (5.0 HP)	Prov (5.0 HP)	39	31	79,5%	8
Matematik	Introduktion till matematikstudier, ämneslärare (5.0 HP)	Euklidisk geometri (2.0 HP)	78	62	79,5%	16
Teknik och datavetenskap	Beräkningsvetenskap I (5.0 HP)	Tentamen (3.0 HP)	20	16	80,0%	4
Kemi	Organisk kemi I (10.0 HP)	Tentamen (5.0 HP)	77	62	80,5%	15
Spanska	Spanska A (30.0 HP)	Grammatik och ordkunskap 2 (5.0 HP)	27	22	81,5%	5
Utbildningsvetenskap	Utbildningens framväxt och villkor, gymnasielärare (7.5 HP)	Tentamen (7.5 HP)	483	397	82,2%	86
Matematik	Baskurs i matematik (5.0 HP)	Tentamen (5.0 HP)	220	182	82,7%	38
Teknik och datavetenskap	Programmeringsteknik I (5.0 HP)	Tentamen (2.0 HP)	70	58	82,9%	12
Statskunskap och juridik	Samhällskunskap AB: Statskunskap (15.0 HP)	Tentamen (7.5 HP)	304	252	82,9%	52
Kemi	Kemins grunder och principer (15.0 HP)	Tentamen (5.0 HP)	59	49	83,1%	10
Franska	Franska A1 (30.0 HP)	Grammatisk terminologi (1.0 HP)	24	20	83,3%	4
Matematik	Linjär algebra och geometri I (5.0 HP)	Prov (5.0 HP)	192	160	83,3%	32
Matematik	Euklidisk geometri (5.0 HP)	Prov (5.0 HP)	67	56	83,6%	11
Biologi	Cellbiologi (15.0 HP)	Cellbiologi II (5.0 HP)	31	26	83,9%	5
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Krut, socker och böcker, tentamen och uppgift (6.5 HP)	31	26	83,9%	5
Fysik	Mekanik KF (15.0 HP)	Tentamen, del 1 (4.0 HP)	75	63	84,0%	12

Ämne	Kurs	Kursmodul	Antal examinerade	Antal godkända	Andel godkända	Antal ej godkända
Svenska	Svenska 1 för blivande ämneslärare (30.0 HP)	Språkets struktur (7.0 HP)	358	301	84,1%	57
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Moment III, perioden 500–1500: tentamen (6.0 HP)	160	135	84,4%	25
Nationalekonomi	Samhällskunskap AB: Nationalekonomi (15.0 HP)	Dugga (2.0 HP)	136	115	84,6%	21
Geografi och geovetenskap	Geografi A (30.0 HP)	Samhällsgeografi – tentamen (11.0 HP)	150	127	84,7%	23
Svenska som andraspråk	Svenska som andraspråk A för blivande ämneslärare (30.0 HP)	Fonetik och muntlig kommunikation (7.5 HP)	102	87	85,3%	15
Fysik	Vågor och optik (5.0 HP)	Tentamen (4.0 HP)	48	41	85,4%	7
Kemi	Biokemi I (5.0 HP)	Tentamen (3.0 HP)	70	60	85,7%	10
Franska	Franska A1 (30.0 HP)	Allmän och fransk fonetik (3.0 HP)	21	18	85,7%	3
Religionsvetenskap	Religionsvetenskap A (30.0 HP)	Människan i det mångkulturella samhället (6.0 HP)	28	24	85,7%	4
Svenska	Svenska 1 för blivande ämneslärare (30.0 HP)	Språkets struktur (7.5 HP)	113	97	85,8%	16
Sociologi	Samhällskunskap AB: Sociologi (15.0 HP)	Individuell salstentamen (5.0 HP)	219	190	86,8%	29
Matematik	Ordinära differentialekvationer I (5.0 HP)	Tentamen (5.0 HP)	23	20	87,0%	3
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Moment II, perioden fram till 500: tentamen (4.0 HP)	175	153	87,4%	22
Matematik	Flervariabelanalys, allmän kurs (5.0 HP)	Prov (5.0 HP)	32	28	87,5%	4
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Frihet, fascism och fabriker, individuell essä (6.0 HP)	32	28	87,5%	4
Matematik	Transformmetoder (5.0 HP)	Projekt (1.0 HP)	32	28	87,5%	4
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Att analysera tidiga civilisationer, individuell essä (1.0 HP)	33	29	87,9%	4
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Krut, socker och böcker, seminarier (1.0 HP)	33	29	87,9%	4
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Jordbruk, stadsstater och imperier (4.0 HP)	217	191	88,0%	26
Statistik	Sannolikhet och statistik (5.0 HP)	Prov (5.0 HP)	42	37	88,1%	5
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Att jämföra och analysera tidiga civilisationer, gruppessä (1.0 HP)	34	30	88,2%	4
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Historiens mikro- och makronivåer, gruppessä (1.0 HP)	34	30	88,2%	4
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Kris, expansion och formation, seminarier (1.0 HP)	34	30	88,2%	4
Spanska	Spanska A (30.0 HP)	Kultur och samhälle (6.0 HP)	34	30	88,2%	4
Kemi	Kemins grunder och principer (15.0 HP)	Tentamen (4.0 HP)	60	53	88,3%	7
Engelska	Engelska för årskurs 7–9 och gymnasiet T2 (30.0 HP)	Engelsk språkvetenskap (7.0 HP)	258	228	88,4%	30
Utbildningsvetenskap	Utbildningens framväxt och villkor med inriktning mot ämneslärare (10.0 HP)	Tentamen (7.5 HP)	771	683	88,6%	88
Matematik	Transformmetoder (5.0 HP)	Prov (4.0 HP)	45	40	88,9%	5
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Kris, expansion och formation (6.0 HP)	209	186	89,0%	23
Matematik	Envariabelanalys (10.0 HP)	Inlämningsuppgifter (2.0 HP)	91	81	89,0%	10
Matematik	Algebra I (5.0 HP)	Prov (5.0 HP)	231	206	89,2%	25
Fysik	Astrofysik I (5.0 HP)	Tentamen (4.0 HP)	38	34	89,5%	4
Statskunskap och juridik	Samhällskunskap AB: Statskunskap (15.0 HP)	Tentamen (7.0 HP)	115	103	89,6%	12
Religionsvetenskap	Religionsvetenskap A (30.0 HP)	Salskrivning delkurs 3 (3.5 HP)	148	133	89,9%	15
Sociologi	Samhällskunskap AB: Sociologi (15.0 HP)	Salstentamen (5.0 HP)	148	133	89,9%	15
Matematik	Flervariabelanalys, allmän kurs (5.0 HP)	Dugga (0.0 HP)	20	18	90,0%	2
Biologi	Fysiologi (15.0 HP)	Djurfysiologi (5.0 HP)	30	27	90,0%	3
Geografi och geovetenskap	Geografi A (30.0 HP)	Naturgeografi – tentamen (9.0 HP)	140	126	90,0%	14
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Kris, expansion och formation, skriftlig tentamen (4.0 HP)	30	27	90,0%	3

* Kurser med minst 20 studenter under perioden från programmets tillkomst 2011 t.o.m. 2020.

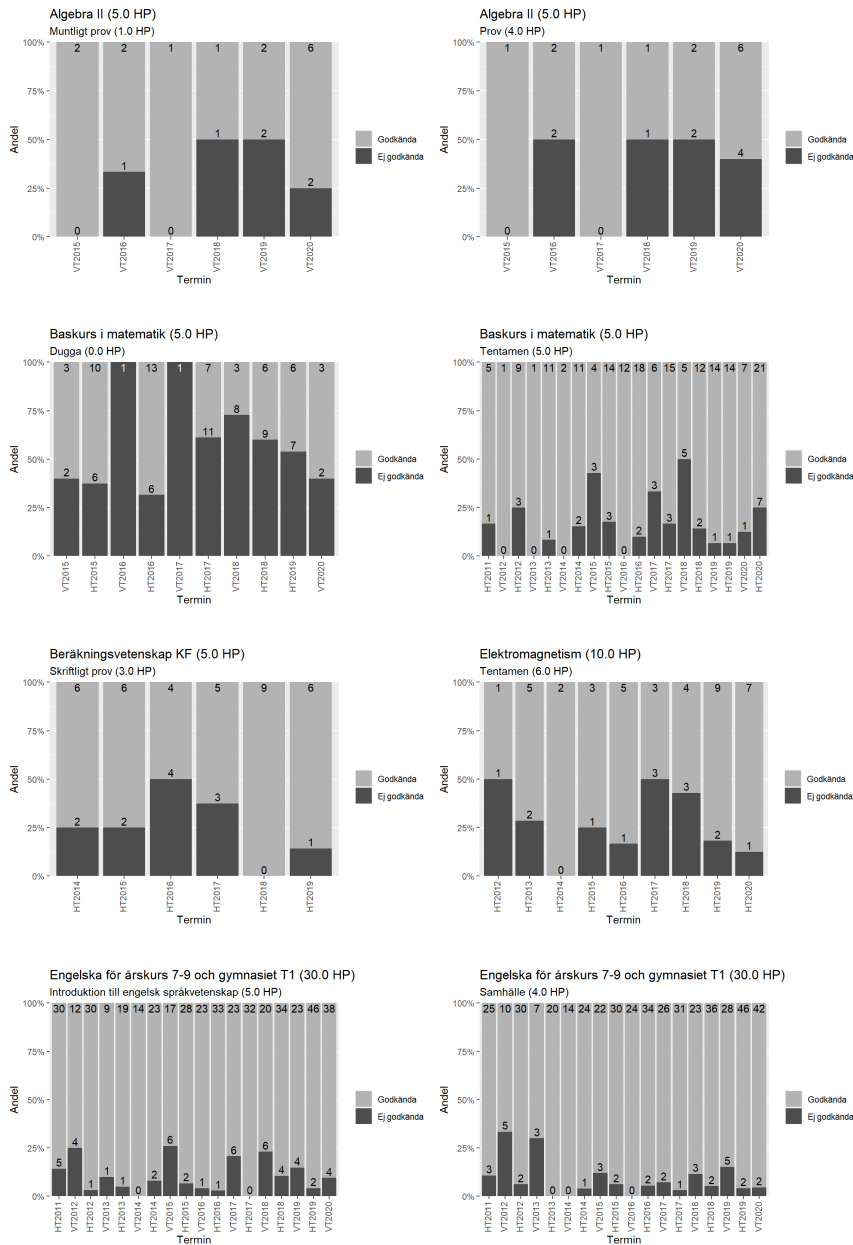
Tabell 16. Moduler med minst 15 ej godkända av de examinerade studenterna.*

Ämne	Kurs	Kursmodul	Antal examinerade	Antal godkända	Andel godkända	Antal ej godkända
Utbildningsvetenskap	Utbildningens framväxt och villkor med inriktning mot ämneslärare (10.0 HP)	Tentamen (7.5 HP)	771	683	88,6%	88
Utbildningsvetenskap	Utbildningens framväxt och villkor, gymnasielärare (7.5 HP)	Tentamen (7.5 HP)	483	397	82,2%	86
Svenska	Svenska 1 för blivande ämneslärare (30.0 HP)	Språkets struktur (7.0 HP)	358	301	84,1%	57
Matematik	Baskurs i matematik (5.0 HP)	Dugga (0.0 HP)	104	51	49,0%	53
Matematik	Linjär algebra II (5.0 HP)	Dugga (0.0 HP)	109	57	52,3%	52
Statskunskap och juridik	Samhällskunskap AB: Statskunskap (15.0 HP)	Tentamen (7.5 HP)	304	252	82,9%	52
Engelska	Engelska för årskurs 7–9 och gymnasiet T1 (30.0 HP)	Språkstruktur (7.0 HP)	526	475	90,3%	51
Engelska	Engelska för årskurs 7–9 och gymnasiet T1 (30.0 HP)	Introduktion till engelsk språkvetenskap (5.0 HP)	504	454	90,1%	50
Matematik	Linjär algebra II (5.0 HP)	Prov (5.0 HP)	202	157	77,7%	45
Matematik	Baskurs i matematik (5.0 HP)	Tentamen (5.0 HP)	220	182	82,7%	38
Engelska	Engelska för årskurs 7–9 och gymnasiet T1 (30.0 HP)	Samhälle (4.0 HP)	510	472	92,6%	38
National-ekonomi	Samhällskunskap AB: Nationalekonomi (15.0 HP)	Tentamen (10.0 HP)	135	99	73,3%	36
Matematik	Linjär algebra och geometri I (5.0 HP)	Prov (5.0 HP)	192	160	83,3%	32
Engelska	Engelska för årskurs 7–9 och gymnasiet T2 (30.0 HP)	Engelsk språkvetenskap (7.0 HP)	258	228	88,4%	30
Engelska	Engelska för årskurs 7–9 och gymnasiet T2 (30.0 HP)	Språkstruktur (5.0 HP)	445	415	93,3%	30
Sociologi	Samhällskunskap AB: Sociologi (15.0 HP)	Individuell salstentamen (5.0 HP)	219	190	86,8%	29
Matematik	Envariabelanalys (10.0 HP)	Prov (8.0 HP)	95	67	70,5%	28
Svenska som andraspråk	Svenska som andraspråk A för blivande ämneslärare (30.0 HP)	Svensk grammatik i ett tvärspråkligt perspektiv (7.5 HP)	117	89	76,1%	28
Matematik	Flervariabelanalys (10.0 HP)	Prov (10.0 HP)	120	93	77,5%	27
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Jordbruk, statsstater och imperier (4.0 HP)	217	191	88,0%	26
Utbildningsvetenskap	Ledarskap, gymnasielärare (7.5 HP)	Tentamen (4.0 HP)	454	428	94,3%	26
Matematik	Algebra I (5.0 HP)	Prov (5.0 HP)	231	206	89,2%	25
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Moment III, perioden 500–1500: tentamen (6.0 HP)	160	135	84,4%	25
Matematik	Linjär algebra och geometri I (5.0 HP)	Dugga (0.0 HP)	76	52	68,4%	24
Matematik	Flervariabelanalys (10.0 HP)	Dugga (0.0 HP)	70	47	67,1%	23
Geografi och geovetenskap	Geografi A (30.0 HP)	Samhällsgeografi – tentamen (11.0 HP)	150	127	84,7%	23
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Kris, expansion och formation (6.0 HP)	209	186	89,0%	23
Svenska	Svenska 1 för blivande ämneslärare (30.0 HP)	Stil, text och tal (7.0 HP)	345	322	93,3%	23
Engelska	Engelska för årskurs 7–9 och gymnasiet T1 (30.0 HP)	Akademiskt skrivande (4.0 HP)	512	490	95,7%	22
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Moment II, perioden fram till 500: tentamen (4.0 HP)	175	153	87,4%	22

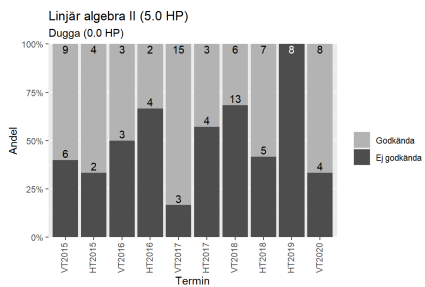
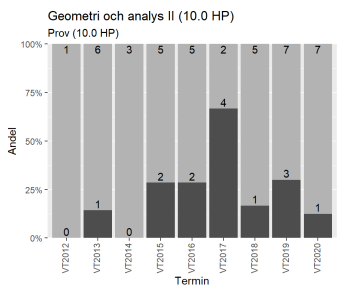
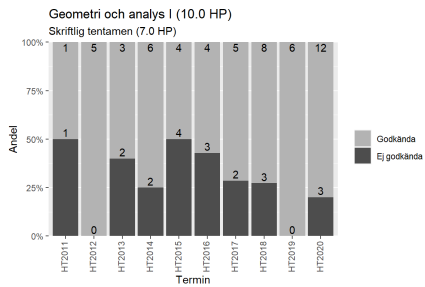
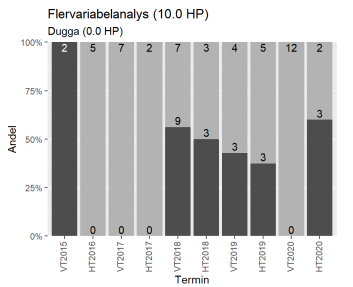
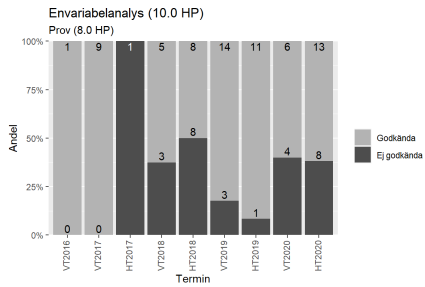
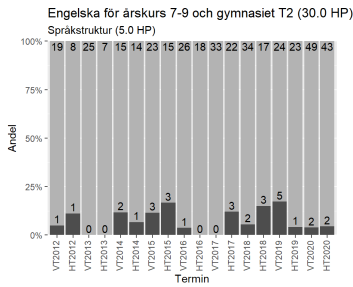
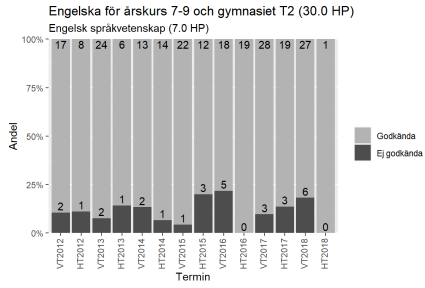
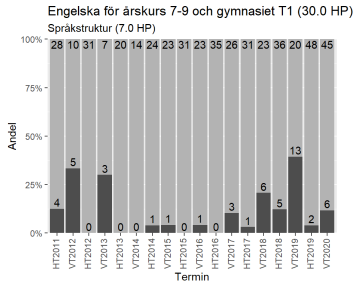
Ämne	Kurs	Kursmodul	Antal examinerade	Antal godkända	Andel godkända	Antal ej godkända
National-ekonomi	Samhällskunskap AB: Nationalekonomi (15.0 HP)	Dugga (2.0 HP)	136	115	84,6%	21
Matematik	Geometri och analys I (10.0 HP)	Skriftlig tentamen (7.0 HP)	74	54	73,0%	20
Svenska	Svenska 2 för ämneslärare (30.0 HP)	Språk i användning (7.5 HP)	352	332	94,3%	20
Historia	Historia A för ämneslärare (30.0 HP)	Krut, socker och böcker (7.5 HP)	196	177	90,3%	19
Engelska	Engelska för årskurs 7–9 och gymnasiet T1 (30.0 HP)	Orienteringskurs i litteratur (5.0 HP)	495	477	96,4%	18
Matematik	Envariabelanalys M (10.0 HP)	Prov (10.0 HP)	81	63	77,8%	18
Matematik	Kombinatorik (5.0 HP)	Prov (5.0 HP)	77	59	76,6%	18
Matematik	Introduktion till matematikstudier, ämneslärare (5.0 HP)	Euklidisk geometri (2.0 HP)	78	62	79,5%	16
Utbildningsvetenskap	Lärande och utveckling med inriktning mot ämneslärare (10.0 HP)	Tentamen (7.5 HP)	229	213	93,0%	16
Svenska	Svenska 1 för blivande ämneslärare (30.0 HP)	Språkets struktur (7.5 HP)	113	97	85,8%	16
Kemi	Organisk kemi I (10.0 HP)	Tentamen (5.0 HP)	77	62	80,5%	15
Religionsvetenskap	Religionsvetenskap A (30.0 HP)	Salskrivning delkurs 3 (3.5 HP)	148	133	89,9%	15
Sociologi	Samhällskunskap AB: Sociologi (15.0 HP)	Salstentamen (5.0 HP)	148	133	89,9%	15
Svenska som andraspråk	Svenska som andraspråk A för blivande ämneslärare (30.0 HP)	Fonetik och muntlig kommunikation (7.5 HP)	102	87	85,3%	15

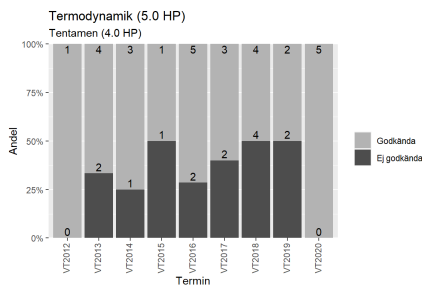
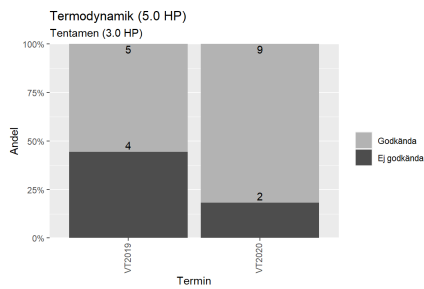
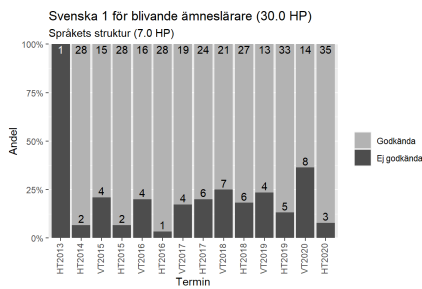
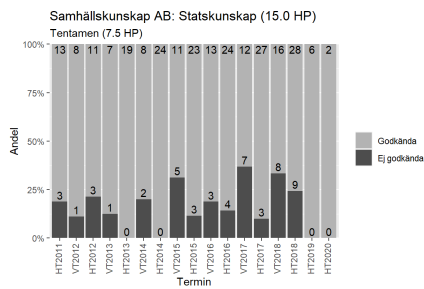
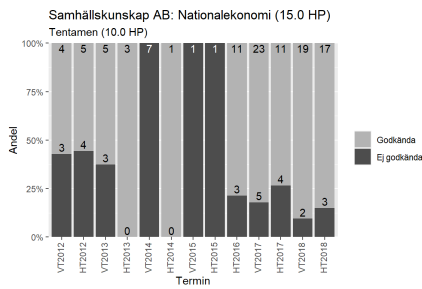
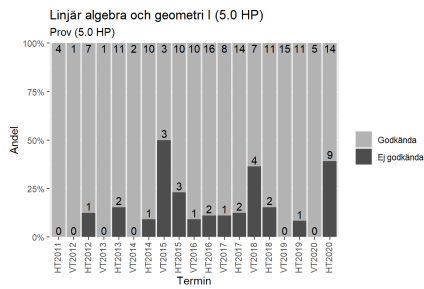
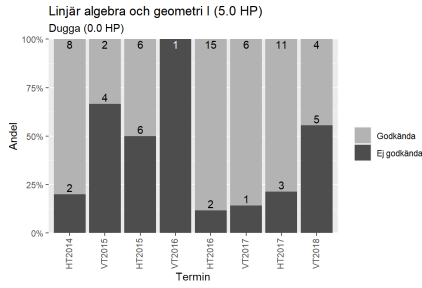
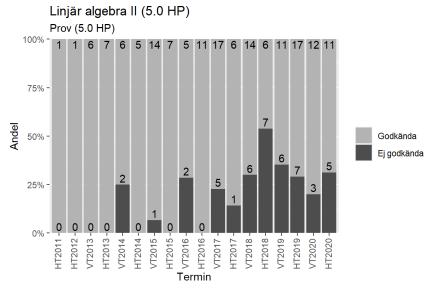
* Kurser under perioden från programmets tillkomst 2011 t.o.m. 2020.

Diagram 21. Studieresultat för examinerade på kursmoduler under perioden 2011–2020, avgränsat till moduler med antingen minst 30 ej godkända studenter eller med minst 20 examinerade och högst 75 procent godkända studenter under perioden.

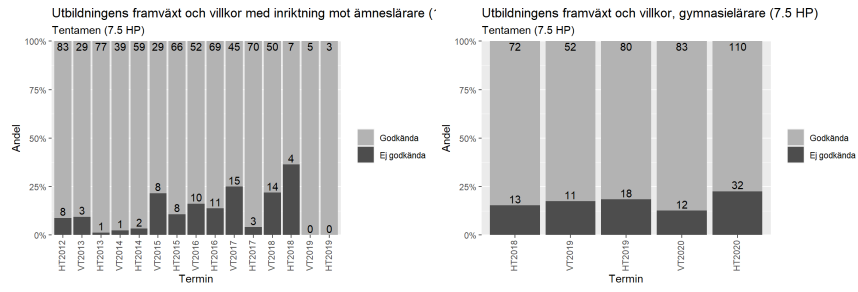

100 GENOMSTRÖMNING OCH AVHOPP PÅ ÄMNESLÄRARPROGRAMMEN

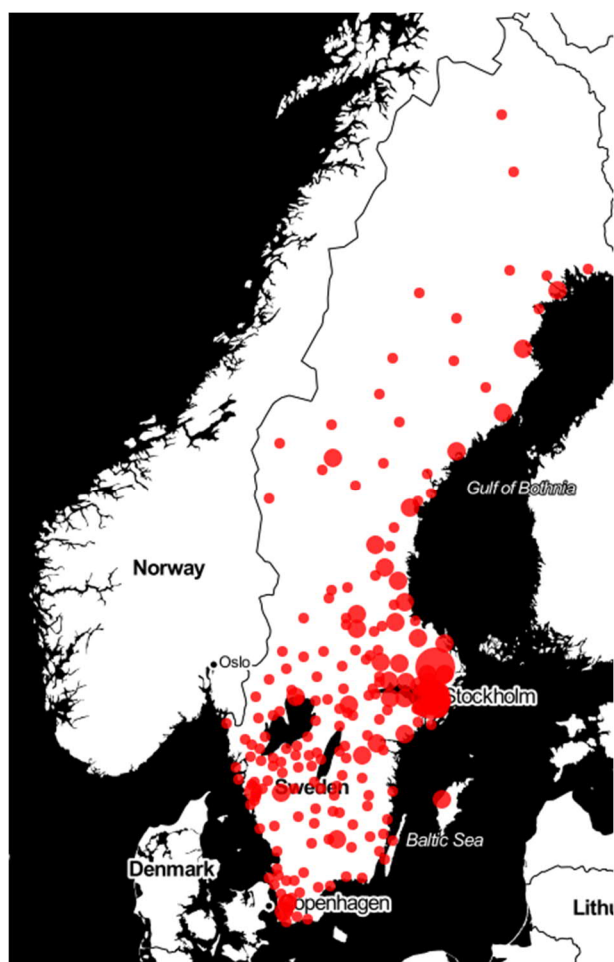

102 GENOMSTRÖMNING OCH AVHOPP PÅ ÄMNESLÄRARPROGRAMMEN

Appendix – del II

Figur 2. Geografisk hemvist för lärarstudentpopulationen (HT 2011 – VT 2020) utifrån boendekommun två år före första registrering på lärarprogrammet.

Tabell 17. Resultat från logistisk regression på sannolikheten att göra ett tidigt avbrott från ämneslärarprogrammet.

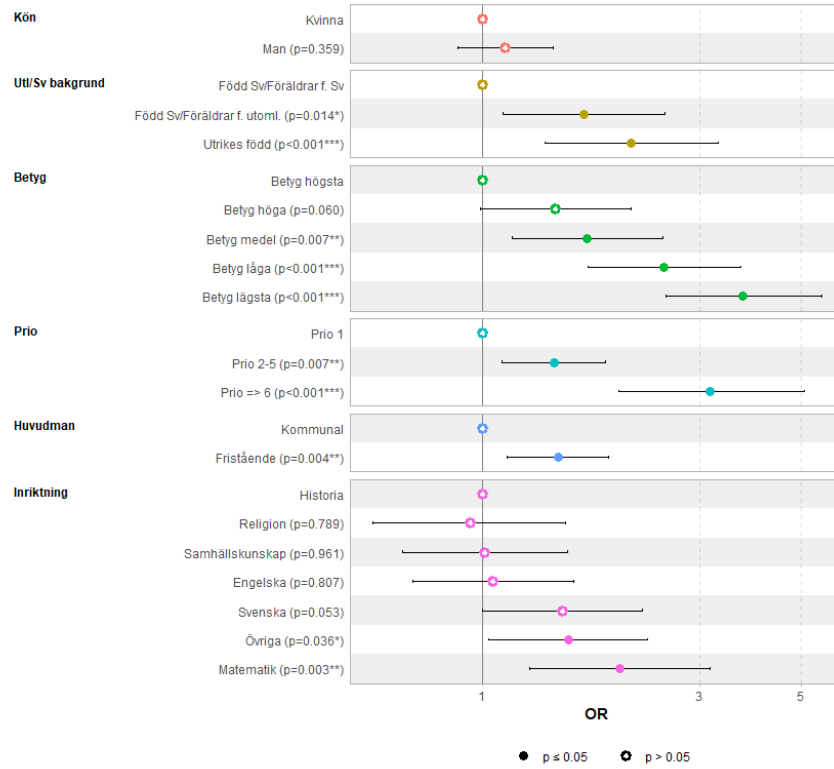
Variabel	Värde	Antal	Estimat	Std.err	P-värde	Konf_int (låg)	Konf_int (hög)
Kön	Kvinna	758	1				
Kön	Man	840	1.09568	0.11895	0.44238	0.86768	1.38344
Uti/Sv bakgrund	Född Sv/Förälder f. Sv	1 369	1				
Uti/Sv bakgrund	Född Sv/Föräldrar f. utoml.	123	1.58723	0.20392	0.02348	1.06346	2.36870
Uti/Sv bakgrund	Utrikes född	106	2.13231	0.21986	0.00057	1.38738	3.29151
Betyg	Betyg högsta	323	1				
Betyg	Betyg höga	331	1.42294	0.19337	0.06814	0.97589	2.08477
Betyg	Betyg medel	336	1.67866	0.19229	0.00706	1.15447	2.45560
Betyg	Betyg låga	307	2.52183	0.19398	0.00000	1.72978	3.70341
Betyg	Betyg lägsta	301	3.81900	0.20002	0.00000	2.59100	5.67947
Huvudman	Kommunal	1 224	1				
Huvudman	Fristående	374	1.41081	0.13004	0.00813	1.09241	1.81927
Prioritet	Prio 1	1 113	1				
Prioritet	Prio 2-5	384	1.46031	0.12993	0.00356	1.13096	1.88255
Prioritet	Prio => 6	101	3.23082	0.23472	0.00000	2.05077	5.15949

Tabell 18. Resultat från logistisk regression på sannolikheten att göra ett tidigt avbrott från ämneslärarprogrammet med 6 största inriktningarna (religion som referenskategori).

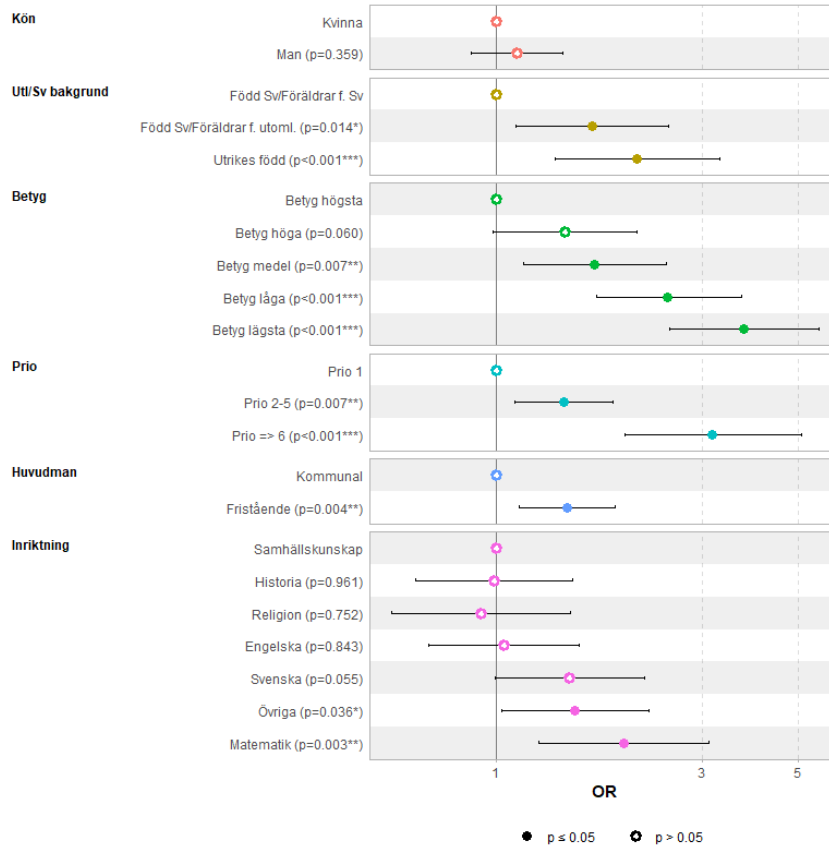
Variabel	Värde	Antal	Estimat	Std.err	P-värde	Konf_int (låg)	Konf_int (hög)
Kön	Kvinna	758	1				
Kön	Man	840	1.11987	0.12354	0.35943	0.87898	1.42689
Uti/Sv bakgrund	Född Sv/Förälder f. Sv	1 369	1				
Uti/Sv bakgrund	Född Sv/Föräldrar f. utoml.	123	1.66640	0.20739	0.01380	1.10911	2.50420
Uti/Sv bakgrund	Utrikes född	106	2.11509	0.22290	0.00078	1.36778	3.28382
Betyg	Betyg högsta	323	1				
Betyg	Betyg höga	331	1.44190	0.19426	0.05959	0.98719	2.11627
Betyg	Betyg medel	336	1.69066	0.19341	0.00663	1.16017	2.47857
Betyg	Betyg låga	307	2.49458	0.19611	0.00000	1.70390	3.67851
Betyg	Betyg lägsta	301	3.72251	0.20171	0.00000	2.51691	5.55373
Huvudman	Kommunal	1 224	1				
Huvudman	Fristående	374	1.46047	0.13121	0.00389	1.12837	1.88784
Prioritet	Prio 1	1 113	1				
Prioritet	Prio 2-5	384	1.43296	0.13288	0.00678	1.10332	1.85799
Prioritet	Prio => 6	101	3.15342	0.23843	0.00000	1.98649	5.07087
Inriktning	Religion	148	1				
Inriktning	Historia	240	1.06852	0.24773	0.78907	0.65891	1.74250
Inriktning	Samhällskunskap	236	1.07959	0.24210	0.75175	0.67327	1.74160
Inriktning	Engelska	283	1.12390	0.23714	0.62234	0.70832	1.79689
Inriktning	Svenska	279	1.59402	0.23364	0.04597	1.01261	2.53364
Inriktning	Övriga	263	1.64349	0.23248	0.03260	1.04604	2.60545
Inriktning	Matematik	149	2.13331	0.26083	0.00367	1.28344	3.57258

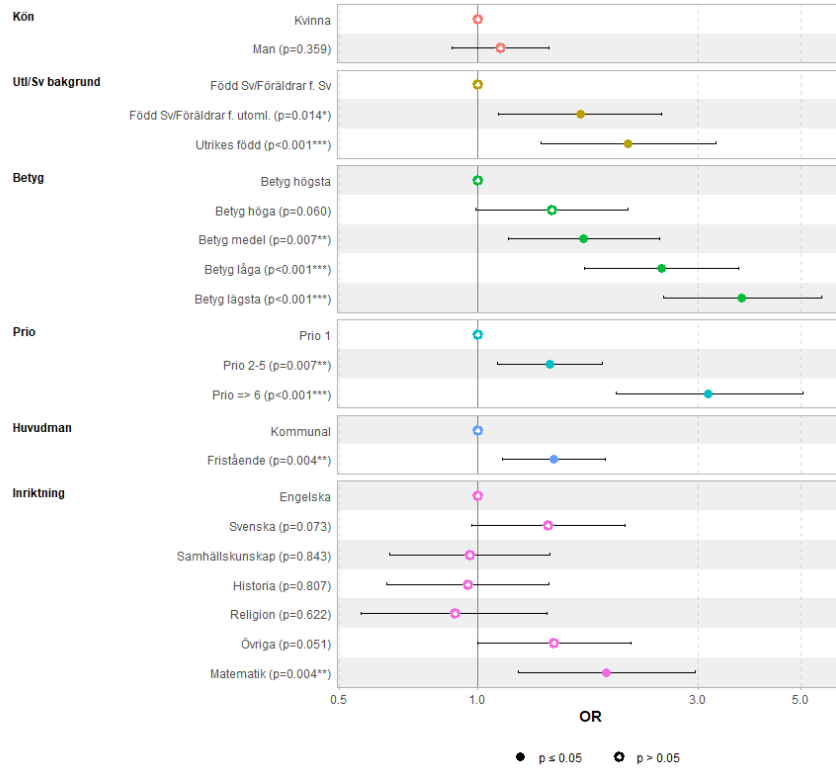
Diagram 22. Resultat från logistisk regression på sannolikheten att göra ett tidigt avbrott från ämneslärarprogrammet med 6 största inriktningarna (historia som referenskategori).

Diagram 23. Resultat från logistisk regression på sannolikheten att göra ett tidigt avbrott från ämneslärarprogrammet med 6 största inriktningarna (sambällskunskap som referenskategori).

Diagram 24. Resultat från logistisk regression på sannolikheten att göra ett tidigt avbrott från ämneslärarprogrammet med 6 största inriktningarna (engelska som referenskategori).

Diagram 25. Resultat från logistisk regression på sannolikheten att göra ett tidigt avbrott från ämneslärarprogrammet med 6 största inriktningarna (svenska som referenskategori).

